

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 15 lutego 2005 r.

Nr 26

TREŚĆ:
Poz.:

ROZPORZĄDZENIE

217 — Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda i terapeuta zajęciowy 1653

217

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU¹⁾

z dnia 21 stycznia 2005 r.

w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda i terapeuta zajęciowy

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Określa się podstawy programowe kształcenia w następujących zawodach objętych klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, stanowiącą załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 maja 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. Nr 114, poz. 1195):

- 1) asystentka stomatologiczna 322[01];
- 2) dietetyk 321[11];
- 3) higienistka stomatologiczna 322[03];
- 4) opiekunka dziecięca 513[01];

- 5) ortoptystka 322[05];
- 6) protetyk słuchu 322[17];
- 7) ratownik medyczny 322[06];
- 8) technik dentystyczny 322[09];
- 9) technik elektroniki medycznej 322[18];
- 10) technik elektroradiolog 322[19];
- 11) technik farmaceutyczny 322[10];
- 12) technik masażysta 322[12];
- 13) technik ortopeda 322[13];
- 14) terapeuta zajęciowy 322[15].

2. Podstawy programowe, o których mowa w ust. 1, stanowią załączniki nr 1—14 do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej i Sportu kieruje działem administracji rządowej — oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. Nr 134, poz. 1426).

Minister Edukacji Narodowej i Sportu: *M. Sawicki*

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

ASYSTENTKA STOMATOLOGICZNA

SYMBOL CYFROWY 322[01]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu pedagogiki i psychologii w komunikowaniu się z pacjentem;
- 2) przygotowywać gabinet i stanowisko pracy lekarza dentysty;
- 3) kompletować zestawy podstawowych leków, wyrobów medycznych stosowanych do zabiegów stomatologicznych;
- 4) przygotowywać pacjentów do zabiegów stomatologicznych;
- 5) współpracować z lekarzem dentystą w czasie wykonywania zabiegów stomatologicznych;
- 6) współdziałać z lekarzem dentystą przy udzielaniu pierwszej pomocy;
- 7) rozróżniać grupy leków stosowanych w leczeniu chorób jamy ustnej;
- 8) rozróżniać materiały stomatologiczne stosowane w lecznictwie stomatologicznym oraz wyjaśniać sposoby i zasady ich przygotowywania i przechowywania;
- 9) przygotowywać materiały stomatologiczne do wypełnień i wycisków;
- 10) użytkować, przechowywać i konserwować urządzenia i aparaty oraz instrumenty stomatologiczne;
- 11) przestrzegać zasad aseptyki i antyseptyki;
- 12) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 13) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 14) prowadzić w gabinecie stomatologicznym dokumentację wykonanych zabiegów stomatologicznych oraz rozliczenia zużytych leków i wyrobów medycznych;
- 15) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;

- 16) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 17) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 18) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zainteresowania humanistyczne i medyczne;
- 2) dokładność i sumienność;
- 3) punktualność i zdyscyplinowanie;
- 4) wrażliwość, życzliwość i cierpliwość w stosunku do ludzi;
- 5) poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka;
- 6) gotowość niesienia pomocy;
- 7) samokontrola;
- 8) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 9) spostrzegawczość i szybkość reagowania;
- 10) opanowanie i rozwaga w trudnych sytuacjach.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie asystentka stomatologiczna powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) przygotowywania gabinetu i stanowiska pracy lekarza dentysty;
- 2) asystowania lekarzowi dentyście w czasie wykonywania zabiegów dentystycznych;
- 3) przechowywania i przygotowywania leków, materiałów stomatologicznych, narzędzi i sprzętu stosowanego w gabinecie dentystycznym;
- 4) prowadzenia dokumentacji i wykonywania czynności administracyjnych związanych z funkcjonowaniem gabinetu dentystycznego;
- 5) komunikowania się z pacjentem;
- 6) użytkowania, przechowywania i konserwowania urządzeń i aparatów oraz instrumentów stomatologicznych.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie asystentka stomatologiczna może podejmować pracę w gabinetach dentystycznych publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie asystentka stomatologiczna powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) gabinety dentystyczne;
- 2) pracownię komputerową.

Gabinet dentystyczny powinien być wyposażony w:

- 1) fotel stomatologiczny UNIT;
- 2) stolik lub asystor;
- 3) Unistom — aparat wieloczynnościowy do wykonywania jonoforezy, badania żywotności miazgi oraz diafanoskopii;
- 4) fotelik;
- 5) wyjaławiacze, kasetę do wyjaławiania kątnic i prostnic;
- 6) autoklaw i urządzenia do pakowania instrumentów oraz testy kontrolne;
- 7) biurko;
- 8) szafki na bieliznę, leki, materiały stomatologiczne, narzędzia (w tym sterylne) lub kasety z narzędziami;
- 9) umywalki do mycia rąk;
- 10) dwukomorowy zlewozmywak do mycia narzędzi;
- 11) ręczniki jednorazowe;
- 12) wiadra pedałowe;
- 13) aparat do usuwania złogów nazębnych;
- 14) płuczkę ultrasoniczną;
- 15) zestawy diagnostyczne oraz zestawy instrumentów, produktów leczniczych i wyrobów medycznych stosowanych we wszystkich specjalnościach stomatologicznych;
- 16) strzykawki jednorazowe;
- 17) igły do znieczuleń nasiękowych i przewodowych;
- 18) środki odkażające i dezynfekcyjne;
- 19) formularze dokumentacji stomatologicznej obowiązującej w poradniach;
- 20) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące pracy w gabinecie dentystycznym;
- 21) apteczkę pierwszej pomocy.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów (słuchaczy);
- 2) drukarki;
- 3) licencjonowane oprogramowanie.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być prowadzona w wymiarze nie mniejszym niż 65 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego — w gabinetach dentystycznych spełniających warunki określone dla gabinetu dentystycznego.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) organizacja pracy w gabinecie dentystycznym;
- 2) asystowanie przy zabiegach stomatologicznych;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w % [*]
Organizacja pracy w gabinecie dentystycznym	20
Asystowanie przy zabiegach stomatologicznych	67
Podstawy działalności zawodowej	5
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95 ^{**}

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych wyłącznie w formie stacjonarnej.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: ORGANIZACJA PRACY W GABINECIE DENTYSTYCZNYM

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 2) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;

- 3) dostrzegać zagrożenia i zapobiegać wypadkom przy pracy;
- 4) przygotowywać gabinet i organizować stanowisko pracy lekarza dentysty;
- 5) zgłaszać wnioski dotyczące poprawy warunków pracy;
- 6) rozróżniać i stosować środki odkażające stosowane w stomatologii;
- 7) wyjaławiać narzędzia i materiały opatrunkowe;
- 8) przestrzegać zasad aseptyki i antyseptyki;
- 9) przechowywać i ewidencjonować produkty lecznicze oraz wyroby medyczne, a także przestrzegać terminów ich ważności;
- 10) aktualizować wiedzę o produktach leczniczych i materiałach stomatologicznych stosowanych w stomatologii;
- 11) sporządzać zamówienia produktów leczniczych i materiałów stomatologicznych stosowanych w gabinecie dentystycznym;
- 12) określać zasady i techniki podawania leków;
- 13) opisywać standard wyposażenia gabinetu dentystycznego;
- 14) określać zastosowanie i objaśniać zasady działania urządzeń i sprzętu w gabinecie dentystycznym;
- 15) stosować zasady konserwacji narzędzi, urządzeń i sprzętu stomatologicznego;
- 16) rozróżniać materiały do wypełnień czasowych i wypełnień stałych oraz objaśniać zasady ich przygotowywania;
- 17) rozróżniać materiały stosowane w protetyce i ortodoncji oraz objaśniać zasady ich przygotowywania;
- 18) porządkować własne stanowisko pracy oraz stanowisko pracy lekarza dentysty w trakcie i po zabiegu, a także po zakończonej pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) organizacja stanowisk pracy w gabinetach dentystycznych różnych specjalności;
- 2) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 3) prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) podstawowe zagrożenia wypadkowe w miejscu pracy i metody zapobiegania wypadkom;
- 5) wybrane zagadnienia z mikrobiologii;
- 6) wpływ czynników fizycznych i chemicznych na drobnoustroje;
- 7) odkażanie i wyjaławianie w gabinecie dentystycznym;
- 8) podstawy farmakoterapii stomatologicznej;
- 9) materiałoznawstwo stomatologiczne;
- 10) instrumentarium stomatologiczne;
- 11) podstawowe i specjalistyczne wyposażenie gabinetu dentystycznego.

BLOK: ASYSTOWANIE PRZY ZABIEGACH STOMATOLOGICZNYCH

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) opisywać stany patologiczne narządu żucia w zakresie niezbędnym w pracy asystentki stomatologicznej;
- 2) wyjaśniać przyczyny powstawania próchnicy zębów, chorób przyzębia i błony śluzowej jamy ustnej;
- 3) posługiwać się terminologią z dziedziny stomatologii oraz obowiązującym nazewnictwem produktów leczniczych i materiałów stomatologicznych;
- 4) przygotowywać stanowisko pracy lekarza dentysty;
- 5) przygotowywać materiały do wypełnień czasowych i wypełnień stałych;
- 6) przygotowywać materiały stosowane w protetyce i ortodoncji;
- 7) odlewać modele;
- 8) podawać leki doustne zlecone przez lekarza dentystę;
- 9) przygotowywać produkty lecznicze, materiały stomatologiczne, narzędzia i urządzenia do zabiegów stomatologicznych;
- 10) przygotowywać pacjenta do zabiegu stomatologicznego;
- 11) ustalać pozycję pacjenta na fotelu, stosownie do planowanego zabiegu stomatologicznego;
- 12) montować ślinociąg;
- 13) asystować lekarzowi dentyście w czasie wykonywania zabiegów stomatologicznych;
- 14) objaśniać zasady pracy metodą na cztery ręce;
- 15) wykonywać pracę zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 16) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii.

2. Treści kształcenia (działy programowe):

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) anatomia, fizjologia i patologia narządu żucia;
- 2) profilaktyka próchnicy zębów;
- 3) materiały do wypełnień stałych i wypełnień czasowych;
- 4) zasady i techniki podawania leków;
- 5) zasady i metody asystowania przy zabiegach stomatologicznych;
- 6) metody pielęgnacji jamy ustnej;
- 7) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska dotyczące pracy w gabinecie dentystycznym;
- 8) organizacja stanowiska pracy lekarza dentysty.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu psychologii, socjologii i pedagogiki w rozwiązywaniu problemów zawodowych;
- 2) analizować zachowania pacjenta i motywy jego postępowania;
- 3) wykazywać postawę otwartości, wrażliwości i zrozumienia w komunikowaniu się z pacjentem;
- 4) użytkować komputer w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań zawodowych;
- 5) prowadzić dokumentację i sprawozdawczość w zakresie należącym do asystentki stomatologicznej;
- 6) określać zadania asystentki stomatologicznej w gabinecie dentystycznym;
- 7) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 8) wprowadzać usprawnienia organizacyjne w celu podniesienia efektywności pracy;
- 9) tworzyć warunki sprzyjające doskonaleniu jakości świadczonych usług;
- 10) współpracować z zespołem stomatologicznym;
- 11) uczestniczyć w różnych formach doskonalenia zawodowego;
- 12) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 13) propagować stosowanie zasad higieny jamy ustnej w życiu codziennym;
- 14) udzielać pierwszej pomocy;
- 15) przestrzegać praw pacjenta;
- 16) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 17) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) elementy psychologii, socjologii i pedagogiki;
- 2) psychologiczne uwarunkowania kontaktu z pacjentem;
- 3) dokumentacja i sprawozdawczość;
- 4) organizacja pracy w poradni podstawowej opieki stomatologicznej i specjalistycznej opieki stomatologicznej;
- 5) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 6) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 7) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 8) promocja zdrowia i edukacja zdrowotna;

- 9) stany utraty przytomności;
- 10) pierwsza pomoc;
- 11) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 2) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 3) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 4) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji świadczeń zdrowotnych;
- 5) opisywać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 6) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 7) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 8) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 9) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 10) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) teoria wyboru konsumenta;
- 4) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 5) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 6) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 7) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 9) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 10) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 11) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) jakość w ochronie zdrowia;
- 13) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) wybrane zagadnienia z zakresu prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

DIETETYK

SYMBOL CYFROWY 321[11]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) określać rolę składników pokarmowych w organizmie człowieka;
- 2) określać wpływ składników nieodżywczych żywności (w tym szkodliwych) i używek na organizm;
- 3) stosować normy zapotrzebowania na energię i składniki odżywcze;
- 4) określać zasady doboru produktów spożywczych do planowania jadłospisów dla poszczególnych grup ludności;
- 5) planować i oceniać jadłospisy indywidualne i dla różnych grup ludności;
- 6) stosować prawidłowe żywienie niemowląt, w tym noworodków i wcześniaków, z uwzględnieniem karmienia piersią;
- 7) różnicować diety i stosować je w żywieniu chorych;
- 8) uczestniczyć w realizacji leczenia żywieniowego;
- 9) sporządzać potrawy z produktów spożywczych, z wykorzystaniem różnych technik kulinarnych;
- 10) organizować produkcję potraw dla dzieci i młodzieży, dorosłych oraz w kuchni niemowlęcej;
- 11) organizować ekspedycję potraw z kuchni;
- 12) organizować wydawanie potraw w oddziałach szpitalnych;
- 13) stosować zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontrolnych w produkcji posiłków, ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania chorobom infekcyjnym i inwazyjnym;
- 14) prowadzić dokumentację żywieniową;
- 15) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;

- 16) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 17) prowadzić edukację zdrowotną z zakresu żywienia w zakładach leczenia podstawowego i specjalistycznego oraz wśród społeczeństwa;
- 18) korzystać z wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki w propagowaniu zasad zdrowego żywienia i komunikowaniu się z pacjentami;
- 19) wybierać wiarygodne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 20) udzielać pierwszej pomocy;
- 21) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 22) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 23) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowywanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) dobry stan zdrowia;
- 2) koordynacja wzrokowo-ruchowa;
- 3) zainteresowania przyrodnicze, humanistyczne i plastyczne;
- 4) spostrzegawczość;
- 5) wyobraźnia przestrzenna;
- 6) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 7) empatia, gotowość niesienia pomocy;
- 8) samodzielność;
- 9) obowiązkowość, uczciwość, odpowiedzialność;
- 10) wytrwałość i zrównoważenie.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie dietetyk powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) planowania, nadzorowania i stosowania, opartego na podstawach naukowych, żywienia indywidualnego i zbiorowego grup ludności;
- 2) stosowania żywienia klinicznego z wykorzystaniem diet naturalnych oraz produktów leczniczych specjalnego żywieniowego przeznaczenia w leczeniu chorób przebiegających z niedożywieniem, powstających na tle wadliwego żywienia i innych chorób;
- 3) planowania i przygotowania potraw wchodzących w skład poszczególnych rodzajów diet, zgodnie z obowiązującymi zasadami żywienia;

- 4) samodzielnego planowania jadłospisów w oparciu o obowiązującą klasyfikację diet;
- 5) nadzorowania i kontrolowania prawidłowości przebiegu procesów technologicznych na wszystkich etapach produkcji potraw z uwzględnieniem systemu analizy zagrożeń krytycznych punktów kontrolnych;
- 6) kontrolowania jakości surowców i produktów żywnościowych oraz warunków ich przechowywania;
- 7) prowadzenia instruktażu dla pracowników zatrudnionych przy produkcji żywności pod kątem organizacji stanowisk pracy i przestrzegania zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej;
- 8) uczestniczenia w prowadzeniu leczenia żywieniowego na zlecenie, przy współpracy i pod nadzorem lekarza;
- 9) oceny stanu odżywienia, sposobu żywienia i zapotrzebowania na składniki odżywcze pacjentów;
- 10) rozpoznawania, zapobiegania i leczenia niedożywienia, w tym niedożywienia szpitalnego;
- 11) prowadzenia dokumentacji dotyczącej żywienia pacjentów;
- 12) udzielania porad dietetycznych;
- 13) prowadzenia edukacji żywieniowej;
- 14) prowadzenia samodzielnych gabinetów dietetycznych.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie dietetyk może podejmować pracę w:

- 1) oddziałach szpitalnych;
- 2) działach żywienia w szpitalach;
- 3) kuchniach szpitalnych;
- 4) kuchniach do przygotowywania posiłków dla niemowląt;
- 5) sanatoriach;
- 6) domach wczasowych;
- 7) gabinetach dietetycznych poradni ogólnych i specjalistycznych;
- 8) jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej;
- 9) żłobkach;
- 10) domach dla matki i dziecka;
- 11) placówkach funkcjonujących w systemie oświaty, w szczególności przedszkolach, internatach i bursach prowadzących żywienie zbiorowe;
- 12) zakładach żywienia zbiorowego, w szczególności jadłodajniach, restauracjach dietetycznych i stołówkach pracowniczych;
- 13) działach higieny żywności i żywienia zbiorowego stacji sanitarno-epidemiologicznych;
- 14) zakładach przemysłu spożywczego i farmaceutycznego.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie dietetyk powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) pracownię poradnictwa żywieniowego;
- 2) pracownię technologiczną;
- 3) pracownię komputerową;
- 4) laboratorium biochemiczne;
- 5) laboratorium mikrobiologiczne.

Pracownia poradnictwa żywieniowego powinna być wyposażona w:

- 1) środki dydaktyczne umożliwiające prowadzenie ćwiczeń z zakresu porad dietetycznych oraz pomoce, przyrządy i aparaturę umożliwiającą ocenę sposobu żywienia i stanu odżywienia;
- 2) sprzęt do nauki udzielania pierwszej pomocy.

Pracownia technologiczna powinna składać się z:

- 1) sali ćwiczeń;
- 2) magazynu owoców i warzyw;
- 3) magazynu żywnościowego;
- 4) jadalni;
- 5) zmywalni naczyń stołowych.

Sala ćwiczeń powinna być wyposażona w:

- 1) tablicę;
- 2) ekran;
- 3) oświetlenie centralne;
- 4) lodówkę z zamrażarką;
- 5) centralny zlewozmywak dwukomorowy;
- 6) pojemnik na odpadki, kosz na śmieci;
- 7) pomoce dydaktyczne (atrapy, okazy naturalne);
- 8) stojak na plansze;
- 9) taborety, krzesła;
- 10) robot kuchenny wieloczynnościowy;
- 11) malakser;
- 12) młynek elektryczny;
- 13) szybkowar;

- 14) rożen i piekarnik elektryczny;
- 15) grill;
- 16) opiekacz do grzanek;
- 17) kuchnię mikrofalową;
- 18) stanowisko pracy ucznia, które powinno być wyposażone w:
 - a) kuchnię gazową lub elektryczną czteropalnikową,
 - b) komplet garnków, rondle, patelnie, blachy i formy do pieczenia,
 - c) miski ze stali nierdzewnej,
 - d) miskę kamienną,
 - e) podstawowe naczynia stołowe i sztucce do wydawania gotowych potraw,
 - f) pomocniczy sprzęt kuchenny do przyrządzania potraw,
 - g) wiadro wysuwane na odpadki,
 - h) przybory do mycia sprzętu i naczyń.

Magazyn owoców i warzyw jest przeznaczony do mycia, przechowywania i rozważania owoców i warzyw. Magazyn owoców i warzyw powinien być wyposażony w:

- 1) skrzynie drewniane;
- 2) wagę;
- 3) kosze;
- 4) stanowisko do mycia owoców i warzyw.

Magazyn żywnościowy jest przeznaczony do przechowywania mięsa, drobiu, nabiału i produktów sypkich oraz do rozważania tych produktów na poszczególne stanowiska. Magazyn żywnościowy powinien być wyposażony w:

- 1) szafki;
- 2) stoły;
- 3) wagę, tace i naczynia do ważenia;
- 4) szafę chłodniczą;
- 5) podesty drewniane.

Jadalnia powinna być wyposażona w:

- 1) szafę na bieliznę stołową, w szczególności na obrusy białe i kolorowe, serwetki, ścierki;
- 2) szafę na porcelanę i szkło;
- 3) stoliki i krzesła;
- 4) stół-pomocnik;
- 5) stół na brudne naczynia;
- 6) naczynia stołowe;
- 7) zastawę stołową.

Zmywalnia naczyń stołowych powinna być połączona z jadalnią za pomocą dwóch okienek. Zmywalnia naczyń stołowych powinna być wyposażona w:

- 1) stół do segregowania brudnych naczyń i zbierania odpadków;
- 2) zlewozmywak dwu- lub trzykomorowy;
- 3) maszynę do mycia naczyń;
- 4) szafkę na czyste naczynia i sztućce;
- 5) szafkę na ścierki i środki czystości oraz przybory do mycia;
- 6) wózek do przewożenia naczyń czystych;
- 7) suszarkę do naczyń.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów;
- 2) drukarki, skaner;
- 3) licencjonowane oprogramowanie;
- 4) podłączenie do Internetu.

Laboratorium biochemiczne powinno być wyposażone w drobny sprzęt laboratoryjny oraz aparaturę i odczynniki do doświadczeń biochemicznych.

Laboratorium mikrobiologiczne powinno być wyposażone w aparaturę i sprzęt umożliwiający pracę w warunkach jałowych, dokonywanie analiz materiałów biologicznych i klinicznych oraz przeprowadzanie prostych doświadczeń z zakresu mikrobiologii.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być prowadzona w wymiarze nie mniejszym niż 40 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego — w:

- 1) oddziałach szpitalnych;
- 2) działach żywienia w szpitalach;
- 3) kuchniach szpitalnych;
- 4) kuchniach do przygotowywania posiłków dla niemowląt;
- 5) gabinetach dietetycznych poradni ogólnych i specjalistycznych;
- 6) zakładach żywienia zbiorowego.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) żywienie w zdrowiu i chorobie;
- 2) technologiczny;
- 3) opieka nad pacjentem;
- 4) podstawy działalności zawodowej;
- 5) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Żywienie w zdrowiu i chorobie	35
Technologiczny	15
Opieka nad pacjentem	35
Podstawy działalności zawodowej	7
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia wyłącznie w szkołach dla młodzieży.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: ŻYWIENIE W ZDROWIU I CHOROBIĘ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać podstawowe zagadnienia z zakresu biochemii i mikrobiologii;
- 2) określać budowę chemiczną związków wchodzących w skład organizmu człowieka;
- 3) omawiać budowę chemiczną enzymów i hormonów;
- 4) charakteryzować poszczególne grupy mikroorganizmów;
- 5) wyjaśniać podstawowe zagadnienia z zakresu biofizyki;
- 6) posługiwać się podstawową wiedzą z zakresu anatomii, fizjologii i ontogenezy człowieka, w tym w szczególności umieć opisywać budowę i czynności komórek, tkanek oraz narządów i układów w organizmie człowieka;
- 7) charakteryzować węglowodany, tłuszcze, aminokwasy, białka, nukleotydy i kwasy nukleinowe;
- 8) wyjaśniać znaczenie procesów metabolicznych organizmu człowieka;
- 9) charakteryzować procesy energetyczne oraz metabolizm białek, tłuszczów i węglowodanów w organizmie człowieka;

- 10) charakteryzować składniki pokarmowe i ich rolę w organizmie człowieka oraz ich źródła w diecie;
- 11) charakteryzować rolę enzymów i hormonów w organizmie człowieka;
- 12) objaśniać znaczenie składników mineralnych, witamin i wody w żywieniu człowieka;
- 13) różnicować zasady i normy żywienia człowieka zdrowego w zależności od wieku, płci, aktywności fizycznej (wykonywanej pracy) oraz stanu fizjologicznego;
- 14) uzasadniać wpływ racjonalnego żywienia na zdrowie człowieka;
- 15) określać i wykorzystywać zasady dietoprofilaktyki dla różnych grup populacyjnych;
- 16) zestawiać racje pokarmowe zgodnie z obowiązującymi normami żywienia i zaleceniami dietetycznymi;
- 17) klasyfikować i określać założenia diet stosowanych w różnych stanach chorobowych: w chorobach powstających z powodu błędów w żywieniu, w tym z powodu błędów żywieniowych, w chorobach układu krążenia, w chorobach metabolicznych, w stanach patologii ciąży, w chorobach przewodu pokarmowego, w chorobach nerek, wątroby i innych;
- 18) korzystać z wiedzy z zakresu patologii i diagnostyki chorób w planowaniu i ustalaniu postępowania dietetycznego;
- 19) objaśniać leczenie żywieniowe;
- 20) planować i oceniać jadłospisy stosowane w żywieniu dzieci, młodzieży i dorosłych, zdrowych i chorych;
- 21) oceniać sposób żywienia człowieka;
- 22) prowadzić poradnictwo w zakresie racjonalnego i dietetycznego żywienia.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) podstawy anatomii, fizjologii i ontogenezy człowieka (budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka w różnym wieku i stanie fizjologicznym);
- 2) podstawowe zjawiska fizyczne związane z funkcjonowaniem organizmu człowieka;
- 3) podstawy biochemii;
- 4) przemiana materii i procesy energetyczne w organizmie człowieka;
- 5) gospodarka wodno-elektrolitowa w organizmie człowieka;
- 6) składniki odżywcze i ich znaczenie w żywieniu: białka, tłuszcze, węglowodany, składniki mineralne, witaminy;
- 7) normy żywienia i wyżywienia;
- 8) dzienne racje pokarmowe;
- 9) zasady planowania i oceny żywienia różnych grup ludności;

- 10) zasady żywienia osób dorosłych, kobiet w ciąży i kobiet karmiących, dzieci i młodzieży;
- 11) podstawy patologii chorób wymagających leczenia dietetycznego;
- 12) klasyfikacja i charakterystyka diet;
- 13) zasady postępowania dietetycznego w różnych stanach chorobowych i niedoborach pokarmowych;
- 14) planowanie jadłospisów dla wybranych grup ludzi zdrowych i chorych;
- 15) zasady organizacji i interpretacji badań naukowych w zakresie żywienia;
- 16) mikroflora w organizmie człowieka.

BLOK: TECHNOLOGICZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) określać skład i wartość odżywczą produktów spożywczych;
- 2) wykazywać wpływ obróbki wstępnej, wtórnej i termicznej na wartość odżywczą produktów i potraw oraz na wydajność surowca;
- 3) stosować różne techniki obróbki wstępnej i termicznej produktów;
- 4) wyjaśniać zjawiska fizykochemiczne zachodzące podczas obróbki wstępnej i termicznej produktów;
- 5) dobierać produkty oraz wskazywać ich wykorzystanie w żywieniu ludzi zdrowych i chorych;
- 6) charakteryzować asortyment produktów spożywczych występujących na rynku;
- 7) odczytywać informacje umieszczane na opakowaniach produktów;
- 8) ustalać skład potraw oraz doprawiać i porcjować potrawy zgodnie z obowiązującymi zasadami żywienia i estetyki podania;
- 9) stosować podstawowe technologie produkcji, przechowywania i przetwarzania żywności;
- 10) oceniać jakość produktów spożywczych ze względu na ich przydatność użytkową oraz wymagania higieny żywienia;
- 11) sporządzać potrawy z zastosowaniem różnych technik i procesów produkcyjnych;
- 12) określać wpływ procesów technologicznych na zachowanie wartości odżywczej produktów spożywczych i posiłków;
- 13) charakteryzować mikroflorę ważniejszych produktów spożywczych;
- 14) wyjaśniać rolę drobnoustrojów w podstawowych procesach technologicznych;
- 15) dobierać urządzenia i sprzęt w zależności od rodzaju procesu kulinarnego;
- 16) użytkować maszyny i urządzenia gastronomiczne;

- 17) oszczędnie gospodarować sprzętem, energią i produktami spożywczymi;
- 18) dbać o higienę osobistą i stanowisko pracy;
- 19) stosować zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontrolnych w produkcji potraw;
- 20) określać zagrożenia epidemiologiczne występujące w obiektach zbiorowego wyżywienia;
- 21) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska, podczas użytkowania maszyn i urządzeń gastronomicznych;
- 22) organizować pracę w dziale żywienia;
- 23) organizować żywienie dietetyczne w zakładach opieki zdrowotnej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) podstawy technologii gastronomicznej:
 - a) obróbka wstępna i wtórna produktów spożywczych,
 - b) zasady obróbki termicznej surowców,
 - c) tłuszcze i ich wykorzystanie w przygotowywaniu potraw,
 - d) organizacja procesu produkcji;
- 2) wpływ procesów technologicznych na wartość odżywczą produktów spożywczych i potraw;
- 3) technologia produkcji żywności;
- 4) asortyment produktów spożywczych;
- 5) warunki przechowywania i konserwowania żywności;
- 6) charakterystyka sensoryczna produktów spożywczych (smak, barwa, zapach);
- 7) substancje celowo dodawane i zanieczyszczenia żywności;
- 8) mikroflora ważniejszych produktów spożywczych;
- 9) maszyny i urządzenia do obróbki wstępnej i cieplnej surowca oraz do mycia i sterylizacji naczyń;
- 10) urządzenia chłodnicze;
- 11) transport wewnętrzny;
- 12) wyposażenie pomieszczeń produkcyjnych i ekspedycyjnych;
- 13) wymagania higieniczne dla przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- 14) wymagania higieniczno-sanitarne dotyczące produkcji potraw oraz przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy w obiektach zbiorowego wyżywienia, system HACCP w obiektach zbiorowego wyżywienia.

BLOK: OPIEKA NAD PACJENTEM

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować procesy immunologiczne organizmu człowieka;
- 2) charakteryzować zmiany patologiczne w organizmie i ich związek z metabolizmem;
- 3) charakteryzować procesy psychiczne i cechy osobowości człowieka;
- 4) interpretować wyniki badań biochemicznych i czynnościowych stosowanych w diagnostyce chorób dietozależnych;
- 5) charakteryzować podstawowe zasady farmakoterapii chorób dietozależnych;
- 6) sporządzać charakterystykę diety zleconej pacjentowi;
- 7) udzielać pierwszej pomocy;
- 8) sporządzać dokumentację żywieniową;
- 9) korzystać z wiedzy z zakresu pedagogiki i psychologii w komunikowaniu się z pacjentem;
- 10) prowadzić edukację żywieniową z wykorzystaniem uznanych metod i środków dydaktycznych;
- 11) wspierać oraz motywować pacjenta i jego rodzinę do przestrzegania zasad racjonalnego żywienia i stosowania zalecanej diety;
- 12) współpracować z zespołem terapeutycznym;
- 13) realizować zasady racjonalnego żywienia i zalecenia dietetyczne w poradnictwie.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) podstawy patofizjologii;
- 2) podstawowe zagadnienia z immunologii;
- 3) zmiany patologiczne występujące w organizmie człowieka;
- 4) choroby powstające z powodu błędów żywienia, niedobory pokarmowe towarzyszące ostrym i przewlekłym procesom, stanom chorobowym i ich terapii;
- 5) zatrucia pokarmowe;
- 6) ogólna charakterystyka procesów psychicznych i cech osobowości człowieka;
- 7) problemy wieku starszego;
- 8) środowisko a zdrowie człowieka;
- 9) podstawy diagnostyki oraz farmakoterapii chorób dietozależnych;
- 10) interakcje leków z żywieniem;

- 11) klasyfikacja i charakterystyka diet;
- 12) pierwsza pomoc;
- 13) organizacja pracy w dziale żywienia na przykładzie szpitala;
- 14) planowanie, realizacja i ocena wyżywienia w szpitalach;
- 15) edukacja i poradnictwo żywieniowe;
- 16) psychologiczne uwarunkowania kontaktu z pacjentem;
- 17) psychologiczno-pedagogiczne podstawy edukacji żywieniowej;
- 18) zadania dietetyka w zespole terapeutycznym.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) stosować wiedzę z zakresu psychologii, socjologii i pedagogiki w poradnictwie żywieniowym i dietetycznym oraz w rozwiązywaniu problemów zawodowych;
- 2) analizować zachowania pacjenta i motywy jego postępowania;
- 3) analizować czynniki społeczne mające wpływ na kształtowanie nawyków żywieniowych;
- 4) wykazywać postawę otwartości, wrażliwości i zrozumienia w komunikowaniu się z pacjentem;
- 5) charakteryzować funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia;
- 6) organizować stanowisko pracy dietetyka w obiektach zbiorowego wyżywienia, zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 7) użytkować komputer w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań zawodowych;
- 8) wprowadzać usprawnienia organizacyjne w celu podniesienia efektywności pracy;
- 9) tworzyć warunki sprzyjające doskonaleniu jakości świadczonych usług;
- 10) aktualizować swoją wiedzę poprzez kształcenie ustawiczne;
- 11) współpracować z zespołem terapeutycznym;
- 12) przestrzegać praw pacjenta;
- 13) przestrzegać zasad etyki i tajemnicy zawodowej;
- 14) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) elementy psychologii, socjologii i pedagogiki;
- 2) system ochrony zdrowia;

- 3) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 4) organizacja żywienia w obiektach zbiorowego wyżywienia;
- 5) psychologiczne problemy wykonywania zadań zawodowych;
- 6) prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 7) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 8) pierwsza pomoc;
- 9) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować sytuację żywnościową i żywieniową w Polsce i na świecie;
- 2) wyjaśniać funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 3) określać rolę państwa w gospodarce rynkowej;
- 4) objaśniać rolę czynników wpływających na zachowania konsumentów;
- 5) organizować i prowadzić działalność gospodarczą;
- 6) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;
- 7) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;
- 8) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 9) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 10) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 11) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 12) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 13) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji świadczeń zdrowotnych;
- 14) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług medycznych;
- 15) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 16) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 17) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne i określać procedurę kontraktowania usług medycznych;
- 18) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 19) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) sytuacja żywnościowa i żywieniowa w Polsce i na świecie;
- 2) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 3) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 4) zachowania konsumenta na rynku żywności i usług medycznych;
- 5) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 6) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 7) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 8) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 9) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 10) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 11) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 12) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 13) jakość w ochronie zdrowia;
- 14) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 15) wybrane zagadnienia z zakresu prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

HIGIENISTKA STOMATOLOGICZNA

SYMBOL CYFROWY 322[03]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) rozróżniać budowę i czynności narządów i układów organizmu człowieka;
- 2) opisywać budowę głowy, z uwzględnieniem narządu żucia;
- 3) rozróżniać elementy narządu żucia, wyjaśniać ich czynności fizjologiczne oraz podstawowe zmiany patologiczne;
- 4) określać rolę i zadania profilaktyki próchnicy zębów oraz profilaktyki periodontologicznej, ortodontycznej, stomatologicznej i onkologicznej;
- 5) rozpoznawać podstawowe stany zagrożenia życia występujące u pacjentów;
- 6) udzielać pierwszej pomocy;
- 7) prowadzić edukację prozdrowotną i promocję zdrowia w różnych środowiskach;
- 8) korzystać z wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i socjologii w profilaktyce i kształtowaniu postaw prozdrowotnych;
- 9) prowadzić działalność edukacyjną wśród dzieci i młodzieży w zakresie higieny stomatologicznej;
- 10) samodzielnie wykonywać badania diagnostyczne zlecone przez lekarza dentystę oraz wyciski do modeli orientacyjnych;
- 11) wykonywać zabiegi profilaktyczno-lecznicze na zlecenie i pod nadzorem lekarza dentystry;
- 12) czynnie asystować w zabiegach ortodontycznych;
- 13) rozróżniać i stosować metody fizykoterapii stomatologicznej;
- 14) prowadzić i wykonywać ćwiczenia ortodontyczne na zlecenie lekarza dentystry;
- 15) rozróżniać i przygotowywać produkty lecznicze i materiały stomatologiczne;
- 16) przechowywać i ewidencjonować produkty lecznicze oraz materiały stomatologiczne, a także przestrzegać terminów ich ważności;

- 17) użytkować, przechowywać i konserwować urządzenia i aparaty oraz instrumenty stomatologiczne;
- 18) przestrzegać zasad aseptyki i antyseptyki, w szczególności w sytuacji zwiększonego ryzyka epidemiologicznego (HIV, WZW);
- 19) stosować obowiązujące zasady dezynfekcji i sterylizacji;
- 20) prowadzić obowiązującą w gabinecie dentystycznym dokumentację medyczną oraz rozliczenia zużytych leków i materiałów stomatologicznych;
- 21) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 22) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 23) komunikować się z pacjentami;
- 24) współpracować z zespołem stomatologicznym;
- 25) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 26) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 27) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 28) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zainteresowania humanistyczne, przyrodnicze i medyczne;
- 2) zainteresowania psychologiczne i predyspozycje pedagogiczne;
- 3) umiejętności plastyczne;
- 4) zdolności manualne;
- 5) dokładność i sumienność;
- 6) planowość i systematyczność działań;
- 7) spostrzegawczość i szybkość reagowania;
- 8) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 9) samodzielność w realizacji zadań;
- 10) opanowanie i umiejętność rozstrzygania sytuacji konfliktowych;
- 11) poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka;
- 12) wrażliwość, życzliwość, cierpliwość;

- 13) rzetelność;
- 14) poczucie odpowiedzialności;
- 15) zdolności organizatorskie.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie higienistka stomatologiczna powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) prowadzenia stomatologicznej edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia w różnych środowiskach;
- 2) wykonywania zabiegów profilaktyczno-leczniczych na zlecenie i pod nadzorem lekarza dentysty;
- 3) samodzielnego wykonywania badań diagnostycznych zaleconych przez lekarza denty-
stę;
- 4) przygotowywania gabinetu i organizowania stanowiska pracy lekarza dentysty zgodnie z zasadami ergonomii;
- 5) wykonywania czynności administracyjnych i prowadzenia dokumentacji związanej z funkcjonowaniem gabinetu dentystycznego;
- 6) komunikowania się z pacjentem;
- 7) bieżącego konserwowania i obsługi urządzeń, aparatów i instrumentów dentystycznych.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie higienistka stomatologiczna może podejmować pracę w:

- 1) gabinetach dentystycznych publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej;
- 2) gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w przedszkolach i szkołach.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie higienistka stomatologiczna powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) gabinety dentystyczne;
- 2) pracownię edukacji zdrowotnej;
- 3) pracownię ćwiczeń przedklinicznych;
- 4) pracownię komputerową.

Gabinet dentystyczny powinien być wyposażony w:

- 1) fotel stomatologiczny UNIT;
- 2) stolik lub asystor;
- 3) Unistom — aparat wieloczynnościowy do wykonywania jonoforezy, badania żywotności miazgi oraz diafanoskopii;
- 4) fotelik;
- 5) wyjąławiacze, kasetę do wyjąławiania kątnic i prostnic;

- 6) autoklaw i urządzenia do pakowania instrumentów oraz testy kontrolne;
- 7) biurko;
- 8) szafki na bieliznę, leki, materiały stomatologiczne, narzędzia (w tym sterylne) lub kase-ty z narzędziami;
- 9) umywalki do mycia rąk;
- 10) dwukomorowy zlewozmywak do mycia narzędzi;
- 11) ręczniki jednorazowe;
- 12) wiadra pedałowe;
- 13) aparat do usuwania złogów nazębnych;
- 14) płuczkę ultrasoniczną;
- 15) zestawy diagnostyczne oraz zestawy instrumentów, produktów leczniczych i wyrobów medycznych, stosowanych we wszystkich specjalnościach stomatologicznych;
- 16) strzykawki jednorazowe;
- 17) igły do znieczuleń nasięgowych i przewodowych;
- 18) środki odkażające i dezynfekcyjne;
- 19) formularze dokumentacji stomatologicznej obowiązującej w poradniach;
- 20) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące pracy w gabinecie dentystycznym;
- 21) apteczkę pierwszej pomocy.

Pracownia edukacji zdrowotnej powinna być wyposażona w:

- 1) pomoce dydaktyczne do prowadzenia edukacji prozdrowotnej;
- 2) sprzęt audiowizualny;
- 3) zestawy kaset przedmiotowych VHS;
- 4) foliogramy;
- 5) plansze;
- 6) przezroczka;
- 7) tablice;
- 8) fantomy;
- 9) modele anatomiczne.

Pracownia ćwiczeń przedklinicznych powinna być wyposażona w:

- 1) głowy fantomowe;
- 2) fantomy;
- 3) zestaw instrumentów, produktów leczniczych i materiałów stomatologicznych oraz sprzęt do ostrzenia narzędzi dentystycznych;

- 4) model szczęki i żuchwy;
- 5) zestaw pomocniczy do nauki prawidłowej higieny jamy ustnej;
- 6) aparat Water-Pik.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów (słuchaczy);
- 2) drukarki;
- 3) licencjonowane oprogramowanie.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być prowadzona w wymiarze nie mniejszym niż 45 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego — w gabinetach dentystycznych spełniających warunki określone dla gabinetu dentystycznego.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) profilaktyczny;
- 2) edukacja prozdrowotna;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Profilaktyczny	39
Edukacja prozdrowotna	40
Podstawy działalności zawodowej	13
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych, wyłącznie w formie stacjonarnej.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: PROFILAKTYCZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) stosować w pracy zawodowej wiedzę z anatomii, fizjologii i patologii człowieka;
- 2) rozróżniać elementy narządu żucia oraz określać prawidłowy stan dziąseł i błony śluzowej, w zależności od wieku pacjenta;
- 3) określać przyczyny i czynniki sprzyjające powstawaniu chorób jamy ustnej, zębów i przyzębia;
- 4) charakteryzować stany chorobowe narządu żucia;
- 5) przeprowadzać badanie jamy ustnej przy użyciu instrumentów diagnostycznych;
- 6) rozróżniać i znakować zęby mleczne i stałe;
- 7) obliczać najczęściej stosowane wskaźniki próchnicy, parodontopatii i higieny jamy ustnej;
- 8) określać rolę drobnoustrojów i skutki ich oddziaływania na organizm człowieka;
- 9) wykazywać wpływ budowy anatomicznej i składu spożywanych pokarmów na ekosystem jamy ustnej;
- 10) przygotowywać roztwory dezynfekcyjne używane w stomatologii;
- 11) wyjaławiać sprzęt, narzędzia i materiały stomatologiczne;
- 12) przestrzegać zasad aseptyki w czasie wykonywania zabiegów stomatologicznych;
- 13) zabezpieczać substancje i materiały skażone oraz odpadki po wykonanych zabiegach stomatologicznych;
- 14) przygotowywać zestawy narzędzi do zabiegów stomatologicznych;
- 15) przygotowywać różnymi metodami materiały do wypełnień stomatologicznych i wycisków;
- 16) wykonywać zabiegi higieniczno-profilaktyczne i lecznicze oraz wyciski na zlecenie i pod kierunkiem lekarza dentysty;
- 17) współpracować z lekarzem dentystą, w tym z zastosowaniem metody na cztery ręce;
- 18) przechowywać i ewidencjonować produkty lecznicze oraz materiały stomatologiczne, a także przestrzegać terminów ich ważności;
- 19) współpracować z lekarzem dentystą w ustalaniu planu profilaktyczno-leczniczego;
- 20) stosować ćwiczenia z zakresu profilaktyki ortodontycznej;
- 21) użytkować aparaturę diagnostyczno-leczniczą;
- 22) posługiwać się terminologią z zakresu stomatologii oraz obowiązującym nazewnictwem produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 23) stosować obowiązujące w stomatologii zasady i techniki pracy;

- 24) dostrzegać zagrożenia i zapobiegać wypadkom w miejscu pracy;
- 25) udzielać pierwszej pomocy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka;
- 2) patologia układów i narządów człowieka;
- 3) anatomia i fizjologia narządu żucia;
- 4) patologia narządu żucia;
- 5) rola drobnoustrojów w chorobach uzębienia i jamy ustnej oraz w zębopochodnych zakażeniach odogniskowych;
- 6) dezynfekcja i sterylizacja w stomatologii;
- 7) podstawy farmakoterapii stomatologicznej;
- 8) charakterystyka wybranych grup leków;
- 9) problemy wynikające ze stosowania stomatologicznych produktów leczniczych;
- 10) profilaktyka próchnicy zębów;
- 11) profilaktyka ortodontyczna;
- 12) profilaktyka periodontologiczna;
- 13) podstawowe zadania profilaktyki onkologicznej;
- 14) podstawowe zagrożenia wypadkowe w miejscu pracy i metody zapobiegania wypadkom;
- 15) pierwsza pomoc;
- 16) ogólne i specjalistyczne poradnie stomatologiczne;
- 17) gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej;
- 18) poradnie stomatologiczne dla dzieci w wieku przedszkolnym;
- 19) czynności i zabiegi wykonywane w poradniach stomatologicznych;
- 20) materiałoznawstwo stomatologiczne.

BLOK: EDUKACJA PROZDROWOTNA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) posługiwać się podstawowymi metodami badawczymi do oceny stanu uzębienia;
- 2) organizować i brać udział w badaniach profilaktycznych;
- 3) uzasadniać celowość stosowania środków farmakologicznych, wskazywać niebezpieczeństwa związane z ich nadużywaniem;

- 4) przedstawiać pozytywne i negatywne skutki oddziaływania drobnoustrojów na organizm człowieka;
- 5) organizować i prowadzić edukację prozdrowotną, indywidualnie i zbiorowo, z zakresu profilaktyki stomatologicznej w różnych środowiskach;
- 6) propagować stosowanie zasad higieny jamy ustnej w życiu codziennym;
- 7) instruować dzieci i młodzież o sposobach wykonywania zabiegów higienicznych jamy ustnej;
- 8) udzielać porad na temat racjonalnego odżywiania;
- 9) organizować i prowadzić profilaktykę próchnicy zębów i chorób przyzębia w placówkach funkcjonujących w systemie oświaty;
- 10) organizować i prowadzić profilaktykę fluorkową próchnicy zębów;
- 11) współorganizować i przeprowadzać akcje z zakresu profilaktyki ortodontycznej;
- 12) prowadzić ćwiczenia ortodontyczne na zlecenie lekarza;
- 13) przygotowywać prezentacje multimedialne;
- 14) wykonywać pomoce dydaktyczne do prowadzenia promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej;
- 15) zorganizować pracownię metodyczną;
- 16) oceniać pod względem merytorycznym i metodycznym środki dydaktyczne i metody prowadzenia edukacji w zakresie higieny stomatologicznej;
- 17) przekonywać do zachowań służących zdrowiu;
- 18) współpracować z instytucjami publikującymi materiały dotyczące higieny stomatologicznej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) zagadnienia stomatologicznej edukacji prozdrowotnej;
- 2) stan zdrowia ludności, metody oceny i organizacja systemu opieki zdrowotnej;
- 3) metodyka i organizacja stomatologicznej edukacji prozdrowotnej;
- 4) stacje sanitarno-epidemiologiczne;
- 5) promocja zdrowia;
- 6) edukacja prozdrowotna;
- 7) pracownia metodyczna stomatologicznej edukacji prozdrowotnej.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki w działalności edukacyjnej oraz w rozwiązywaniu problemów zawodowych;
- 2) analizować zachowania pacjenta i motywy jego postępowania;
- 3) korzystać z wiedzy socjologicznej w rozpoznawaniu potrzeb pacjenta;
- 4) analizować czynniki społeczne mające wpływ na kształtowanie postaw prozdrowotnych;
- 5) wykazywać postawę otwartości, wrażliwości i zrozumienia w komunikowaniu się z pacjentem;
- 6) organizować pracę w poradniach stomatologicznych różnych specjalności;
- 7) użytkować komputer w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań zawodowych;
- 8) prowadzić karty badań kontrolnych pacjentów;
- 9) korzystać z medycznych baz danych i tezaurusów;
- 10) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 11) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 12) wprowadzać usprawnienia organizacyjne w celu podniesienia efektywności pracy;
- 13) tworzyć warunki sprzyjające doskonaleniu jakości świadczonych usług;
- 14) charakteryzować specyfikę pracy higienistki stomatologicznej w poradniach stomatologicznych różnych specjalności;
- 15) zgłaszać wnioski dotyczące poprawy warunków pracy;
- 16) zachowywać odpowiednie proporcje czasu pracy i wypoczynku;
- 17) stosować środki ochrony osobistej zabezpieczające przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia;
- 18) udzielać pierwszej pomocy;
- 19) przestrzegać praw pacjenta;
- 20) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 21) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) ogólna charakterystyka procesów psychicznych i cech osobowości człowieka;
- 2) psychologiczne uwarunkowania kontaktu z pacjentem;

- 3) psychologiczne i socjologiczne aspekty wykonywania zadań zawodowych;
- 4) organizacja czasu pracy i wypoczynku;
- 5) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 6) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 7) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 8) organizacja i metody pracy;
- 9) specyfika pracy w poradniach stomatologicznych różnych specjalności;
- 10) obowiązki higienistki stomatologicznej w poradniach stomatologicznych;
- 11) pierwsza pomoc;
- 12) metody i środki dydaktyczne stosowane w edukacji prozdrowotnej;
- 13) licencjonowane programy komputerowe dotyczące zarządzania jednostkami ochrony zdrowia;
- 14) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) określać rolę państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) objaśniać podstawowe założenia teorii wyboru konsumenta;
- 4) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;
- 5) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;
- 6) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 7) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 9) wykazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 10) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji usług medycznych;
- 11) określać sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 12) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 13) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 14) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;

- 15) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 16) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 17) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 18) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) teoria wyboru konsumenta;
- 4) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 5) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 6) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 7) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 9) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 10) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 11) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) jakość w ochronie zdrowia;
- 13) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) wybrane zagadnienia w zakresie prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

OPIEKUNKA DZIECIĘCA

SYMBOL CYFROWY 513[01]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) wyjaśniać pojęcia z zakresu rozwoju psychomotorycznego dziecka;
- 2) diagnozować i oceniać poziom rozwoju psychomotorycznego dziecka;
- 3) stwarzać warunki do wszechstronnego i harmonijnego rozwoju dziecka;
- 4) doskonalić sprawność motoryczną i manualną dziecka;
- 5) planować i organizować zabawy w poszczególnych okresach rozwojowych dziecka;
- 6) uczyć dzieci posługiwania się przedmiotami codziennego użytku i zabawkami;
- 7) planować oddziaływania wychowawcze, z uwzględnieniem sfery emocjonalnej i społecznej dziecka;
- 8) wykorzystywać utwory literackie w pracy z dzieckiem;
- 9) stwarzać warunki zapobiegające powstawaniu choroby sieroczej u dzieci;
- 10) wykonywać pomoce do zabaw;
- 11) wykorzystywać muzykę w pracy z dziećmi;
- 12) kształtować u dzieci pozytywne przyzwyczajenia i nawyki;
- 13) nawiązywać i podtrzymywać emocjonalny kontakt z dziećmi;
- 14) organizować pracę wychowawczą z dziećmi w poszczególnych grupach rozwojowych;
- 15) stymulować aktywność poznawczą dzieci, kształtować osobowość i pozytywne stany emocjonalne u dzieci;
- 16) modyfikować metody wychowawcze w pracy z dziećmi z zaburzeniami w rozwoju i z problemami wychowawczymi;
- 17) wykonywać czynności pielęgnacyjne zaspokajające potrzeby biologiczne dziecka;
- 18) prowadzić zajęcia wychowawcze zaspokajające potrzeby psychospołeczne dziecka;

- 19) rozróżniać czynniki chorobotwórcze, klasyfikować i charakteryzować choroby dziecięce;
- 20) współpracować z zespołem terapeutycznym przy pielęgnacji chorego dziecka;
- 21) dbać o bezpieczeństwo dzieci;
- 22) rozpoznać symptomy zespołu dziecka krzywdzonego;
- 23) udzielać pierwszej pomocy;
- 24) podejmować działania profilaktyczne;
- 25) wyjaśniać znaczenie edukacji prozdrowotnej w ochronie zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego dziecka;
- 26) planować i realizować edukację prozdrowotną i promować postawy prozdrowotne;
- 27) współpracować w zespole wychowawczo-pielęgnacyjnym;
- 28) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 29) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 30) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 31) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 32) przestrzegać praw dziecka;
- 33) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywania zadań zawodowych;
- 34) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zamiłowanie do pracy z dzieckiem;
- 2) zrównoważone reakcje emocjonalne;
- 3) umiejętność nawiązywania kontaktu z dzieckiem;
- 4) tolerancja;
- 5) wrażliwość estetyczna;
- 6) uzdolnienia artystyczne i manualne;
- 7) spostrzegawczość;
- 8) wytrwałość i cierpliwość;
- 9) obowiązkowość i odpowiedzialność;

- 10) dobra kondycja psychofizyczna;
- 11) kreatywność.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie opiekunka dziecięca powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) określania poziomu rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka;
- 2) planowania pracy opiekuńczej, pielęgnacyjnej i wychowawczej w zależności od wieku dziecka i rodzaju placówki sprawującej opiekę;
- 3) prowadzenia zabaw i zajęć stymulujących rozwój dziecka;
- 4) kształtowania cech osobowości dziecka oraz pożądanych przyzwyczajeń i nawyków;
- 5) kształtowania aktywności i samodzielności dziecka;
- 6) zaspokajania potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka;
- 7) nawiązywania i utrzymywania uczuciowego kontaktu z dzieckiem;
- 8) czuwania nad zgodnym z normami żywieniowymi odżywianiem dziecka;
- 9) obserwowania stanu zdrowia dziecka;
- 10) stosowania zabiegów profilaktycznych i prostych zabiegów leczniczych oraz podawania leków na zlecenie lekarza;
- 11) współpracy z rodzicami lub prawnymi opiekunami dziecka.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie opiekunka dziecięca może podejmować pracę w:

- 1) żłobkach;
- 2) przedszkolach;
- 3) domach małego dziecka;
- 4) sanatoriach;
- 5) dziecięcych oddziałach szpitalnych;
- 6) placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 7) środowisku domowym dziecka.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie opiekunka dziecięca powinna posiadać lub zapewnić dostęp do następujących pracowni:

- 1) wychowania dziecka;
- 2) pielęgnowania dziecka;
- 3) wychowania technicznego i plastycznego;
- 4) wychowania muzycznego;
- 5) literatury dziecięcej.

Pracownia wychowania dziecka powinna być wyposażona w:

- 1) meble dziecięce;
- 2) kąćki tematyczne: higieniczny, fryzjerski, kuchenny, pokój lalek, gabinet lekarski;
- 3) zabawki i pomoce dla niemowląt;
- 4) zabawki i pomoce dla dzieci w drugim roku życia;
- 5) zabawki i pomoce dla dzieci w trzecim roku życia;
- 6) zabawki i pomoce dla dzieci w czwartym roku życia;
- 7) pomoce dydaktyczne:
 - a) filmy i przezrocza o tematyce dotyczącej wychowania dziecka,
 - b) tablice, plansze, schematy,
 - c) inwentarz rozwojowy, karty rozwoju psychomotorycznego dziecka,
 - d) albumy,
 - e) płyty CD.

Pracownia pielęgnowania dziecka powinna być wyposażona w:

- 1) łóżeczka dla niemowląt;
- 2) łóżeczka dla noworodków;
- 3) stoły do przewijania;
- 4) fantom noworodka;
- 5) fantom niemowlęcia;
- 6) stolik zabiegowy;
- 7) wagę lekarską;
- 8) kąćki do kąpieli;
- 9) kąćki do karmienia niemowlęcia;
- 10) kąćki do jedzenia;
- 11) kąćki higieniczny;
- 12) instalację bieżącej wody;
- 13) szafy lub regały na bieliznę pościelową i bieliznę dziecięcą, ręczniki, myjki, ścierki, pieluchy, wyprawkę noworodka;
- 14) szafy na środki do pielęgnacji, środki antyseptyczne, środki do bandażowania i opatrywania ran, apteczkę pierwszej pomocy;
- 15) szafy lub regały na sprzęt i przybory (lub zestawy), w szczególności do:
 - a) mycia łóżeczek,
 - b) toalety niemowląt,

- c) kąpiele niemowląt,
- d) pojenia i karmienia niemowląt,
- e) mierzenia temperatury,
- f) toalety jamy ustnej,
- g) likwidacji zmian skórnych,
- h) podawania leków drogą doustną,
- i) wykonywania kompresów, okładów;

16) środki dydaktyczne do promowania zdrowia.

Pracownia wychowania technicznego i plastycznego powinna być wyposażona w:

- 1) ławki lub stoliki;
- 2) krzesła;
- 3) szafy lub regały na gotowe prace;
- 4) szafy lub regały na biblioteczkę dziecięcą i na wydawnictwa dotyczące prac ręcznych;
- 5) techniczne środki kształcenia;
- 6) tablice korkowe;
- 7) materiały, narzędzia i przybory do różnorodnych prac technicznych i plastycznych;
- 8) maszynę do szycia;
- 9) żelazko i deskę do prasowania;
- 10) zgrzewarkę do folii;
- 11) krosna;
- 12) stolik podręczny;
- 13) instalację bieżącej wody;
- 14) elektryczny piec do wypalania wyrobów ceramicznych.

Pracownia wychowania muzycznego powinna być wyposażona w:

- 1) płytotekę z nagraniami utworów dla dzieci;
- 2) śpiewniki dziecięce;
- 3) instrumenty muzyczne, w szczególności: grzechotki, tamburyn, dzwonki, flet prosty, keyboard (lub pianino);
- 4) radio, magnetofon, odtwarzacz płyt CD;
- 5) telewizor, magnetowid, odtwarzacz DVD;
- 6) literaturę przedmiotową.

Pracownia literatury dziecięcej powinna być wyposażona w:

- 1) biblioteczkę literatury dziecięcej;
- 2) zestaw tablic z zakresu fonetyki języka polskiego;
- 3) plansze obrazujące narządy artykulacyjne.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być realizowana w wymiarze nie mniejszym niż 25 % ogólnej liczby godzin przeznaczonych w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego — w grupach do 6 osób, w prawidłowo wyposażonych:

- 1) domach małego dziecka lub innych placówkach opieki całodobowej;
- 2) dziecięcych oddziałach szpitalnych;
- 3) żłobkach.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) wychowanie dziecka;
- 2) pielęgnowanie dziecka;
- 3) wychowanie techniczne i artystyczne;
- 4) podstawy działalności zawodowej;
- 5) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w % [*]
Wychowanie dziecka	34
Pielęgnowanie dziecka	30
Wychowanie techniczne i artystyczne	16
Podstawy działalności zawodowej	12
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95 ^{**}

^{*} Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych wyłącznie w formie stacjonarnej.

^{**} Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: WYCHOWANIE DZIECKA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) określać czynniki mające wpływ na kształtowanie osobowości dziecka;
- 2) diagnozować poziom rozwoju psychomotorycznego dziecka, z zastosowaniem metod bezpośrednich i pośrednich;
- 3) charakteryzować psychomotoryczne osiągnięcia dziecka;
- 4) prowadzić dokumentację rozwoju psychomotorycznego dziecka;
- 5) stosować zasady i metody wychowawcze stymulujące rozwój psychomotoryczny dzieci;
- 6) zaspokajać potrzeby psychospołeczne wynikające z sytuacji i indywidualnej struktury psychiki dziecka;
- 7) kształtować osobowość dziecka, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka;
- 8) rozwijać pozytywne kontakty społeczne i zapobiegać negatywnym stanom emocjonalnym dziecka;
- 9) organizować tryb życia dziecka w każdej grupie wiekowej;
- 10) prowadzić indywidualne zajęcia wyrównawcze z dzieckiem z zaburzonym rozwojem psychomotorycznym;
- 11) planować i organizować zabawy indywidualne i w grupie dziecięcej, z uwzględnieniem wieku, poziomu rozwoju i możliwości dziecka;
- 12) kształtować umiejętności poprawnego posługiwania się przedmiotami i zabawkami;
- 13) kształtować właściwe nawyki i przyzwyczajenia higieniczno-porządkowe u dzieci;
- 14) stosować zasady kultury słowa w pracy wychowawczej z dzieckiem;
- 15) kształtować właściwe formy zachowania dziecka;
- 16) charakteryzować zaburzenia rozwojowe okresu dziecięcego oraz dobierać metody postępowania wychowawczego w stosunku do dziecka specjalnej troski;
- 17) objaśnić istotę zespołu dziecka krzywdzonego;
- 18) zapobiegać zmęczeniu i znużeniu dzieci;
- 19) analizować przyczyny problemów wychowawczych i stosować adekwatne środki zaradcze;
- 20) współdziałać w przygotowywaniu dziecka do adopcji;
- 21) zapewniać dziecku bezpieczeństwo;
- 22) współpracować w zespole wychowawczym, koordynować oddziaływania wychowawcze oraz inspirować zespół i rodziców do stosowania jednolitych metod wychowawczych.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) podstawowe zagadnienia dotyczące rozwoju i wychowania dziecka;
- 2) podstawy psychologii rozwojowej;
- 3) cele, zasady i metody wychowania dziecka;
- 4) wychowanie dziecka w pierwszych czterech latach życia;
- 5) sposoby rozpoznawania i zaspokajania potrzeb dziecka;
- 6) wpływ zabawy na rozwój dziecka;
- 7) przygotowanie i dobór pomocy do zabaw;
- 8) wybrane zagadnienia z zakresu zaburzeń rozwojowych dzieci;
- 9) zespół dziecka krzywdzonego;
- 10) wybrane zagadnienia z logopedii;
- 11) adaptacja dziecka do życia w żłobku;
- 12) literatura dla dzieci do czwartego roku życia;
- 13) kierunki i metody pracy dotyczące rozwoju mowy dziecka do czwartego roku życia.

BLOK: PIELEGNOWANIE DZIECKA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać budowę i funkcjonowanie organizmu ludzkiego z uwzględnieniem poszczególnych okresów rozwojowych;
- 2) opisywać zmiany ilościowe i jakościowe, tempo i uwarunkowania rozwoju małego dziecka;
- 3) opisywać objawy kliniczne, leczenie i rehabilitację w chorobach i zaburzeniach okresu dziecięcego;
- 4) charakteryzować placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 5) wykonywać czynności pielęgnacyjne zaspokajające potrzeby biologiczne i psychospołeczne dziecka;
- 6) pielęgnować dziecko chore i niepełnosprawne;
- 7) stosować działania profilaktyczne w pielęgnowaniu małego dziecka;
- 8) współpracować z zespołem terapeutycznym w procesie rehabilitacji dziecka chorego i rekonwalescenta;
- 9) oddziaływać wychowawczo podczas wykonywania czynności pielęgnacyjnych;
- 10) uczestniczyć w terapii farmakologicznej zaleconej u dzieci chorych i rekonwalescentów;

- 11) obserwować dziecko i interpretować zaobserwowane objawy, reagować na nie;
- 12) uczyć dzieci wykonywania czynności higienicznych;
- 13) objaśniać istotę, okresy, objawy choroby sieroczej i stwarzać warunki zapobiegające jej powstawaniu;
- 14) przestrzegać w pracy zasad aseptyki i antyseptyki, prowadzić bieżącą dezynfekcję sprzętu i zabawek;
- 15) przestrzegać wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz zapobiegać powstawaniu infekcji wewnątrzzakładowych;
- 16) planować i organizować pracę pielęgnacyjną w grupie dzieci;
- 17) przygotowywać posiłki dla niemowląt i dzieci w wieku poniemowlęcym zgodnie z obowiązującymi normami żywieniowymi;
- 18) współpracować w zespole opiekuńczo-wychowawczym.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) budowa i czynności układów i narządów, z uwzględnieniem odrębności rozwojowych dziecka;
- 2) potrzeby biologiczne małego dziecka;
- 3) choroby występujące w wieku małego dziecka;
- 4) placówki opiekuńczo-wychowawcze, ich cele i zadania;
- 5) ogólne zasady pielęgnowania dzieci zdrowych;
- 6) opieka nad chorymi dziećmi;
- 7) przyczyny i objawy choroby sieroczej;
- 8) metody zapobiegania chorobie sieroczej;
- 9) planowanie i organizacja pracy z grupą dzieci;
- 10) profilaktyka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 11) rola opiekunki dziecięcej w określaniu stanu zdrowia dziecka i zapobieganiu chorobom;
- 12) żywienie niemowląt i małych dzieci.

BLOK: WYCHOWANIE TECHNICZNE I ARTYSTYCZNE

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać rolę muzyki w rozwoju dziecka;
- 2) posługiwać się prostymi instrumentami muzycznymi;
- 3) uczyć dzieci słuchania muzyki;

- 4) opracowywać proste układy ruchowe i taneczne do muzyki, w zależności od wieku i możliwości rozwojowych dziecka;
- 5) śpiewać dzieciom piosenki;
- 6) uczyć dzieci tekstów i melodii piosenek;
- 7) kompletować teksty piosenek i płytotekę dziecięcą;
- 8) dobierać pomoce do prac plastycznych, w zależności od wieku i możliwości rozwojowych dziecka;
- 9) stosować różne techniki tworzenia kompozycji płaskich i przestrzennych z materiałów papierowych;
- 10) pisać teksty różnymi technikami;
- 11) stosować różne techniki zdobnicze;
- 12) malować nieskomplikowane formy różnymi technikami i środkami;
- 13) lepić modele z masy papierowej, solnej, z plasteliny, modeliny;
- 14) przygotowywać elementy do teatru cieni i teatrzyku kartonikowego;
- 15) wykonywać dekoracje sezonowe i okolicznościowe;
- 16) wykonywać proste scenografie do teatrzyku, z uwzględnieniem ruchu, przestrzeni, światła, muzyki, tekstu literackiego;
- 17) wykonywać tabliczki informacyjne, hasła okolicznościowe, zaproszenia, wycinanki, plakaty, znaczki rozpoznawcze;
- 18) stosować złożone techniki dekoracyjne, przy wykonywaniu pomocy dydaktycznych;
- 19) uwrażliwiać dziecko na piękno natury i dostrzeganie jej barw;
- 20) wykonywać kostiumy i ozdoby na zabawy i bale okolicznościowe;
- 21) wykonywać nieskomplikowane lalki, kukiełki, sylwetki postaci z bajek, proste zabawki, ozdoby;
- 22) opracowywać i modernizować kąciki tematyczne;
- 23) wykonywać proste prace krawieckie, hafty, prace na drutach i szydełkiem;
- 24) gromadzić i przechowywać prace dziecięce, organizować wystawy prac dziecięcych;
- 25) uczyć dzieci posługiwania się sprzętem, przyborami i materiałami;
- 26) uczyć dzieci przygotowywania do zabawy i porządkowania po niej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) wiedza o muzyce;
- 2) rola muzyki w rozwoju dziecka;
- 3) piosenka i jej wykorzystanie w pracy z dzieckiem;
- 4) korzystanie z prostych instrumentów muzycznych;

- 5) układy ruchowe i taneczne do muzyki;
- 6) materiały i przybory do prac technicznych i artystycznych;
- 7) szycie ręczne i maszynowe;
- 8) prace z dzianiny;
- 9) papieroplastyka;
- 10) kompozycje liternicze;
- 11) techniki zdobnicze;
- 12) techniki malarskie;
- 13) rękodzieło;
- 14) lalkarstwo;
- 15) techniki lepienia z masy papierowej, solnej, plasteliny, modeliny;
- 16) dekoracje;
- 17) metodyka pracy z dziećmi w zakresie wychowania technicznego i plastycznego.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować i interpretować procesy psychiczne dziecka;
- 2) wyjaśniać zasady funkcjonowania rodziny jako grupy społecznej i jej wpływ na rozwój i wychowanie dziecka;
- 3) przygotowywać konspekty i pomoce dydaktyczne do pracy z dziećmi;
- 4) wyjaśniać pojęcie i istotę promocji zdrowia oraz zadania medycyny zapobiegawczej;
- 5) wyjaśniać znaczenie działań profilaktycznych w aspekcie zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego;
- 6) prowadzić szkolenia dla rodziców z zakresu wychowywania i pielęgnacji dziecka;
- 7) współpracować z rodzicami w zakresie promowania zdrowia dzieci;
- 8) stosować różne formy i metody promocji zdrowia, z uwzględnieniem wieku i możliwości poznawczych dziecka;
- 9) promować wśród rodziców wydawnictwa popularnonaukowe dotyczące wychowania i pielęgnowania dziecka;
- 10) promować postawy prozdrowotne w środowisku pracy;
- 11) udzielać pierwszej pomocy;
- 12) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;

- 13) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 14) doskonalić umiejętności w wykorzystywaniu nowoczesnych technik informatycznych;
- 15) przestrzegać praw dziecka;
- 16) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 17) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia ujęte są w następujących działach programowych:

- 1) charakterystyka procesów psychicznych;
- 2) metody poznania małego dziecka;
- 3) osobowość jako centralny system regulacji i integracji czynności człowieka;
- 4) grupy społeczne;
- 5) metodyka prowadzenia zajęć dydaktycznych dla dzieci w pierwszym, drugim, trzecim i czwartym roku życia;
- 6) środowisko a zdrowie człowieka;
- 7) promocja zdrowia;
- 8) stan zdrowia ludności, kierunki organizacji ochrony zdrowia;
- 9) kierunki działań profilaktycznych;
- 10) rola opiekunki dziecięcej w określaniu stanu zdrowia dziecka i zapobieganiu chorobom;
- 11) pierwsza pomoc;
- 12) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 13) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 14) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 15) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) określać rolę państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) objaśniać podstawowe założenia teorii wyboru konsumenta;
- 4) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;

- 5) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;
- 6) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 7) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 8) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 9) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 10) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 11) wskazywać podmioty uprawnione do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 12) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 13) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 14) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 15) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 16) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 17) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 18) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) teoria wyboru konsumenta;
- 4) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 5) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 6) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 7) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 9) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 10) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 11) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) jakość w ochronie zdrowia;
- 13) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 15) wybrane zagadnienia z zakresu prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

ORTOPTYSTKA

SYMBOL CYFROWY 322[05]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z dziedziny nauk medycznych i humanistycznych;
- 2) charakteryzować rozwój psychomotoryczny dziecka w różnych okresach życia;
- 3) objaśniać przyczyny powstawania zezów, rozróżniać rodzaje zezów i niedowidzenia, omawiać leczenie zachowawcze i operacyjne zezów;
- 4) wyjaśniać przyczyny, przebieg kliniczny i leczenie chorób narządu wzroku u dzieci;
- 5) różnicować badania okulistyczne i strabologiczne;
- 6) wyjaśniać istotę i znaczenie ćwiczeń ortoptycznych w leczeniu niedowidzenia;
- 7) wykonywać badania okulistyczne niezbędne do pracy ortoptystki;
- 8) współpracować z zespołem terapeutycznym kierowanym przez lekarza okulistę;
- 9) wykonywać szczegółowe badania strabologiczne;
- 10) wykonywać ćwiczenia mięśni ocznych;
- 11) obserwować reakcje dzieci na stosowane zabiegi;
- 12) edukować dzieci i rodziców w zakresie wykonywania ćwiczeń mięśni ocznych;
- 13) modyfikować ćwiczenia w zależności od stanu dziecka i jego możliwości psychofizycznych;
- 14) wyjaśniać istotę i prowadzić profilaktykę okulistyczną i strabologiczną;
- 15) stosować w praktyce różne formy i metody promocji zdrowia i edukacji prozdrowotnej;
- 16) wykonywać pomoce do ćwiczeń pleoptycznych;
- 17) określać moc optyczną okularów;
- 18) rozpoznawać poziom rozwoju dzieci i młodzieży w poszczególnych sferach psychicznych oraz oddziaływać stymulująco na ich rozwój;
- 19) korzystać z wiedzy z zakresu pedagogiki i psychologii w komunikowaniu się z dzieckiem i jego rodziną;

- 20) prowadzić wymaganą dokumentację;
- 21) udzielać pierwszej pomocy;
- 22) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 23) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 24) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 25) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 26) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 27) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zainteresowania medyczne i pedagogiczne;
- 2) zamiłowanie do pracy z dziećmi;
- 3) zrównoważone reakcje emocjonalne;
- 4) wrażliwość emocjonalna;
- 5) spostrzegawczość;
- 6) gotowość niesienia pomocy;
- 7) tolerancja;
- 8) umiejętność nawiązywania kontaktu z dziećmi i dorosłymi;
- 9) samokontrola i krytycyzm;
- 10) wytrwałość i cierpliwość;
- 11) odporność na stres;
- 12) prawidłowe widzenie obuoczne;
- 13) dobra dykcja.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie ortoptystka powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) udziału w badaniach oraz leczeniu zezu i niedowidzenia u dzieci;
- 2) prowadzenia ćwiczeń pleoptyczno-ortoptycznych u dzieci niedowidzących;
- 3) prowadzenia ćwiczeń widzenia obuocznego;

- 4) prowadzenia ćwiczeń rehabilitacyjnych aparatu ruchowego oczu przed i po zabiegu operacyjnym w różnego rodzaju zezach;
- 5) użytkowania aparatury niezbędnej w pracy zawodowej ortoptystki;
- 6) prowadzenia profilaktyki okulistycznej i strabologicznej;
- 7) komunikowania się z dzieckiem i jego rodziną.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie ortoptystka może podejmować pracę w:

- 1) specjalistycznych placówkach leczenia zezu i niedowidzenia;
- 2) poradniach i gabinetach leczenia zezu i niedowidzenia;
- 3) szkołach, oddziałach i placówkach integracyjnych i specjalnych.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie ortoptystka powinna posiadać lub zapewnić dostęp do następujących pracowni:

- 1) anatomiczno-fizjologicznej;
- 2) techniki pracy ortoptystki;
- 3) komputerowej.

Pracownia anatomiczno-fizjologiczna powinna być wyposażona w:

- 1) preparaty, modele, tablice i plansze, w szczególności dotyczące narządu wzroku;
- 2) albumy, atlasy, materiały źródłowe do prowadzenia zajęć z anatomii i fizjologii narządu wzroku;
- 3) programy komputerowe do nauki anatomii i fizjologii;
- 4) nowoczesne środki techniczne, w tym sprzęt audiowizualny.

Pracownia techniki pracy ortoptystki powinna być wyposażona w:

- 1) tablice do badania ostrości wzroku;
- 2) aparat do badania widzenia obuocznego;
- 3) aparat do określania fiksacji;
- 4) aparat do ćwiczeń obuocznego widzenia;
- 5) koordynator — aparat do ćwiczeń pleptycznych;
- 6) aparat do ćwiczenia ruchomości gałek ocznych;
- 7) aparat do ćwiczenia konwergencji;
- 8) lampę błyskową i biały ekran do czytania w powidokach;
- 9) ekran Hessa;
- 10) testy stereoskopowe;
- 11) test Wortha;
- 12) test Bagoliniego;
- 13) linijki pryzmatyczne;

- 14) komplet plansz, przezroczy, foliogramów i radiogramów dotyczących pracy ortoptystki;
- 15) krzyż Maddoxa;
- 16) kasetę okulistyczną;
- 17) kasetę z pryzmatami.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów;
- 2) licencjonowane oprogramowanie.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być realizowana w wymiarze nie mniejszym niż 50 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego — w grupach do 2 osób w jednym gabinecie, w prawidłowo wyposażonych:

- 1) specjalistycznych zakładach opieki zdrowotnej leczenia zezów i niedowidzenia;
- 2) poradniach i gabinetach leczenia zezów i niedowidzenia;
- 3) szkołach, oddziałach i placówkach integracyjnych i specjalnych.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) diagnostyczny;
- 2) rehabilitacja w zezie i niedowidzeniu;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w % [*]
Diagnostyczny	35
Rehabilitacja w zezie i niedowidzeniu	43
Podstawy działalności zawodowej	14
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95 ^{**}

^{*} Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia wyłącznie w szkołach dla młodzieży.

^{**} Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: DIAGNOSTYCZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) objaśniać budowę i funkcjonowanie gałki ocznej, układu optycznego oka, oczodołu i narządów ochronnych oka;
- 2) charakteryzować drogi wzrokowe i fizjologię widzenia;
- 3) wyjaśniać budowę i czynności fizjologiczne układów i narządów wewnętrznych w organizmie dziecka;
- 4) oceniać możliwości współpracy dziecka z ortoptystką w czasie badania;
- 5) przygotowywać dziecko do badania oraz zapewniać mu bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne w czasie jego trwania;
- 6) charakteryzować metody badań okulistycznych;
- 7) badać ostrość wzroku, ruchy oczu, wady refrakcji, pole widzenia i spojrzenia, widzenie barw;
- 8) mierzyć rozstawienie źrenic;
- 9) charakteryzować metody badań strabologicznych;
- 10) badać fiksację, stopnie obuocznego widzenia, obiektywny i subiektywny kąt zeza, kąt gamma, korespondencję siatkówek, podwójne widzenie, pole widzenia i spojrzenia w zezie;
- 11) interpretować wyniki badań;
- 12) charakteryzować metody badań stosowane w różnych postaciach zeza i zespołów wrodzonych;
- 13) wykonywać badania w zezie, w szczególności w zezie ukrytym, towarzyszącym, akomodacyjnym i porażennym;
- 14) wykonywać badania w oczopląsie i w zespołach wrodzonych;
- 15) udzielać pierwszej pomocy w przypadku urazów i złamań w obrębie oczodołu;
- 16) ustalać rozpoznanie strabologiczne na podstawie wyników badań;
- 17) rozpoznawać podstawowe objawy w chorobach okresu niemowlęcego i dziecięcego.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) anatomia i fizjologia układów i narządów organizmu dziecka;
- 2) budowa i fizjologia narządu wzroku;
- 3) zaburzenia okresu prenatalnego;
- 4) metody obserwacji i badania rozwoju dziecka;

- 5) rozpoznawanie zeza;
- 6) podstawowe badania okulistyczne;
- 7) szczegółowe badania strabologiczne;
- 8) badanie refrakcji autorefraktorem komputerowym;
- 9) wybrane zagadnienia chorób dziecięcych.

BLOK: REHABILITACJA W ZEZIE I NIEDOWIDZENIU

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować zaburzenia ustawienia i ruchów gałek ocznych;
- 2) objaśniać przyczyny powstawania niedowidzenia i metody jego leczenia;
- 3) charakteryzować kliniczne postaci zeza i ich leczenie;
- 4) różnicować objawy i leczenie w chorobach oczu;
- 5) objaśniać metody i wykonywać ćwiczenia w niedowidzeniu jednostronnym;
- 6) stosować różne formy obturacji;
- 7) współuczestniczyć w leczeniu metodą penalizacyjną;
- 8) stosować reduktory ostrości wzroku;
- 9) wykonywać ćwiczenia metodami: Cüppersa, Bangertera i Cambella;
- 10) stosować środki farmakologiczne rozszerzające źrenicę;
- 11) objaśniać metodykę i wykonywać ćwiczenia obuocznego widzenia;
- 12) wykonywać ćwiczenia usprawniające mięśnie oka przed i po operacji;
- 13) objaśniać metody operacyjnego leczenia zeza;
- 14) uczyć dziecko oraz jego rodziców (prawnych opiekunów) ćwiczeń wpływających na koordynację oko — ręka oraz oka z całym ciałem;
- 15) uczyć rodziców (prawnych opiekunów) stosowania atropiny i informować o objawach uczulenia na atropinę;
- 16) wykonywać podstawowe badania u dzieci w pierwszym i drugim roku życia, w celu zapobiegania niedowidzeniu, fiksacji ekscentrycznej i nieprawidłowej korespondencji siatekówek;
- 17) stosować naprzemienną atropinizację i obturację (okluzję);
- 18) prowadzić ćwiczenia zapobiegające utracie obuocznego widzenia, z zakresu fuzji oraz zapobiegające utracie widzenia u małych dzieci;
- 19) oceniać możliwości współpracy dziecka z ortoptystką w wykonywaniu wybranych ćwiczeń;
- 20) przygotowywać dziecko do ćwiczeń i zapewniać mu bezpieczeństwo;

- 21) rozpoznawać występujące u dziecka objawy chorób somatycznych;
- 22) modyfikować działania rehabilitacyjne w stosunku do dziecka specjalnej troski;
- 23) charakteryzować szkła okularowe i pryzmaty stosowane w leczeniu wad wzroku;
- 24) współpracować z lekarzem w stosowaniu pomocy optycznych;
- 25) udzielać pierwszej pomocy, w szczególności w przypadkach urazów narządu wzroku;
- 26) przestrzegać zasad aseptyki i antyseptyki;
- 27) rozróżniać procesy psychiczne dziecka prawidłowo rozwijającego się i dziecka z zaburzeniami rozwoju;
- 28) uświadamiać rodzicom (prawnym opiekunom) psychiczne i manualne problemy dziecka, będące następstwem zez;
- 29) kierować rodziców (prawnych opiekunów) z dziećmi niewidomymi do poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz do placówek specjalistycznych zajmujących się rehabilitacją niewidomych i słabosłyszących;
- 30) udzielać rodzicom (prawnym opiekunom) informacji na temat higieny narządu wzroku u dziecka z wysoką krótkowzrocznością;
- 31) współpracować z wychowawcą leczonego dziecka;
- 32) współpracować w zespole terapeutycznym z lekarzami, ortoptystkami i pracownikami oddziałów okulistycznych;
- 33) obserwować reakcje dziecka w czasie wykonywania zabiegów oraz uwzględniać w pracy z dzieckiem indywidualny charakter jego zachowań;
- 34) łagodzić lęki i stresy dziecka związane ze stosowanym leczeniem.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) kliniczne postaci zez;
- 2) szczególne postaci zez towarzyszącego i zespołów wrodzonych;
- 3) leczenie niedowidzenia;
- 4) ćwiczenia ortoptyczne;
- 5) szkła okularowe i pryzmaty stosowane w leczeniu zez;
- 6) układy powiększające;
- 7) profilaktyka okulistyczna i strabologiczna;
- 8) choroby oczu i ich leczenie;
- 9) metodyka wykonywania ćwiczeń usprawniających mięśnie oka;
- 10) postępowanie z dzieckiem leczonym operacyjnie;
- 11) pierwsza pomoc w urazach i nagłych zachorowaniach;
- 12) pierwsza pomoc w przypadku obrażeń w obrębie oczodołu;

- 13) współpraca z rodzicami (prawnymi opiekunami) i wychowawcami leczonego dziecka;
- 14) charakterystyka procesów poznawczych i cech osobowości dziecka;
- 15) problematyka zaburzeń rozwoju psychoruchowego.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i socjologii;
- 2) wyjaśniać psychologiczne podstawy komunikowania się z dzieckiem i dorosłym pacjentem;
- 3) wykazywać postawę otwartości, wrażliwości i zrozumienia w komunikowaniu się z dzieckiem i dorosłym pacjentem;
- 4) przekonywać dziecko i jego rodziców (prawnych opiekunów) do dokładnego i systematycznego stosowania zalecanych ćwiczeń;
- 5) objaśniać znaczenie profilaktyki w zapewnianiu dziecku zdrowia;
- 6) prowadzić różne formy i metody edukacji prozdrowotnej;
- 7) propagować i stosować zasady zdrowego stylu życia;
- 8) przygotowywać pomoce dydaktyczne;
- 9) informować o sposobach ochrony narządu wzroku w przypadku starczowzroczności;
- 10) popularyzować wśród dzieci i młodzieży sposoby ochrony narządu wzroku;
- 11) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 12) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 13) wprowadzać usprawnienia organizacyjne w celu podniesienia efektywności pracy;
- 14) tworzyć warunki sprzyjające doskonaleniu jakości świadczonych usług;
- 15) stosować przepisy dotyczące ochrony pracownika w miejscu pracy;
- 16) przewidywać zagrożenia i konsekwencje wynikające z tytułu naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 17) oceniać przyczyny zmęczenia fizycznego i psychicznego w czasie pracy;
- 18) objaśniać zasady i sposoby racjonalnego wypoczynku;
- 19) udzielać pierwszej pomocy;
- 20) użytkować komputer w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań zawodowych;
- 21) prowadzić dokumentację związaną z funkcjonowaniem gabinetu ortoptytyki;
- 22) prowadzić dokumentację badań oraz ćwiczeń strabologicznych i okulistycznych wykonywanych u dziecka;

- 23) zaopatrywać gabinet ortoptystyki w środki potrzebne do pracy;
- 24) przygotowywać pomoce do badań i ćwiczeń;
- 25) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 26) przestrzegać praw pacjenta;
- 27) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 28) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) elementy psychologii, pedagogiki i socjologii;
- 2) psychologiczne podstawy komunikowania się z dzieckiem i dorosłym pacjentem;
- 3) środowisko zewnętrzne a zdrowie człowieka;
- 4) kierunki działań profilaktycznych;
- 5) stan zdrowia ludności i metody jego oceny;
- 6) edukacja prozdrowotna i promocja zdrowia;
- 7) modele organizacji ochrony zdrowia;
- 8) zagadnienia medycyny społecznej;
- 9) pierwsza pomoc;
- 10) dokumentacja medyczna;
- 11) higiena i bezpieczeństwo pracy w gabinecie ortoptystyki;
- 12) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 13) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 14) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) określać rolę państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) objaśniać podstawowe założenia teorii wyboru konsumenta;
- 4) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;
- 5) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;

- 6) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 7) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 8) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 9) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 10) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 11) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji świadczeń zdrowotnych;
- 12) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 13) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 14) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 15) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 16) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 17) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 18) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) teoria wyboru konsumenta;
- 4) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 5) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 6) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 7) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 9) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 10) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 11) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) jakość w ochronie zdrowia;
- 13) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 15) wybrane zagadnienia prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

PROTETYK SŁUCHU

SYMBOL CYFROWY 322[17]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu anatomii, fizjologii i patologii narządu słuchu w dobieraniu sprzętu do rehabilitacji oraz ochrony słuchu;
- 2) posługiwać się specjalistyczną aparaturą do badań słuchu i wybranych pomiarów akustycznych;
- 3) charakteryzować metody badania słuchu;
- 4) określać specyfikę badania słuchu u dzieci;
- 5) przeprowadzać badania słuchu w różnych okresach życia człowieka;
- 6) interpretować wyniki badania słuchu;
- 7) komunikować się z pacjentem i jego rodziną;
- 8) współpracować z zespołem terapeutycznym;
- 9) gromadzić, analizować i interpretować dane dotyczące pacjenta i jego potrzeb w zakresie zaopatrzenia w środki techniczne wspomagające słuch;
- 10) dobierać do potrzeb pacjenta i regulować aparaty słuchowe;
- 11) wykonywać wyciski i wkładki uszne;
- 12) naprawiać aparaty słuchowe;
- 13) realizować zadania związane z zaopatrzeniem w środki techniczne wspomagające słuch;
- 14) dobierać i wykonywać indywidualne środki ochrony przeciwhałasowej;
- 15) wykorzystywać technologie informacyjne;
- 16) posługiwać się oprogramowaniem systemowym i specjalistycznym;
- 17) informować pacjenta o procedurze zaopatrzenia w środki techniczne wspomagające słuch;

- 18) wskazywać instytucje wspierające i zaopatrujące pacjenta z wadą słuchu w środki techniczne wspomagające słuch;
- 19) określać warunki wyposażenia pracowni i gabinetów protetycznych;
- 20) motywować osoby niepełnosprawne słuchowo do aktywności i zaspokajania swoich potrzeb;
- 21) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 22) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 23) udzielać pierwszej pomocy;
- 24) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 25) uczestniczyć w różnych formach doskonalenia zawodowego;
- 26) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 27) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 28) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zainteresowania techniczne;
- 2) umiejętności plastyczne;
- 3) zdolności manualne;
- 4) poczucie estetyki;
- 5) kultura osobista;
- 6) zrównoważenie emocjonalne;
- 7) życzliwość;
- 8) łatwość nawiązywania kontaktów;
- 9) dobra dykcja;
- 10) cierpliwość i dokładność;
- 11) poczucie odpowiedzialności;
- 12) uczciwość;
- 13) samodzielność w realizacji zadań;

- 14) zdolności organizatorskie;
- 15) operatywność.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie protetyk słuchu powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) wykonywania na zlecenie lekarza audiometrycznych badań słuchu;
- 2) wykonywania badań słuchu na potrzeby protezowania;
- 3) wyboru, dostarczania i dopasowywania aparatów słuchowych;
- 4) instruowania pacjentów o posługiwaniu się aparatem słuchowym, akcesoriami i innym sprzętem do protezowania i ochrony słuchu;
- 5) wykonywania podstawowych napraw i wymiany elementów aparatów słuchowych;
- 6) wykonywania i dopasowywania wkładek usznych i urządzeń do indywidualnej ochrony słuchu;
- 7) sprawowania opieki protetycznej nad pacjentem i jego rodziną w okresie użytkowania aparatu;
- 8) prowadzenia wymaganej dokumentacji.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie protetyk słuchu może podejmować pracę w:

- 1) gabinetach protetyki słuchu;
- 2) gabinetach audiologicznych;
- 3) pracowniach otoplastycznych;
- 4) pracowniach serwisu technicznego sprzętu audioprotetycznego;
- 5) jednostkach badawczych i produkcyjnych aparatów słuchowych.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie protetyk słuchu powinna posiadać lub zapewnić dostęp do następujących pracowni:

- 1) audiometrii;
- 2) otoplastyki;
- 3) komputerowego doboru aparatów słuchowych;
- 4) serwisu technicznego sprzętu audioprotetycznego;
- 5) komputerowej;
- 6) podstaw elektroniki;
- 7) pomiarów akustycznych.

Pracownia audiometrii powinna być wyposażona w:

- 1) kabinę audiometryczną;
- 2) audiometr diagnostyczny z możliwością wykonywania badań w swobodnym polu akustycznym;

- 3) zestaw testów do audiometrii słownej;
- 4) tympanometr diagnostyczny;
- 5) aparaturę do badania słuchu metodą otoemisji oraz potencjałów wywołanych;
- 6) komplet stroików;
- 7) terkotkę Baraniego;
- 8) otoskop;
- 9) komplet druków do rejestracji wyników;
- 10) komputer z drukarką.

Pracownia otoplastyki powinna być wyposażona w:

- 1) zestaw do pobierania wycisków z ucha;
- 2) otoskop;
- 3) lodówkę;
- 4) urządzenie do grzania i dystrybucji żelu stosowanego w otoplastyce;
- 5) mieszalnik silikonu;
- 6) urządzenie do utwardzania żywic światłoutwardzalnych;
- 7) puszkę do kąpieli ciśnieniowych;
- 8) mikrofrezarkę z kompletem narzędzi;
- 9) szlifierko-polerkę;
- 10) szlifierkę czołową;
- 11) mikroskop stereoskopowy;
- 12) wyciągi odprowadzające pyły i opary;
- 13) zestaw form do żelu stosowanego w otoplastyce;
- 14) narzędzia pomocnicze, w tym pęsety, igły, skalpele.

Pracownia komputerowego doboru aparatów słuchowych powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów (słuchaczy);
- 2) drukarki;
- 3) interfejsy do dobierania aparatów słuchowych — jeden interfejs na jedno stanowisko komputerowe;
- 4) zestaw kabli i łączników do aparatów słuchowych różnych producentów;
- 5) aparaty słuchowe różnych producentów wraz z danymi technicznymi;
- 6) zestaw wkładek uniwersalnych;
- 7) wyposażenie i umeblowanie wnętrza zapewniające odpowiednie warunki akustyczne;
- 8) oprogramowanie do dobierania aparatów słuchowych.

Pracownia serwisu technicznego sprzętu audioprotetycznego powinna być wyposażona w:

- 1) stoły laboratoryjne;
- 2) sprzęt do lutowania;
- 3) mierniki uniwersalne;
- 4) urządzenie do pomiarów aparatów słuchowych;
- 5) narzędzia podręczne;
- 6) elementy elektroniczne i przetworniki elektroakustyczne;
- 7) zestaw podstawowych części zamiennych.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe pracujące w sieci z dostępem do Internetu — jedno stanowisko dla dwóch uczniów (słuchaczy);
- 2) oprogramowanie systemowe;
- 3) sprzęt i oprogramowanie do edycji i obróbki dźwięku;
- 4) oprogramowanie do projektowania i modelowania elementów i układów akustycznych;
- 5) oprogramowanie do modelowania właściwości akustycznych wnętrz;
- 6) nagrywarki, drukarki, skanery i kamerę cyfrową.

Pracownia podstaw elektroniki powinna być wyposażona w:

- 1) urządzenia pomiarowe do badania elementów elektronicznych, wzmacniaczy i obwodów scalonych;
- 2) zasilacze;
- 3) generatory;
- 4) mierniki uniwersalne;
- 5) oscyloskopy;
- 6) narzędzia pomocnicze, w szczególności pęsety, odsysacze, szczypce;
- 7) testery i komputery z oprogramowaniem do pomiaru obwodów scalonych.

Pracownia pomiarów akustycznych powinna być wyposażona w:

- 1) akustyczną komorę bezechową do pomiarów w warunkach pola swobodnego;
- 2) generator sygnałowy;
- 3) analizator akustyczny;
- 4) mikrofony pomiarowe;
- 5) wzmacniacz pomiarowy;
- 6) wzmacniacz mocy;

- 7) zestaw głośnikowy;
- 8) zestawy filtrów tercjowych i oktaowych;
- 9) automatyczny rejestrator poziomu ciśnienia dźwięku;
- 10) system komputerowy do pomiarów elektroakustycznych.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być realizowana w wymiarze nie mniejszym niż 32 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania — w:

- 1) żłobku lub przedszkolu;
- 2) domu pomocy społecznej;
- 3) gabinecie laryngologicznym;
- 4) gabinecie protetyki słuchu;
- 5) gabinecie audiologicznym;
- 6) pracowni ortoplastycznej.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) diagnostyczno-medyczny;
- 2) techniczny;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w % [*]
Diagnostyczno-medyczny	29
Techniczny	39
Podstawy działalności zawodowej	18
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	4
Razem	90 ^{**}

^{*} Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych (w formie stacjonarnej i zaocznej).

^{**} Pozostałe 10 % godzin jest przeznaczonych do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: DIAGNOSTYCZNO-MEDYCZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) określać budowę i czynności układów i narządów człowieka;
- 2) objaśniać budowę i czynności fizjologiczne narządu słuchu;
- 3) określać drogę przewodzenia bodźców słuchowych;
- 4) charakteryzować czynniki wpływające na powstawanie niedosłuchu;
- 5) charakteryzować czynniki związane ze stylem życia oraz warunki środowiskowe powodujące uszkodzenie słuchu;
- 6) rozróżniać rodzaje niedosłuchu w zależności od miejsca uszkodzenia narządu słuchu;
- 7) rozpoznawać i oceniać sytuację zdrowotną pacjenta z uszkodzeniem narządu słuchu;
- 8) rozpoznawać potrzeby i problemy osób w podeszłym wieku z upośledzeniem słuchu;
- 9) określać ogólnorozwojowe i społeczne następstwa upośledzenia słuchu;
- 10) przeprowadzać badanie audiometryczne słuchu u dzieci i dorosłych;
- 11) interpretować wyniki badania słuchu;
- 12) określać metody rehabilitacji zaburzeń słuchu u dzieci;
- 13) współpracować z zespołem terapeutycznym i specjalistami w celu zapewnienia opieki osobie z upośledzeniem słuchu;
- 14) rozpoznawać odczyny alergiczne na materiały stosowane w otoplastyce;
- 15) propagować zdrowy styl życia;
- 16) udzielać pierwszej pomocy;
- 17) przestrzegać zasad antyseptyki.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) wybrane zagadnienia z anatomii i fizjologii człowieka:
 - a) budowa narządu słuchu,
 - b) przebieg drogi słuchowej w obrębie układu nerwowego,
 - c) fizjologia słyszenia;
- 2) patologia narządu słuchu:
 - a) uszkodzenia przewodzeniowe,
 - b) uszkodzenia odbiorcze,
 - c) uszkodzenia mieszane;

- 3) wybrane zagadnienia z pediatrii;
- 4) wybrane zagadnienia z gerontologii;
- 5) metody badania narządu słuchu;
- 6) zdrowie publiczne;
- 7) pierwsza pomoc.

BLOK: TECHNICZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z podstawowego oprogramowania i sieci komputerowej;
- 2) nagrywać i odtwarzać dźwięki z wykorzystaniem urządzeń analogowych i cyfrowych oraz posługiwać się typowymi programami do edycji i obróbki dźwięku;
- 3) posługiwać się przetwornikami elektroakustycznymi, takimi jak głośnik, mikrofon, słuchawka, oraz podstawowymi przyrządami do pomiarów elektroakustycznych;
- 4) oceniać właściwości akustyczne wnętrza, w tym komory audiometrycznej;
- 5) oceniać stopień zagrożenia hałasem;
- 6) odczytywać i interpretować dane techniczne aparatów słuchowych różnych producentów i oceniać ich zgodność z obowiązującymi w tym zakresie przepisami;
- 7) wyjaśniać funkcje układów obróbki sygnału stosowanych w aparatach słuchowych;
- 8) dokonywać pomiaru podstawowych charakterystyk aparatu słuchowego;
- 9) dobierać odpowiedni typ i model aparatu słuchowego uwzględniający oczekiwania pacjenta;
- 10) dopasowywać aparaty słuchowe na podstawie danych audiometrycznych;
- 11) posługiwać się programami służącymi do doboru i regulacji aparatów słuchowych;
- 12) oceniać skuteczność protezowania na podstawie testów kontrolnych;
- 13) diagnozować podstawowe usterki aparatu słuchowego;
- 14) wykonywać podstawowe naprawy aparatu słuchowego i wymieniać jego elementy;
- 15) dobierać i montować aparaty słuchowe wewnątrzuszne;
- 16) stosować pomoce słuchowe, takie jak: wkładki douszne i nauszники przeciwhałasowe;
- 17) mierzyć i oceniać właściwości różnych źródeł zasilania aparatów słuchowych;
- 18) stosować zasady modelowania przestrzennego w otoplastyce;
- 19) oceniać i porównywać materiały używane w otoplastyce;
- 20) wykonywać wycisk ucha;

- 21) dobierać, wykonywać i dopasowywać wkładkę uszną;
- 22) dobierać, wykonywać i dopasowywać urządzenie indywidualnej ochrony przeciwhałasowej;
- 23) instruować pacjenta o użytkowaniu i konserwacji aparatu słuchowego;
- 24) oceniać i porównywać walory techniczne i funkcjonalne aparatury do badania słuchu.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) wybrane zagadnienia z akustyki i psychoakustyki;
- 2) elementy elektroniki i informatyki;
- 3) budowa aparatów słuchowych;
- 4) dobór i dopasowanie aparatów słuchowych;
- 5) otoplastyka;
- 6) miernictwo i naprawa aparatów słuchowych.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu psychologii, socjologii i pedagogiki w komunikowaniu się z pacjentem i jego rodziną;
- 2) wyjaśniać psychologiczne aspekty głuchoty i niedosłuchu u dzieci i dorosłych;
- 3) wykazywać postawę otwartości, wrażliwości i zrozumienia w komunikowaniu się z dzieckiem i pacjentem w podeszłym wieku;
- 4) określać zasady prowadzenia wywiadu z pacjentem niedosłyszającym;
- 5) wspomagać i motywować osobę z upośledzonym słuchem do samodzielności i niezależności;
- 6) współuczestniczyć w tworzeniu wsparcia społecznego;
- 7) wspierać pacjenta w zaakceptowaniu aparatu słuchowego;
- 8) uczyć nawiązywania i utrzymywania kontaktów społecznych mimo ograniczeń spowodowanych upośledzeniem słuchu;
- 9) planować działania edukacyjne dostosowane do wieku, potrzeb i indywidualnych cech pacjenta;
- 10) współpracować z instytucjami prowadzącymi leczenie i kształcenie dzieci głuchych i niedosłyszających;
- 11) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;

- 12) wprowadzać usprawnienia organizacyjne w celu podniesienia efektywności pracy;
- 13) wykonywać pracę zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 14) przestrzegać praw pacjenta;
- 15) przestrzegać tajemnicy zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) wybrane zagadnienia z psychologii ogólnej, rozwojowej i społecznej;
- 2) wybrane zagadnienia z pedagogiki specjalnej;
- 3) wybrane zagadnienia z socjologii;
- 4) system ochrony zdrowia;
- 5) organizacja pomocy społecznej;
- 6) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 7) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 8) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 9) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) określać rolę państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) objaśniać podstawowe założenia teorii wyboru konsumenta;
- 4) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;
- 5) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;
- 6) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 7) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 9) wykazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 10) wskazywać podmioty uprawnione do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 11) określać sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;

- 12) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 13) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 14) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 15) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 16) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 17) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 18) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) teoria wyboru konsumenta;
- 4) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 5) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 6) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 7) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 9) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 10) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 11) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) jakość w ochronie zdrowia;
- 13) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 15) wybrane zagadnienia w zakresie prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

RATOWNIK MEDYCZNY

SYMBOL CYFROWY 322[06]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu nauk medycznych i humanistycznych podczas wykonywania zadań zawodowych;
- 2) rozpoznawać stany nagłe;
- 3) określać rodzaje i stopnie zagrożeń cywilizacyjno-środowiskowych w ujęciu globalnym, krajowym i lokalnym;
- 4) określać stopnie występującego zagrożenia dla życia lub zdrowia w przypadku awarii, katastrofy lub wypadku;
- 5) zabezpieczać osoby znajdujące się w miejscu awarii, katastrofy, wypadku i przeciwdziałać zwiększaniu liczby ofiar;
- 6) zapewniać opiekę medyczną ekipom ratowniczym podczas akcji ratowniczych;
- 7) prognozować zachowania osób objętych zagrożeniem, zapobiegać wystąpieniu paniki;
- 8) posługiwać się medycznymi skalami oceny stanu ogólnego i ciężkości urazów oraz dokonywać ratowniczej oceny stanu ofiar awarii, katastrofy lub wypadku;
- 9) ustalać kolejność udzielania poszkodowanym ratowniczych świadczeń zdrowotnych i ewakuacji, w zależności od ich stanu ogólnego, rodzaju i stopnia odniesionych obrażeń oraz warunków w miejscu zdarzenia;
- 10) współuczestniczyć w organizacji ewakuacji ludzi z zagrożonego rejonu;
- 11) wykonywać medyczne czynności ratunkowe w miejscu i w warunkach katastrof, awarii i wypadków;
- 12) rozpoznawać stan utraty przytomności, oceniać jej stopnie, zabezpieczać funkcje życiowe osoby nieprzytomnej metodami bezprzrządowymi oraz z użyciem sprzętu specjalistycznego;
- 13) prowadzić resuscytację krążeniowo-oddechową bezprzrządową oraz z użyciem sprzętu specjalistycznego i leków stosowanych w ratownictwie medycznym;

- 14) objaśniać działanie stosowanych w ratownictwie medycznym leków oraz reakcje somatyczne po ich podaniu;
- 15) udzielać, z zachowaniem procedur medycznych, świadczeń zdrowotnych osobom w stacjach nagłych, w szczególności w miejscach publicznych;
- 16) pełnić ratowniczy nadzór medyczny nad poszkodowanymi i chorymi w miejscu zdarzenia i w czasie transportu;
- 17) wykonywać medyczne czynności ratunkowe w ramach państwowych i niepaństwowych systemów ratowniczych;
- 18) organizować i szkolić zakładowe służby ratownictwa medycznego;
- 19) popularyzować wiedzę ratowniczą we wszystkich środowiskach;
- 20) współdziałać w procesie edukacji z zakresu udzielania pierwszej pomocy, realizowanym w systemie szkolnym i pozaszkolnym;
- 21) prowadzić kursy, szkolenia i pokazy z zakresu udzielania pierwszej pomocy;
- 22) utrzymywać w pełnej gotowości stacjonarne i mobilne punkty ratownicze;
- 23) komunikować się z chorym i poszkodowanym;
- 24) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 25) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 26) współpracować z lekarzem, pielęgniarką i pozostałym personelem medycznym w zakresie medycznych czynności ratunkowych;
- 27) współpracować z przedstawicielami niemedycznych, zawodowych i niezawodowych, służb i organizacji ratowniczych;
- 28) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 29) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 30) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 31) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) dobra koordynacja wzrokowo-słuchowo-ruchowa;
- 2) bardzo dobra sprawność fizyczna;
- 3) zdolności manualne;
- 4) zdolności decyzyjne;

- 5) zdolności organizacyjne i przywódcze;
- 6) odporność psychiczna;
- 7) zrównoważenie emocjonalne;
- 8) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 9) wyobrażenia prognostyczna w zakresie oceny sytuacji i przewidywanych skutków;
- 10) zdolność do szybkiej analizy i reakcji na napływające równocześnie sygnały;
- 11) zdolności dydaktyczne;
- 12) samodzielność;
- 13) zdyscyplinowanie, rzetelność;
- 14) uczciwość, odpowiedzialność.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie ratownik medyczny powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) komunikowania się z pacjentem, udzielania mu wsparcia w stanach nagłych;
- 2) zabezpieczania osób znajdujących się w miejscu zagrożenia, podejmowania działań zapobiegających zwiększeniu liczby ofiar i degradacji środowiska;
- 3) dokonywania oceny stanu ofiar awarii, katastrof i wypadków, podejmowania działań ratowniczych;
- 4) wykonywania medycznych czynności ratunkowych w stanach nagłych;
- 5) transportowania pacjentów pod nadzorem medycznym;
- 6) posługiwania się sprzętem medycznym, ochrony osobistej i ratownictwa medycznego;
- 7) organizowania i prowadzenia szkoleń w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie ratownik medyczny może podejmować pracę w:

- 1) zakładach opieki zdrowotnej udzielających świadczeń w zakresie ratownictwa medycznego;
- 2) Jednostkach Ratowniczo-Gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej;
- 3) organizacjach społecznych i stowarzyszeniach, w szczególności takich jak: Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Polski Czerwony Krzyż, ochotnicze straże pożarne, Polski Związek Motorowy, Związek Harcerstwa Polskiego, Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej;
- 4) zakładowych służbach ratowniczych;
- 5) szkołach i ośrodkach szkoleniowych.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie ratownik medyczny powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) pracownię medycznych czynności ratunkowych;
- 2) pracownię anatomiczną;
- 3) pracownię komputerową.

Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie ratownik medyczny powinna zapewnić dostęp do:

- 1) sali gimnastycznej;
- 2) boiska sportowego;
- 3) pływalni.

Pracownia medycznych czynności ratunkowych powinna być wyposażona w:

- 1) fantomy do resuscytacji podstawowej i zaawansowanej osoby dorosłej, dziecka i niemowlęcia;
- 2) fantomy do ćwiczeń z intubacji osoby dorosłej i dziecka;
- 3) fantomy do iniekcji;
- 4) fantomy do cewnikowania;
- 5) porodowy fantom położniczy;
- 6) pulsoksymetr;
- 7) aparaty do pomiaru ciśnienia tętniczego krwi;
- 8) defibrylator z kardiomonitorem;
- 9) respirator ratowniczy;
- 10) zestaw komputerowy i programy z zakresu ratownictwa;
- 11) spodnie przeciwwstrząsowe;
- 12) sprzęt i materiały do unieruchamiania, nosze próżniowe;
- 13) kołnierze ortopedyczne;
- 14) standardowe ratownicze wyposażenie medyczne typu:
 - a) worki samorozprężalne,
 - b) ssaki nożne elektryczne i próżniowe,
 - c) rurki ustno-gardłowe,
 - d) laryngoskopy,
 - e) rurki intubacyjne,
 - f) zestaw do intubacji dotchawiczej,
 - g) zestaw do tracheostomii,
 - h) zestaw do konikotomii,
 - i) zestaw do odbarczania odmy,
 - j) cewniki, kaniule,
 - k) zestawy do pozoracji ran i urazów;
- 15) standardowe zestawy materiałów opatrunkowych stosowane w ratownictwie medycznym;

- 16) nosze unieruchamiające;
- 17) foliowy ratunkowy koc izotermiczny;
- 18) odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej;
- 19) kozetki i łóżka na kółkach;
- 20) stołki lub krzesła;
- 21) stolik zabiegowy;
- 22) parawany;
- 23) statywy do kroplówek;
- 24) instalację wodno-kanalizacyjną.

W pracowni medycznych czynności ratunkowych powinno znajdować się odrębne pomieszczenie wyposażone w:

- 1) szafy lub regały na:
 - a) bieliznę pościelową,
 - b) bieliznę osobistą,
 - c) bieliznę operacyjną,
 - d) ręczniki, ścierki;
- 2) szafy zamykane przeznaczone do przechowywania:
 - a) leków niezbędnych do ćwiczeń,
 - b) środków antyseptycznych,
 - c) środków opatrunkowych;
- 3) sprzęt:
 - a) wózek dla pacjenta leżącego,
 - b) wózek dla pacjenta siedzącego,
 - c) tace,
 - d) pudełko metalowe na narzędzia;
- 4) szafy lub regały na sprzęt i przybory (lub zestawy) do ćwiczeń:
 - a) fartuchy oraz rękawice gumowe i jednorazowego użytku,
 - b) materiał opatrunkowy,
 - c) opaski różnego rodzaju,
 - d) zestaw narzędzi chirurgicznych do szycia rany,
 - e) zestaw do założenia i zmiany opatrunku,
 - f) zestaw do zgłębnikowania żołądka,
 - g) zestaw do cewnikowania pęcherza moczowego,
 - h) zestaw do toalety jamy ustnej,

- i) zestaw do wstrzyknięć podskórnych, domięśniowych, dożylnych,
- j) zestaw do wlewu dożylnego,
- k) zestaw do pobierania krwi żyłnej.

Pracownia anatomiczna powinna być wyposażona w:

- 1) modele, plansze anatomiczne;
- 2) przezrocza, radiogramy, foliogramy, programy komputerowe;
- 3) teksty źródłowe, atlasy, albumy;
- 4) filmy dydaktyczne;
- 5) środki techniczne, takie jak: telewizor, magnetowid, radio, rzutnik pisma, rzutnik przezroczy, komputer z drukarką.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów;
- 2) drukarki, skaner;
- 3) licencjonowane oprogramowanie stosowane w jednostkach państwowych systemów ratowniczych.

Sala gimnastyczna i boisko sportowe powinny być wyposażone w sprzęt do uprawiania lekkiej atletyki oraz ćwiczeń sprawnościowych, w szczególności dżudo.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w wymiarze nie mniejszym niż 28 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania — w grupach do 6 osób, w:

- 1) szpitalnych oddziałach ratunkowych;
- 2) oddziałach intensywnej opieki medycznej;
- 3) blokach operacyjnych;
- 4) izbach przyjęć lub oddziałach pomocy doraźnej;
- 5) zespołach ratownictwa medycznego;
- 6) jednostkach Państwowej Straży Pożarnej;
- 7) centrach dyspozytorskich ratowniczych służb medycznych.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) medyczne czynności ratunkowe;
- 2) ratownictwo ekologiczne i techniczne;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Medyczne czynności ratunkowe	64
Ratownictwo ekologiczne i techniczne	21
Podstawy działalności zawodowej	7
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia wyłącznie w szkołach dla młodzieży.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: MEDYCZNE CZYNNOŚCI RATUNKOWE

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) określać cele i zadania ratownictwa medycznego oraz zadania ratownika medycznego;
- 2) objaśniać budowę anatomiczną, fizjologię i fizjopatologię układów i narządów organizmu człowieka;
- 3) wyjaśniać pojęcie zdrowia, choroby, stanu nagłego, umierania i śmierci;
- 4) charakteryzować objawy kliniczne stanu utraty przytomności i zagrażających życiu lub zdrowiu stanów chorobowych i obrażeń;
- 5) charakteryzować stany nagłe;
- 6) objaśniać działanie stosowanych w stanach zagrożenia życia i zdrowia leków, różnicować postaci leków, drogi ich podawania, wskazania, przeciwwskazania, interakcje oraz obliczać dawki leków;
- 7) dokonywać oceny parametrów podstawowych funkcji życiowych;
- 8) wykonywać elektrokardiografię i dokonywać podstawowej interpretacji jej wyników;
- 9) podejmować i prowadzić medyczne czynności ratunkowe w stanach nagłych, w szczególności w:
 - a) nagłym zatrzymaniu krążenia,
 - b) nagłych zagrożeniach pochodzenia wewnętrznego,

- c) nagłych zagrożeniach urazowych,
 - d) nagłych zagrożeniach pochodzenia środowiskowego,
 - e) nagłych zagrożeniach psychicznych,
 - f) nagłych zagrożeniach u ciężarnych;
- 10) prowadzić resuscytację krążeniowo-oddechową zgodnie z obowiązującą wiedzą medyczną;
 - 11) przeprowadzać wywiad chorobowy i środowiskowy w stanach nagłych;
 - 12) stosować zasady aseptyki i antyseptyki w medycznych czynnościach ratunkowych;
 - 13) posługiwać się sprzętem ochrony indywidualnej;
 - 14) wykonywać zabiegi i czynności medyczne niezbędne w ratownictwie, w szczególności:
 - a) podawać leki różnymi drogami,
 - b) zakładać wkłucie dożylne,
 - c) wykonywać kroplowe wlewy dożylne,
 - d) płukać żołądek,
 - e) cewnikować pęcherz moczowy,
 - f) zaopatrywać rany,
 - g) tamować krwawienia i krwotoki,
 - h) unieruchamiać złamania,
 - i) układać, przenosić oraz transportować chorego i poszkodowanego,
 - j) stosować tlenoterapię,
 - k) wykonać udrożnienie dróg oddechowych, w tym intubację dotchawiczą,
 - l) wykonać defibrylację;
 - 15) planować i organizować zabiegi medyczne w różnych sytuacjach, przypadkach, miejscach;
 - 16) przygotowywać karetkę do gotowości wyjazdowej, kompletować sprzęt, aparaturę, zestawy leków oraz innych środków i materiałów;
 - 17) obsługiwać sprzęt używany w karetkach;
 - 18) obsługiwać dostępne środki łączności;
 - 19) wykonywać zadania na stanowisku dyspozytora medycznego;
 - 20) podejmować decyzje w trudnych sytuacjach;
 - 21) prowadzić dokumentację postępowania ratowniczego;
 - 22) współpracować w zespołach ratowniczych;
 - 23) doskonalić własne umiejętności zawodowe;
 - 24) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska w czasie prowadzenia działań ratowniczych.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) budowa i czynność układów i narządów organizmu człowieka;
- 2) leki stosowane w stanach nagłych;
- 3) stany nagłe w chorobach wewnętrznych;
- 4) stany nagłe w położnictwie i ginekologii;
- 5) stany nagłe w pediatrii;
- 6) stany nagłe w psychiatrii;
- 7) chirurgia urazów i ostre nieurazowe zespoły chirurgiczne;
- 8) stany nagłe pochodzenia środowiskowego;
- 9) podstawy analgezji i sedacji;
- 10) organizacja akcji ratowniczej;
- 11) zasady postępowania na miejscu zdarzenia;
- 12) medyczne czynności ratunkowe w nagłym zatrzymaniu krążenia;
- 13) transport pacjentów;
- 14) organizacja i zadania zespołu ratownictwa medycznego;
- 15) dokumentacja medyczna.

BLOK: RATOWNICTWO EKOLOGICZNE I TECHNICZNE

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować struktury organizacyjne systemów ratowniczych;
- 2) opisywać współczesne zagrożenia ekologiczne;
- 3) przewidywać wystąpienie sytuacji niebezpiecznych i podejmować działania profilaktyczne;
- 4) przedstawiać wpływ zagrożeń ekologicznych na organizm człowieka;
- 5) rozpoznawać czynniki zagrożenia i określać stopień zagrożenia życia lub zdrowia ludzi w przypadkach awarii, katastrof cywilizacyjno-środowiskowych, wypadków i innych nagłych zdarzeń;
- 6) planować i organizować działania ratownicze w miejscu zdarzenia;
- 7) optymalnie modyfikować postępowanie ratownicze w miejscu zdarzenia stosownie do rozwoju sytuacji, przebiegu akcji ratowniczej, potrzeb i możliwości;
- 8) dokonywać wstępnego podziału poszkodowanych w katastrofach, wypadkach w zależności od stanu ogólnego, rodzaju i stopnia obrażeń;

- 9) przestrzegać zasad zachowania się i działania w strefie zagrożenia;
- 10) wyjaśniać budowę, zasady działania oraz określać parametry taktyczno-techniczne sprzętu ratowniczego;
- 11) stosować sprzęt do wykrywania i określania wielkości zagrożeń;
- 12) użytkować podstawowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy oraz ochrony indywidualnej zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 13) korzystać z komputerowych baz danych dotyczących substancji niebezpiecznych;
- 14) współpracować z innymi jednostkami ratowniczymi.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) ocena stanu środowiska człowieka;
- 2) nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe;
- 3) struktury organizacyjne systemów ratownictwa;
- 4) zintegrowana pomoc w awariach i katastrofach;
- 5) podział poszkodowanych, ofiar masowego wypadku, katastrofy, w zależności od stanu ogólnego, rodzaju i stopnia obrażeń;
- 6) organizacja akcji ratowniczych;
- 7) katastrofy;
- 8) pożary;
- 9) sprzęt ratowniczo-gaśniczy, sprzęt ochrony osobistej;
- 10) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 11) ochrona środowiska.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować procesy poznawcze i emocjonalne człowieka;
- 2) komunikować się z chorym lub poszkodowanym oraz z jego rodziną, współpracownikami z jednostki ratowniczej i pracownikami innych jednostek uczestniczących w działaniach ratowniczych;
- 3) porozumiewać się w sposób niewerbalny z ofiarą awarii, katastrofy lub wypadku;
- 4) stosować w kontakcie z chorym (poszkodowanym) elementy psychoterapii podtrzymującej;

- 5) dbać o własną kondycję fizyczną i psychiczną, odreagowywać stresy i panować nad emocjami;
- 6) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska w czasie prowadzenia działań ratowniczych;
- 7) organizować proces pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 8) przestrzegać zasad postępowania w razie wypadku przy pracy i w innych sytuacjach zagrożenia;
- 9) charakteryzować zagrożenia związane z transportem i ruchem drogowym oraz objaśniać zasady ich unikania;
- 10) organizować szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy;
- 11) prowadzić zajęcia dydaktyczne z zakresu udzielania pierwszej pomocy i kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- 12) wykorzystywać istniejące i opracowywać nowe pomoce dydaktyczne wspomagające proces dydaktyczny;
- 13) dobierać odpowiednie treści, metody i formy przekazu wiedzy z zakresu ratownictwa medycznego, w zależności od tematu i wieku uczestników oraz specyficznych potrzeb środowiska dydaktycznego;
- 14) popularyzować wiedzę z zakresu ratownictwa w różnych środowiskach;
- 15) uczyć zasad zachowania bezpieczeństwa w miejscach publicznych i środowisku domowym;
- 16) motywować ludzi do zapobiegania zagrożeniom ekologicznym;
- 17) uczyć zasad zachowania się i postępowania w przypadkach nagłych i nadzwyczajnych zagrożeń środowiskowych, klęsk, katastrof, wypadków;
- 18) zapobiegać zjawisku paniki;
- 19) przestrzegać praw pacjenta;
- 20) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 21) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy;
- 22) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) procesy poznawcze człowieka;
- 2) procesy emocjonalne człowieka;
- 3) struktura osobowości człowieka;
- 4) metody poznawania człowieka;
- 5) metody oddziaływania na człowieka;

- 6) zasady komunikacji międzyludzkiej;
- 7) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 8) podstawy ergonomii;
- 9) psychologiczne problemy w zbiorowościach ludzkich w chwili zagrożenia;
- 10) uwarunkowania wzbudzania motywacji ratowniczej;
- 11) przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu;
- 12) podstawy języka migowego;
- 13) podstawy dydaktyki ratownictwa medycznego;
- 14) podstawy organizacji pracy;
- 15) deontologia w ratownictwie;
- 16) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) określać rolę państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) objaśniać podstawowe założenia teorii wyboru konsumenta;
- 4) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;
- 5) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;
- 6) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 7) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 8) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 9) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 10) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 11) wskazywać podmioty uprawnione do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 12) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 13) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 14) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;

- 15) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 16) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 17) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 18) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) teoria wyboru konsumenta;
- 4) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 5) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 6) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 7) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 9) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 10) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 11) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) jakość w ochronie zdrowia;
- 13) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 15) wybrane zagadnienia z zakresu prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

TECHNIK DENTYSTYCZNY

SYMBOL CYFROWY 322[09]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu anatomii, fizjologii i patologii narządu żucia;
- 2) określać podstawowe cechy morfologiczne i czynnościowe układu stomatognatycznego, w szczególności: typy zgryzu, udział zębów w artykulacji, węzły urazowe, budowę i funkcjonowanie stawu skroniowo-żuchwowego;
- 3) wyjaśniać budowę i funkcje artykulatorów;
- 4) modyfikować metody pracy w realizowanych zadaniach zawodowych;
- 5) określać typy uzębienia i odmiany zębów stałych i mlecznych;
- 6) wskazywać różnice w morfologii zębów stałych i zębów mlecznych oraz w ich wzajemnym układzie;
- 7) charakteryzować teorie i metody ustawiania zębów sztucznych w protezach zębowych całkowitych;
- 8) opisywać profilaktyczne, lecznicze i rehabilitacyjne działanie protez;
- 9) oceniać wykonywane zadanie na etapie klinicznym i laboratoryjnym;
- 10) doskonalić jakość wykonywanych prac;
- 11) przewidywać skutki wadliwie wykonanej pracy protetycznej;
- 12) rozróżniać rodzaje i właściwości materiałów podstawowych i pomocniczych stosowanych w protetyce dentystycznej;
- 13) przestrzegać wymagań dotyczących użytkowania, przechowywania oraz racjonalnego gospodarowania materiałami stosowanymi w protetyce dentystycznej i ortodoncji;
- 14) charakteryzować i oceniać oddziaływanie materiałów podstawowych na tkanki i ustrój człowieka;
- 15) projektować konstrukcje protetyczne, analizować i oceniać wykonywane projekty;

- 16) użytkować urządzenia i aparaturę specjalistyczną;
- 17) oceniać wyciski oraz wykonywać z nich gipsowe modele robocze;
- 18) wykonywać indywidualne łyżki wyciskowe z różnych materiałów stosowanych w implantoprotetyce, protetyce dentystycznej i ortodoncji;
- 19) wykonywać wzorniki zgryzowe;
- 20) umocowywać modele robocze w artykulatorach lub zgryzadłach;
- 21) formować korony zębowe, protezy, aparaty ortodontyczne i szyny chirurgiczne;
- 22) zamieniać воск na masę akrylową;
- 23) obrabiać mechanicznie i polerować masę akrylową;
- 24) obrabiać mechanicznie, chemicznie i termicznie stopy metali używane w protetyce dentystycznej;
- 25) doginać elementy z drutu do protez i aparatów ortodontycznych;
- 26) wykonywać ze stopów metali precyzyjne odlewy uzupełnień protetycznych i elementy do uzupełnień protetycznych;
- 27) wykonywać naprawy uzupełnień protetycznych i aparatów ortodontycznych;
- 28) prowadzić dokumentację wykonywanych prac protetycznych wraz z rozliczeniem zużytego materiału i kosztów wykonawstwa;
- 29) posługiwać się terminologią stosowaną w dentystyce;
- 30) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 31) przestrzegać zasad aseptyki i antyseptyki, w szczególności w sytuacji zwiększonego ryzyka epidemiologicznego (HIV, WZW);
- 32) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 33) współpracować z zespołem dentystycznym;
- 34) korzystać z różnych źródeł informacji i doskonalić swoje umiejętności zawodowe;
- 35) wykorzystywać nowoczesne techniki informacyjne, posługiwać się oprogramowaniem systemowym i specjalistycznym;
- 36) udzielać pierwszej pomocy;
- 37) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 38) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywanych zadań zawodowych;
- 39) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) samodzielność;
- 2) wyobraźnia przestrzenna;
- 3) spostrzegawczość;
- 4) pamięć wzrokowa i odtwórcza;
- 5) pełne widzenie barw i odcieni;
- 6) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 7) poczucie estetyki;
- 8) cierpliwość i wytrwałość;
- 9) obowiązkowość i zdyscyplinowanie;
- 10) sprawność manualna, dokładność i precyzja;
- 11) sumienność i odpowiedzialność;
- 12) gotowość niesienia pomocy;
- 13) poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik dentystyczny powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) sporządzania gipsowych modeli diagnostycznych i roboczych szczęki i żuchwy, na bazie wycisków wykonanych przez lekarza dentystę, oraz ich artykulacja;
- 2) realizowania technologicznych procedur laboratoryjnego wykonywania protez zębowych, aparatów ortodontycznych oraz szyn, obturatorów i epitez stosowanych do rehabilitacji narządu żucia;
- 3) wykonywania napraw uzupełnień protetycznych i aparatów ortodontycznych;
- 4) wykonywania pracy zgodnie z przekazanym projektem klinicznym.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik dentystyczny może prowadzić i podejmować pracę w:

- 1) pracowniach protetycznych;
- 2) pracowniach ortodontycznych.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie technik dentystyczny powinna posiadać laboratorium protetyczno-ortodontyczne oraz zapewnić dostęp do gabinetu dentystycznego.

Laboratorium protetyczno-ortodontyczne powinno składać się z następujących pomieszczeń dydaktycznych:

- 1) sali ćwiczeń;
- 2) gipsowni;
- 3) odlewni;
- 4) polerowni.

Sala ćwiczeń powinna posiadać indywidualne stanowiska pracy wyposażone w:

- 1) stół z wyciągiem miejscowym, oświetleniem miejscowym, palnikiem gazowym, mikro-silnikiem;
- 2) siedzisko regulowane;
- 3) drobny sprzęt do modelowania;
- 4) artykulatory i zgryzadła;
- 5) zwieraki ortodontyczne;
- 6) komplet kleszczy protetycznych i ortodontycznych;
- 7) urządzenia do pracy w grupie, takie jak: paralelometr, fiksator do ćwieków oraz urządzenia do wykonywania ruchomych i stałych aparatów ortodontycznych.

Gipsownia powinna być wyposażona w:

- 1) instalację wodno-kanalizacyjną;
- 2) stoły z dużym, równym blatem i pojemnikami na gips;
- 3) mieszadła mechaniczne z podciśnieniem;
- 4) obcinarki do gipsu;
- 5) wibratory;
- 6) piłę mechaniczną do wykonywania modeli dzielonych;
- 7) urządzenia do polimeryzacji termicznej i ciśnieniowej;
- 8) wyparzarki do wosku;
- 9) prasy hydrauliczne.

Odlewnia powinna być wyposażona w:

- 1) aparat do agaru;
- 2) suszarkę;
- 3) piece do wygrzewania: duży, średni, mały;
- 4) urządzenia do topienia i lutowania metali;
- 5) urządzenia do utwardzania modeli;
- 6) piaskarki;
- 7) kompresor duży do obsługi piaskarek z odgałęzieniami;
- 8) płuczkę ultradźwiękową;
- 9) aparat do polerowania elektrolitycznego;
- 10) urządzenie ciśnieniowo-parowe do czyszczenia odlewów.

Polerownia powinna być wyposażona w:

- 1) szlifierki z wyciągami;
- 2) polerki z wyciągami.

W laboratorium mogą znajdować się pomieszczenia do prac specjalistycznych, w szczególności do prac z wykorzystaniem ceramiki i materiałów złożonych.

Gabinet dentystyczny powinien być wyposażony w:

- 1) fotel stomatologiczny UNIT;
- 2) stolik lub asystor;
- 3) Unistom — aparat wieloczynnościowy do wykonywania jonoforezy, badania żywotności miazgi oraz diafanoskopii;
- 4) fotelik;
- 5) wyjąławiacze, kasetę do wyjąławiania kątnic i prostnic;
- 6) autoklaw i urządzenia do pakowania instrumentów oraz testy kontrolne;
- 7) biurko;
- 8) szafki na bieliznę, leki, materiały stomatologiczne, narzędzia (w tym sterylne) lub kase-ty z narzędziami;
- 9) umywalki do mycia rąk;
- 10) dwukomorowy zlewozmywak do mycia narzędzi;
- 11) ręczniki jednorazowe;
- 12) wiadra pedałowe;
- 13) aparat do usuwania złogów nazębnych;
- 14) płuczkę ultrasoniczną;
- 15) zestawy diagnostyczne oraz zestawy instrumentów, produktów leczniczych i wyrobów medycznych stosowanych we wszystkich specjalnościach stomatologicznych;
- 16) strzykawki jednorazowe;
- 17) igły do znieczuleń nasiękowych i przewodowych;
- 18) środki odkażające i dezynfekcyjne;
- 19) formularze dokumentacji stomatologicznej obowiązującej w poradniach;
- 20) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy w gabinecie dentystycznym;
- 21) apteczkę pierwszej pomocy.

5. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) analityczny;
- 2) projektowo-wykonawczy;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w % [*]
Analityczny	10
Projektowo-wykonawczy	75
Podstawy działalności zawodowej	7
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95 ^{**}

^{*} Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia wyłącznie w szkołach dla młodzieży.

^{**} Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: ANALITYCZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) objaśniać anatomię głowy, z uwzględnieniem narządu żucia;
- 2) rozróżniać kości części twarzowej czaszki;
- 3) wyjaśniać budowę i działanie stawów skroniowo-żuchwowych;
- 4) rozpoznawać normy zgryzu w poszczególnych okresach rozwojowych;
- 5) rozpoznawać nieprawidłowości zgryzowe i zębowe;
- 6) rozpoznawać części anatomiczne zębów;
- 7) rozpoznawać cechy zębów metodą Mühlreitera;
- 8) rozpoznawać naturalne zęby na podstawie oglądu i opisu anatomicznego;
- 9) rozpoznawać rodzaje zębów mlecznych i stałych;
- 10) analizować cechy łuków zębowych;
- 11) objaśniać rolę punktów stycznych;
- 12) lokalizować układ punktów styku i kontaktu zębów przeciwstawnych;
- 13) analizować kierunki przesuwania się zębów w trakcie ruchów bocznych i doprzednich w artykulatorach;

- 14) wymieniać zmiany biomorfologiczne zębów;
- 15) rozróżniać i charakteryzować typy konstytucjonalne człowieka;
- 16) uwzględniać zasady estetyki w doborze i ustawianiu zębów;
- 17) uzasadniać potrzebę leczenia protetycznego.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) dentystyka;
- 2) anatomia głowy;
- 3) staw skroniowo-żuchwowy;
- 4) zęby:
 - a) morfologia zębów mlecznych i zębów stałych,
 - b) wzajemny układ zębów stojących w łuku,
 - c) typy i odmiany budowy zębów stałych;
- 5) narząd żucia, zespół zgryzu urazowego;
- 6) biologiczne normy zgryzu w poszczególnych okresach rozwojowych;
- 7) etiologia zaburzeń w obrębie narządu żucia;
- 8) periodontopatie;
- 9) profilaktyka i leczenie szczękowo-ortopedyczne;
- 10) aparaty stosowane w profilaktyce i leczeniu ortodontycznym.

BLOK: PROJEKTOWO-WYKONAWCZY

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) rozróżniać podstawowe i pomocnicze materiały stosowane w protetyce dentystycznej oraz określać ich przeznaczenie;
- 2) stosować materiały chemiczne, zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 3) posługiwać się współcześnie obowiązującymi systemami oznaczania zębów;
- 4) rysować zęby w rzutach;
- 5) planować przestrzeń do modelowania zębów;
- 6) projektować konstrukcje protetyczne;
- 7) modelować korony zębów mlecznych i stałych;
- 8) modelować zęby w układzie łuku zębowego;

- 9) modelować korony zębów prawidłowo kontaktujące z zębami przeciwstawnymi w zwarcu i artykulacji;
- 10) modelować zęby abrazyjne;
- 11) wykonywać z wycisków modele robocze i diagnostyczne;
- 12) oceniać modele według płaszczyzn przestrzennych;
- 13) wykonywać aparaty ortodontyczne;
- 14) objaśniać podział i zastosowanie kliniczne aparatów ortodontycznych;
- 15) wykonywać ortodontyczne aparaty profilaktyczne;
- 16) wykonywać uzupełnienia stałe;
- 17) dobierać metodę wykonania do rodzaju protezy;
- 18) wykonywać protezy ruchome całkowite i częściowe różnych typów;
- 19) oceniać krytycznie wykonaną pracę na etapie klinicznym i laboratoryjnym;
- 20) określać przyczyny powstawania i rodzaje uszkodzeń uzupełnień protetycznych oraz aparatów ortodontycznych;
- 21) dokonywać napraw dentystycznych uzupełnień protetycznych i aparatów ortodontycznych;
- 22) wykonywać prace zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 23) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 24) rozróżniać i charakteryzować zagrożenia i metody zabezpieczeń wynikające z kontaktu z materiałem zakaźnym;
- 25) posługiwać się komputerem i korzystać z podstawowego oprogramowania i sieci komputerowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) materiały stosowane w protetyce dentystycznej i w ortodoncji;
- 2) pomoce diagnostyczne i modele;
- 3) wzajemny układ zębów stojących w łuku zębowym;
- 4) modelowanie zębów stałych stojących w łuku zębowym i w prawidłowym zwarcu z zębami przeciwstawnymi;
- 5) modelowanie powierzchni żujących w artykulatorach, modelowanie zębów abrazyjnych;
- 6) aparaty stosowane w profilaktyce i wczesnym leczeniu szczękowo-ortodontycznym;
- 7) elementy druciane oraz śruby różnego typu stosowane w aparatach szczękowo-ortodontycznych;

- 8) klamry protetyczne i ortodontyczne;
- 9) aparaty czynne mechaniczne — stałe i ruchome;
- 10) aparaty czynnościowo-mechaniczne i czynnościowe;
- 11) protezy dziecięce;
- 12) aparaty elastyczne i stałe;
- 13) protezy ruchome całkowite;
- 14) protezy częściowe osiadające i nieosiadające;
- 15) uzupełnienia stałe;
- 16) naprawy dentystycznych uzupełnień protetycznych oraz aparatów ortodontycznych;
- 17) elementy precyzyjnego utrzymania protez;
- 18) zastosowanie technik komputerowych do projektów i wykonawstwa prac protetycznych.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) stosować wiedzę psychologiczną i pedagogiczną w rozwiązywaniu problemów zawodowych;
- 2) organizować pracę w pracowni techniki dentystycznej i w pracowni techniki ortodontycznej;
- 3) organizować stanowisko pracy z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii;
- 4) wprowadzać usprawnienia organizacyjne w celu podniesienia efektywności pracy;
- 5) tworzyć warunki sprzyjające doskonaleniu jakości świadczonych usług;
- 6) stosować odpowiednie proporcje czasu pracy i wypoczynku;
- 7) dostrzegać zagrożenia i zapobiegać wypadkom przy pracy oraz chorobom zakaźnym;
- 8) udzielać pierwszej pomocy;
- 9) współpracować z zespołem dentystycznym;
- 10) prowadzić dokumentację wykonywanych prac protetycznych i ortodontycznych oraz rozliczenia kosztów i zużywanych materiałów;
- 11) korzystać z różnych źródeł informacji oraz doskonalić umiejętności zawodowe;
- 12) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 13) zapobiegać protekcji i korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia ujęte są w następujących działach programowych:

- 1) elementy psychologii, socjologii i pedagogiki;
- 2) elementy organizacji pracy w pracowni techniki dentystycznej i ortodontycznej;
- 3) prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) organizacja pracy;
- 5) zasady ergonomii;
- 6) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy w laboratorium protetycznym i ortodontycznym;
- 7) ochrona środowiska;
- 8) ochrona przeciwpożarowa;
- 9) podstawowe zagrożenia wypadkowe w miejscu pracy i metody zapobiegania wypadkom;
- 10) pierwsza pomoc;
- 11) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) określać rolę państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) objaśniać podstawowe założenia teorii wyboru konsumenta;
- 4) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;
- 5) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;
- 6) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 7) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 8) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 9) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 10) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 11) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji świadczeń zdrowotnych;
- 12) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 13) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;

- 14) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 15) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 16) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 17) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 18) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej;
- 19) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) funkcjonowanie mechanizmu rynkowego we współczesnej gospodarce;
- 2) rola państwa w gospodarce rynkowej;
- 3) teoria wyboru konsumenta;
- 4) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 5) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 6) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 7) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 8) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 9) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 10) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 11) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) jakość w ochronie zdrowia;
- 13) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 15) wybrane zagadnienia z zakresu prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

TECHNIK ELEKTRONIKI MEDYCZNEJ

SYMBOL CYFROWY 322[18]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu podstaw anatomii i fizjologii człowieka;
- 2) charakteryzować sygnały biologiczne i ich systematykę;
- 3) wskazywać punkty przyłożeń elektrod i czujników w badaniach diagnostycznych i zabiegach terapeutycznych;
- 4) rozróżniać techniki diagnostyczne i terapeutyczne stosowane w medycynie;
- 5) posługiwać się techniką komputerową i teletransmisji sygnałów;
- 6) posługiwać się terminologią medyczną dotyczącą procesu diagnostyczno-terapeutycznego;
- 7) przygotowywać aparaturę medyczną do pracy i kontrolować jej sprawność techniczną w czasie zabiegów i badań;
- 8) interpretować i oceniać pod względem technicznym wyniki pomiarów;
- 9) realizować zlecenia nadzoru medycznego w czasie badań i zabiegów;
- 10) usuwać usterki techniczne aparatury medycznej w czasie badań i zabiegów;
- 11) wykonywać naprawy aparatury medycznej i konserwację sprzętu medycznego;
- 12) wykonywać badania i pomiary aparatury medycznej w celu określenia jej sprawności po naprawie;
- 13) posługiwać się dokumentacją techniczną i techniczno-ruchową aparatury medycznej;
- 14) prowadzić specyfikację metryk aparatury medycznej;
- 15) oceniać zgodność warunków pracy i eksploatacji aparatury medycznej w pracowniach i gabinetach medycznych z wymaganiami technicznymi;
- 16) planować przeglądy aparatury medycznej;
- 17) posługiwać się przyrządami pomiarowymi;
- 18) prowadzić instruktaż obsługi aparatury medycznej;

- 19) współpracować w zespole diagnostyczno-terapeutycznym;
- 20) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 21) stosować zasady aseptyki i antyseptyki;
- 22) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz ochrony radiologicznej;
- 23) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 24) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 25) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywania zadań zawodowych;
- 26) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) obowiązkowość i zdyscyplinowanie;
- 2) gotowość niesienia pomocy;
- 3) odpowiedzialność i samodzielność;
- 4) spostrzegawczość;
- 5) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 6) wyobraźnia przestrzenna;
- 7) cierpliwość i dokładność;
- 8) zdolność myślenia abstrakcyjnego;
- 9) szybkość reagowania;
- 10) opanowanie i rozwaga w trudnych sytuacjach.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik elektroniki medycznej powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) instalowania elektronicznej aparatury medycznej;
- 2) uruchamiania elektronicznej aparatury medycznej;
- 3) współdziałania w zespołach diagnostyczno-terapeutycznych w czasie badań i zabiegów;
- 4) nadzorowania i kontrolowania pracy sprzętu i elektronicznej aparatury stosowanej do badań i zabiegów;
- 5) wykonywania pomiarów i testowania elektronicznej aparatury medycznej przed dopuszczeniem do użytku;

- 6) posługiwania się dokumentacją techniczną, serwisową i techniczno-ruchową;
- 7) oceniania stanu technicznego i naprawiania elektronicznej aparatury medycznej.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik elektroniki medycznej może podejmować pracę w:

- 1) zespołach elektromedycznych w szpitalach, klinikach i przychodniach;
- 2) zakładach naprawy sprzętu medycznego;
- 3) serwisach firmowych aparatury medycznej;
- 4) wytwórniach i serwisach sprzętu elektronicznego;
- 5) zespołach konstrukcyjnych aparatury medycznej.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie technik elektroniki medycznej powinna posiadać lub zapewnić dostęp do następujących pomieszczeń dydaktycznych:

- 1) pracowni elektrycznej i elektronicznej;
- 2) pracowni aparatury medycznej;
- 3) pracowni komputerowej;
- 4) magazynu aparatury medycznej;
- 5) warsztatu elektromechanicznego.

Pracownia elektryczna i elektroniczna powinna być wyposażona w trójfazową instalację elektryczną, wentylację, oświetlenie naturalne i sztuczne, stoły laboratoryjne z instalacją niskonapięciową. W pracowni elektrycznej i elektronicznej należy zapewnić stałą temperaturę 18—24 °C

Pracownia elektryczna i elektroniczna powinna być ponadto wyposażona w:

- 1) ogniwo wzorcowe;
- 2) rezystor wzorcowy nienastawny i dekadowy;
- 3) kondensator wzorcowy i dekadowy;
- 4) indukcyjność wzorcową i dekadową;
- 5) wzorzec indukcyjności wzajemnej;
- 6) woltomierz;
- 7) amperomierz;
- 8) miernik uniwersalny;
- 9) watomierz;
- 10) omomierz;
- 11) megaomomierz;
- 12) galwanometr;
- 13) techniczny i laboratoryjny mostek Wheatstone'a;

- 14) techniczny i laboratoryjny mostek Thomsona;
- 15) uniwersalny mostek RLC;
- 16) miernik współczynnika mocy;
- 17) częstotliwościomierz cyfrowy;
- 18) stabilizowany zasilacz napięciowo-prądowy;
- 19) generator funkcyjny;
- 20) generator sygnałowy wysokich częstotliwości;
- 21) oscyloskop elektroniczny;
- 22) rezystor nastawny suwakowy;
- 23) wyłącznik dwubiegunowy;
- 24) transformator;
- 25) autotransformator;
- 26) przekładnik prądowy;
- 27) bocznik;
- 28) licznik indukcyjny jednofazowy;
- 29) tablice układów elektrycznych i elektronicznych;
- 30) modele i eksponaty:
 - a) zestaw do badania elementów biernych,
 - b) zestaw do badania elementów czynnych,
 - c) zestaw do badania elementów półprzewodnikowych,
 - d) zestaw do badania układów scalonych,
 - e) zestaw do badania układów logicznych, liczników, przerzutników, rejestrów, pamięci, procesorów, przetworników A/C, C/A,
 - f) zestaw do badania elementów układów zasilających aparaturę medyczną,
 - g) zestaw do badania modulatorów i demodulatorów maszyn elektromechanicznych;
- 31) apteczkę wyposażoną w leki;
- 32) gaśnicę.

Pracownia aparatury medycznej powinna być wyposażona w:

- 1) stoły laboratoryjne;
- 2) lampę Sollux;
- 3) lampę kwarcową;
- 4) diadynamik;
- 5) diatermię chirurgiczną;
- 6) diatermię krótkofalową;

- 7) ultraton;
- 8) spektrofotometr;
- 9) pH-metr;
- 10) sztuczną nerkę;
- 11) audiometr;
- 12) ultrasonograf;
- 13) zestaw intensywnego nadzoru kardiologicznego;
- 14) respiratory;
- 15) pompy infuzyjne;
- 16) pulsoksymetry;
- 17) aparaty EKG;
- 18) aparat EEG;
- 19) tablice zawierające:
 - a) elementy i układy aparatów elektromedycznych,
 - b) elementy i układy urządzeń elektroniki medycznej;
- 20) dokumentację serwisową;
- 21) testery do aparatury medycznej;
- 22) modele i eksponaty;
- 23) apteczkę wyposażoną w leki;
- 24) gaśnicę.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów (słuchaczy);
- 2) drukarki;
- 3) licencjonowane oprogramowanie.

Magazyn aparatury medycznej powinien być zorganizowany w suchym pomieszczeniu z oświetleniem naturalnym i sztucznym, z zabezpieczeniem przeciwpożarowym i przeciwwłamaniowym.

Warsztat elektromechaniczny powinien być wyposażony w:

- 1) stoły narzędziowe;
- 2) sprzęt do obróbki mechanicznej, w tym: wiertarkę, szlifierkę, spawarkę, tokarkę;
- 3) imadło;
- 4) narzędzia ślusarskie;
- 5) zestaw lutowniczy.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być realizowana w grupach do 8 osób.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) nadzorowanie pracy aparatury medycznej;
- 2) obsługa techniczna aparatury medycznej;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w % [*]
Nadzorowanie pracy aparatury medycznej	44
Obsługa techniczna aparatury medycznej	39
Podstawy działalności zawodowej	9
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95 ^{**}

^{*} Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych wyłącznie w formie stacjonarnej.

^{**} Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: NADZOROWANIE PRACY APARATURY MEDYCZNEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować budowę oraz czynności narządów i układów organizmu człowieka;
- 2) rozróżniać sygnały biologiczne;
- 3) określać oddziaływanie na organizm ludzki ciepła, zimna, fal elektromagnetycznych, ultradźwiękowych, promieniowania podczerwonego, nadfioletowego i jonizującego;
- 4) charakteryzować oddziaływanie promieniowania z materią, w szczególności wpływ promieniowania jonizującego na organizm człowieka;
- 5) wyjaśniać działanie prądów elektrycznych i czynników fizykalnych o różnych parametrach na ustrój człowieka;

- 6) przygotowywać aparaturę medyczną do pracy;
- 7) ustawiać parametry oraz regulować aparaturę medyczną;
- 8) kontrolować pracę urządzeń komputerowych stosowanych w medycynie;
- 9) posługiwać się techniką komputerową;
- 10) rozróżniać podstawowe metody diagnostyczne i pomiarowe stosowane w medycynie;
- 11) stosować podstawowe metody pomiaru aktywności biologicznej organizmu człowieka;
- 12) interpretować pod względem technicznym podstawowe wyniki badań;
- 13) charakteryzować izotopy promieniotwórcze stosowane w diagnostyce i terapii;
- 14) oceniać dokładność pomiarów podczas badań diagnostycznych i zabiegów terapeutycznych oraz dokonywać korekty błędów;
- 15) dostrzegać zależności między pracą technika elektroniki medycznej a efektami leczenia pacjenta;
- 16) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz ochrony radiologicznej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) anatomia narządów i układów człowieka;
- 2) prąd elektryczny i jego zastosowanie w medycynie;
- 3) działanie bodźców termicznych, promieniowania, ultradźwięków i prądu elektrycznego na ustrój człowieka;
- 4) aparatura diagnostyczna i terapeutyczna stosowana w medycynie;
- 5) metody badań stosowane w diagnostyce medycznej;
- 6) metody sterylizacji narzędzi i wyrobów medycznych;
- 7) komputerowe wspomaganie diagnostyki medycznej;
- 8) komputerowe metody przetwarzania obrazu w diagnostyce medycznej;
- 9) komputerowe wspomaganie terapii;
- 10) podstawy diagnostyki i terapii;
- 11) metody pomiaru aktywności biologicznej organizmu człowieka;
- 12) oddziaływanie promieniowania jonizującego z materią, z uwzględnieniem środowiska biologicznego;
- 13) dawki promieniowania i ich jednostki;
- 14) zastosowanie promieniowania jonizującego i izotopów promieniotwórczych w medycynie;
- 15) ochrona radiologiczna;
- 16) ochrona przed porażeniem prądem elektrycznym.

BLOK: OBSŁUGA TECHNICZNA APARATURY MEDYCZNEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu nauk medycznych i technicznych;
- 2) stosować zasady rysunku technicznego i posługiwać się symbolami graficznymi;
- 3) posługiwać się elektrycznymi i elektronicznymi przyrządami pomiarowymi;
- 4) mierzyć wielkości elektryczne i nieelektryczne;
- 5) objaśniać zasady działania oraz obsługi aparatury medycznej;
- 6) określać możliwości stosowania układów elektronicznych w urządzeniach wspomagających różne dziedziny medycyny;
- 7) wyjaśniać zasady działania i współdziałania elementów stosowanych w sprzęcie elektrycznym i aparaturze medycznej;
- 8) określać parametry źródeł sygnałów biologicznych;
- 9) analizować działanie wzmacniaczy biologicznych;
- 10) rozróżniać materiały stosowane w elektronice i technice medycznej;
- 11) sprawdzać warunki eksploatacji aparatury medycznej i oceniać jej stan techniczny;
- 12) posługiwać się elektroniczną aparaturą medyczną i przyrządami pomiarowymi;
- 13) wykonywać badania kontrolne elektronicznej aparatury medycznej;
- 14) analizować i oceniać przyczyny awarii elektronicznej aparatury medycznej;
- 15) rozpoznawać zakłócenia odbioru sygnałów biologicznych;
- 16) eliminować zakłócenia wpływające na pracę aparatury do pomiarów prądów czynnościowych;
- 17) lokalizować usterki i uszkodzenia aparatury medycznej;
- 18) dokonywać napraw, konserwacji, pomiarów i montażu aparatury medycznej i sprzętu medycznego;
- 19) wykonywać badania i pomiary aparatury medycznej w celu określenia jej sprawności po naprawie;
- 20) prowadzić dokumentację techniczną aparatury medycznej;
- 21) korzystać z dokumentacji technicznej, serwisowej i techniczno-ruchowej aparatury medycznej;
- 22) prowadzić specyfikację metryk aparatury medycznej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) elementy rysunku technicznego;
- 2) właściwości i zastosowanie materiałów w elektrotechnice i elektronice;
- 3) elementy konstrukcyjne i technologie mechaniczne stosowane przy wytwarzaniu aparatury medycznej;
- 4) obróbka ręczna i mechaniczna;
- 5) ochrona przed korozją;
- 6) selekcja, segregacja i montaż elementów elektronicznych oraz kontrola prawidłowości montażu podzespołów i zespołów elektronicznych w aparaturze medycznej;
- 7) budowa i zasady działania czujników i detektorów medycznych;
- 8) specjalizowane wzmacniacze małych sygnałów;
- 9) mikroprocesory w metrologii medycznej;
- 10) przyrządy dozymetryczne;
- 11) ochrona radiologiczna;
- 12) elektromechaniczne elementy aparatury medycznej;
- 13) badanie aparatury medycznej;
- 14) naprawa i konserwacja aparatury medycznej;
- 15) organizacja pracowni i gabinetów eksploatujących aparaturę medyczną;
- 16) dokumentacja aparatury medycznej.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) współpracować z zespołem terapeutycznym;
- 2) prowadzić instruktaż obsługi aparatury medycznej;
- 3) korzystać z podstawowego oprogramowania i sieci komputerowej;
- 4) tworzyć warunki sprzyjające doskonaleniu jakości świadczonych usług;
- 5) oceniać warunki pracy i właściwej eksploatacji aparatury medycznej w pracowniach i gabinetach medycznych;
- 6) stosować odpowiednie proporcje czasu pracy i wypoczynku;
- 7) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;

- 8) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz ochrony radiologicznej;
- 9) wykonywać czynności administracyjne, prowadzić dokumentację ewidencyjną i sprawozdawczą;
- 10) korzystać z literatury zawodowej i innych źródeł informacji technicznej, w szczególności z dokumentacji aparatury i sprzętu medycznego, informatorów i biuletynów;
- 11) dostrzegać zagrożenia i zapobiegać wypadkom przy pracy;
- 12) udzielać pierwszej pomocy;
- 13) przestrzegać praw pacjenta;
- 14) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) charakterystyka procesów psychicznych i osobowości człowieka;
- 2) psychologiczne uwarunkowania kontaktu z drugim człowiekiem;
- 3) psychologiczne i organizacyjne problemy wykonywania zadań zawodowych;
- 4) organizacja pracy w pracowniach i gabinetach terapeutycznych i diagnostycznych;
- 5) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 6) bezpieczeństwo i higiena pracy w pracowniach i gabinetach terapeutycznych i diagnostycznych, eksploatujących aparaturę medyczną;
- 7) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska w pracowniach i gabinetach terapeutycznych i diagnostycznych, eksploatujących aparaturę medyczną;
- 8) metody zapobiegania szkodliwemu wpływowi czynników środowiska pracy na zdrowie pracowników, w szczególności promieniowania jonizującego i pól wysokiej częstotliwości;
- 9) zagrożenia wypadkowe w miejscu pracy;
- 10) pierwsza pomoc;
- 11) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;

- 4) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 5) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 6) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji świadczeń zdrowotnych;
- 7) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 8) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 9) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 10) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 11) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 12) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 13) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 5) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 6) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 7) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 8) jakość w ochronie zdrowia;
- 9) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 10) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 11) wybrane zagadnienia prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

TECHNIK ELEKTORADIOLOG

SYMBOL CYFROWY 322[19]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu nauk medycznych;
- 2) komunikować się z pacjentem;
- 3) współpracować w zespole terapeutycznym;
- 4) przygotowywać stanowisko pracy oraz sprzęt i aparaturę medyczną do planowanych badań diagnostycznych lub zabiegów terapeutycznych;
- 5) planować pracę na podstawie skierowań oraz oceny stanu pacjentów;
- 6) uzyskiwać informacje o pacjentach niezbędne do wykonania badań diagnostycznych lub zabiegów terapeutycznych;
- 7) udzielać pacjentom informacji o zasadach przeprowadzenia badań diagnostycznych lub zabiegów terapeutycznych;
- 8) układać pacjenta do badań diagnostycznych lub zabiegów terapeutycznych;
- 9) prowadzić dokumentację badań diagnostycznych i zabiegów terapeutycznych;
- 10) dobierać odpowiednie metody i techniki do wykonania badania rentgenowskiego;
- 11) obrabiać chemicznie i fizycznie radiogramy i fluorogramy;
- 12) oceniać na bieżąco wartość techniczną badania rentgenowskiego;
- 13) postępować zgodnie z zasadami ochrony radiologicznej;
- 14) użytkować aparaturę do badań naczyniowych;
- 15) współuczestniczyć w badaniu ultrasonograficznym;
- 16) użytkować skaner;
- 17) wykonywać badania w pracowni tomografii komputerowej;
- 18) wykonywać badania izotopowe (scyntygraficzne);
- 19) wykonywać badania: densytometryczne kości, elektrokardiograficzne, spirometryczne, elektroencefalograficzne;

- 20) wykonywać audiometrię;
- 21) wykonywać radioterapię odpowiednią techniką;
- 22) prowadzić dokumentację badań diagnostycznych, zabiegów terapeutycznych i materiałów niezbędnych do badań i zabiegów;
- 23) zabezpieczać pacjenta i otoczenie w razie awarii sprzętu i aparatury medycznej;
- 24) udzielać pierwszej pomocy;
- 25) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 26) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 27) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 28) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 29) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywania zadań zawodowych;
- 30) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zainteresowania medyczne, techniczne i humanistyczne;
- 2) spostrzegawczość;
- 3) wyobraźnia przestrzenna;
- 4) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 5) koordynacja wzrokowo-ruchowa;
- 6) empatia;
- 7) poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka;
- 8) zdyscyplinowanie i odpowiedzialność;
- 9) gospodarność;
- 10) samodzielność.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik elektroradiolog powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) przygotowania pacjenta do badań diagnostycznych i zabiegów terapeutycznych;
- 2) wykonywania prac związanych z przygotowaniem badań diagnostycznych;

- 3) wykonywania samodzielnie lub w zespole badań diagnostycznych i zabiegów terapeutycznych z wykorzystaniem promieniowania jonizującego, pierwiastków promieniotwórczych, pola magnetycznego, ultradźwięków oraz medycznej aparatury diagnostycznej w zakresie elektrokardiografii, elektroencefalografii i audiometrii;
- 4) obsługiwania sprzętu i aparatury medycznej wykorzystywanych do badań diagnostycznych i zabiegów terapeutycznych;
- 5) obsługiwania ciemni;
- 6) przygotowywania wyników badań diagnostycznych do oceny przez lekarza;
- 7) pełnienia funkcji inspektora ochrony radiologicznej.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik elektroradiolog może podejmować pracę w:

- 1) pracowniach diagnostyki radiologicznej, a w szczególności:
 - a) rentgenowskich,
 - b) badań naczyniowych,
 - c) tomografii komputerowej,
 - d) densytometrii kośćca,
 - e) mammografii;
- 2) pracowniach elektrokardiografii;
- 3) pracowniach rezonansu magnetycznego;
- 4) pracowniach diagnostyki oddechowej;
- 5) pracowniach elektroencefalografii;
- 6) pracowniach audiologii;
- 7) pracowniach ultrasonografii;
- 8) zakładach radioterapii, a w szczególności:
 - a) zakładach medycyny nuklearnej,
 - b) zakładach teleradiologii i brachyterapii;
- 9) oddziałach lub innych komórkach organizacyjnych zakładów opieki zdrowotnej wyposażonych w sprzęt i aparaturę elektromedyczną i radiologiczną;
- 10) innych podmiotach gospodarczych wyposażonych w sprzęt i aparaturę elektromedyczną i radiologiczną.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie technik elektroradiolog powinna posiadać następujące pracownie:

- 1) anatomii radiologicznej i fizjologii;
- 2) elektrokardiografii;
- 3) rentgenografii;
- 4) komputerową.

Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie technik elektroradiolog powinna zapewnić dostęp do następujących pracowni:

- 1) diagnostyki, w tym:
 - a) audiologii,
 - b) elektroencefalografii,
 - c) ultrasonografii,
 - d) spirometrii,
 - e) tomografii komputerowej,
 - f) badań naczyniowych,
 - g) diagnostyki izotopowej,
 - h) densytometrii kości,
 - i) mammografii,
 - j) rezonansu magnetycznego;
- 2) radioterapii.

Pracownia anatomii radiologicznej i fizjologii powinna być wyposażona w:

- 1) negatoskopy;
- 2) modele i plansze anatomiczne;
- 3) atlasy anatomii radiologicznej;
- 4) podręczniki anatomii opisowej i topograficznej oraz podręcznik antropometrii;
- 5) zestawy radiogramów i ich opisy;
- 6) fazogramy;
- 7) multimedialne środki techniczne.

Pracownia elektrokardiografii powinna być ponadto wyposażona w:

- 1) aparaty EKG różnych typów;
- 2) komplety elektrod do każdego typu aparatu;
- 3) leżanki drewniane z kocem, prześcieradłem i poduszką;
- 4) umywalkę z wodą bieżącą, mydło, ręcznik;
- 5) szafę lekarską zawierającą:
 - a) aparaty do mierzenia ciśnienia i stetoskopy,
 - b) apteczkę pierwszej pomocy,
 - c) gazę opatrunkową bawełnianą do elektrod,
 - d) żel, klej, nożyczki, blankiety do naklejania elektrokardiogramów,
 - e) elektrody i krążki jednorazowe,
 - f) środki odkażające i watę do przemywania ciała pacjenta;

- 6) stół do opracowywania elektrokardiogramów;
- 7) kardiomonitor do podglądu EKG;
- 8) tabelę Mastera i tabele Sheffielda;
- 9) zestaw intensywnego nadzoru kardiologicznego i do reanimacji (pracownia szkolna może posiadać wybrane elementy zestawu).

Pracownia rentgenografii powinna być wyposażona w:

- 1) filmy ogólnodiagnostyczne i fluorograficzne;
- 2) kasety do zdjęć wszystkich formatów, kasety elastyczne i ekrany wzmacniające;
- 3) fartuchy i rękawice ochronne;
- 4) osłony na gonady męskie i żeńskie;
- 5) gumy ołowiane i płyty ołowiane;
- 6) urządzenia unieruchamiające;
- 7) bobiksy;
- 8) stałe i ruchome kratki przeciwrozproszeniowe;
- 9) przystawkę do zdjęć bezpośrednio powiększonych;
- 10) zestaw do oznakowania zdjęć;
- 11) zestaw środków kontrastowych;
- 12) zestaw do podawania kontrastów;
- 13) zestaw przeciwwstrząsowy;
- 14) negatoskopy;
- 15) aparat rentgenowski stacjonarny i do zdjęć stomatologicznych;
- 16) tablice poglądowe: jednostki stosowane w dozymetrii, dawki graniczne, organizacja ochrony przed promieniowaniem;
- 17) schematy: lampa rentgenowska, komora jonizacyjna, radiometr;
- 18) prezentacje: oddziaływania promieniowania jonizującego oraz skutków jego oddziaływania na tkanki i narządy;
- 19) przyrządy pomiarowe;
- 20) prospekty aparatury stosowanej w ochronie radiologicznej.

W pracowni rentgenografii powinno znajdować się dodatkowe pomieszczenie przeznaczone na ciemnię rentgenowską.

Ciemnia rentgenowska powinna być wyposażona w:

- 1) urządzenie do automatycznego wywoływania zdjęć;
- 2) zestaw odczynników chemicznych do obróbki rentgenogramów;

- 3) stół do prac suchych;
- 4) przycinarkę do zdjęć;
- 5) negatoskop.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe;
- 2) drukarki, skanery;
- 3) oprogramowanie stosowane w elektroradiologii.

Pracownia audiologii powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności:

- 1) aparat do badań audiometrycznych;
- 2) aparat do badań progowych i nadprogowych w zakresie przewodnictwa powietrznego i kostnego z możliwością badania listą słów;
- 3) stanowisko do badań audiometrycznych w kabinie dźwiękoszczelnej.

Pracownia elektroencefalografii powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności:

- 1) aparat do badania elektroencefalograficznego obudowany klatką Faradaya;
- 2) aparat do badania elektromiograficznego.

Pracownia ultrasonografii powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności ultrasonograf z przystawką Dopplera.

Pracownia spirometrii powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności spirometry.

Pracownia tomografii komputerowej powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności:

- 1) tomograf komputerowy;
- 2) strzykawkę automatyczną do podawania środka kontrastowego;
- 3) zestaw przeciwwstrząsowy.

Pracownia badań naczyniowych powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności:

- 1) aparaturę do badań naczyniowych;
- 2) strzykawkę automatyczną do podawania środka kontrastowego;
- 3) zestaw przeciwwstrząsowy.

Pracownia diagnostyki izotopowej powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności:

- 1) gammakamerę wraz z komputerem;
- 2) miernik dawki promieniowania;
- 3) scyntygraf na ruchomym ramieniu lub scyntykamerę.

Pracownia densytometrii kośćca powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności densytometr.

Pracownia mammografii powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności mammograf.

Pracownia rezonansu magnetycznego powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności rezonans magnetyczny.

Pracownia radioterapii powinna być wyposażona w standardowy sprzęt i aparaturę medyczną niezbędne do wykonywania badań, a w szczególności:

- 1) urządzenia do teleradioterapii;
- 2) akcelerator liniowy;
- 3) gammatron (bomba kobaltowa);
- 4) aparat do terapii rentgenowskiej;
- 5) urządzenie do planowania — symulator, mevaplan;
- 6) modelarnię do wykonywania masek lokalizacyjnych, obrysu ciała i osłon.

Ponadto do realizacji treści dotyczących ochrony radiologicznej niezbędny jest następujący sprzęt i aparatura medyczna:

- 1) liczniki gazowe;
- 2) sonda scyntylicyjna;
- 3) dawkomierze fotometryczne;
- 4) dawkomierze termoluminescencyjne;
- 5) radiometry;
- 6) środki ochrony przed promieniowaniem.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być realizowana w wymiarze nie mniejszym niż 25 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania — w grupach do 5 osób, w:

- 1) pracowniach diagnostyki radiologicznej, a w szczególności:
 - a) rentgenowskich,
 - b) badań naczyniowych,
 - c) tomografii komputerowej,

- d) densytometrii kośćca,
- e) mammografii;
- 2) pracowniach elektrokardiografii;
- 3) pracowniach rezonansu magnetycznego;
- 4) pracowniach diagnostyki oddechowej;
- 5) pracowniach elektroencefalografii;
- 6) pracowniach audiologii;
- 7) pracowniach ultrasonografii;
- 8) zakładach radioterapii, a w szczególności:
 - a) zakładach medycyny nuklearnej,
 - b) zakładach teleradiologii i brachyterapii;
- 9) oddziałach lub innych komórkach organizacyjnych zakładów opieki zdrowotnej wyposażonych w sprzęt i aparaturę elektromedyczną i radiologiczną.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) działania diagnostyczne;
- 2) działania terapeutyczne;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Działania diagnostyczne	42
Działania terapeutyczne	25
Podstawy działalności zawodowej	25
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia wyłącznie w szkołach dla młodzieży.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: DZIAŁANIA DIAGNOSTYCZNE

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać budowę i czynności narządów oraz układów organizmu człowieka;
- 2) objaśniać topografię poszczególnych narządów oraz odczytywać stosunki przestrzenne na podstawie rzutów części ciała i narządów na powierzchnię;
- 3) identyfikować struktury anatomiczne i oceniać na podstawie ich obrazu techniczną poprawność badania;
- 4) odtwarzać stosunki przestrzenne na podstawie rzutów i przekrojów części ciała i dopasowywać technikę badania do istniejących, odczytywanych z obrazu warunków anatomicznych;
- 5) rozpoznawać na podstawie obrazu metodę i technikę badania diagnostycznego;
- 6) objaśniać skutki oddziaływania promieniowania na tkankę żywą;
- 7) wykorzystywać w działaniu praktycznym wiedzę z zakresu fizycznych i technicznych podstaw elektroradiologii;
- 8) przygotowywać sprzęt i aparaturę medyczną do badania diagnostycznego;
- 9) dobierać parametry ekspozycji odpowiednio do metody i techniki badania;
- 10) wykonywać badania i przygotowywać je lekarzowi do opisu;
- 11) dokumentować wyniki przeprowadzonych badań diagnostycznych;
- 12) rejestrować pacjenta i udzielać informacji dotyczących przygotowania do badania, miejsca i terminu badania;
- 13) użytkować urządzenia komputerowe wchodzące w skład aparatury diagnostycznej;
- 14) użytkować aparaty stosowane w diagnostyce elektromedycznej;
- 15) wykonywać badanie elektrokardiograficzne;
- 16) określać cechy elektrokardiogramu prawidłowego;
- 17) rozpoznawać zaburzenia pracy serca w zapisie elektrokardiograficznym;
- 18) wykonywać próby czynnościowe w diagnostyce kardiologicznej;
- 19) wykonywać badanie ultrasonokardiograficzne;
- 20) rozróżniać rodzaje defibrylacji i nastawiać parametry defibrylatora zgodnie ze zleceniem lekarza;
- 21) rozróżniać rodzaje stymulacji i nastawiać parametry stymulatora zgodnie ze zleceniem lekarza;
- 22) uczestniczyć w kardiologicznych zabiegach diagnostycznych i terapeutycznych inwazyjnych w zakresie kontroli RTG, EKG, oceny stanu rozrusznika;

- 23) obsługiwać zestawy do kardiomonitorowania;
- 24) wykonywać badania audiologiczne;
- 25) przeprowadzać badanie audiometryczne;
- 26) wykonywać badanie elektroencefalograficzne;
- 27) określać cechy prawidłowego zapisu elektroencefalograficznego oraz niektórych patologii;
- 28) wykonywać badanie elektromiograficzne;
- 29) wykonywać badania czynnościowe układu oddechowego;
- 30) obliczać podstawowe parametry z zapisu ekagramu, spirometrii i echokardiogramu;
- 31) wykonywać badania rentgenodiagnostyczne;
- 32) wykonywać badanie rezonansu magnetycznego;
- 33) wykonywać badanie tomografii komputerowej;
- 34) wykonywać badanie mammograficzne;
- 35) wykonywać badanie densytometryczne;
- 36) współpracować przy wykonywaniu badań naczyniowych i hemodynamicznych;
- 37) stosować środki ochrony radiologicznej;
- 38) dokonywać obróbki chemicznej zdjęcia rentgenowskiego;
- 39) oceniać wartość techniczną i diagnostyczną radiogramu;
- 40) współpracować w zespole przy wykonywaniu badań z użyciem środków kontrastowych;
- 41) wykonywać badania diagnostyczne zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) budowa i czynność, topografia układów i narządów organizmu człowieka;
- 2) anatomia radiologiczna;
- 3) rodzaje promieniotwórczości;
- 4) promieniowanie jonizujące i jego oddziaływanie z materią;
- 5) elementy fizyki ciała stałego;
- 6) podstawy akustyki;
- 7) elementy elektrotechniki;
- 8) podstawy generacji i wzmacniania sygnałów;
- 9) urządzenia elektryczne i elektroniczne oparte na mikroprocesorach stosowane w medycynie;

- 10) biofizyczne podstawy elektrokardiografii;
- 11) technika badania elektrokardiograficznego;
- 12) elementy krzywej elektrokardiogramu;
- 13) aparatura diagnostyczna;
- 14) zaburzenia pracy serca w zapisie elektrokardiograficznym;
- 15) ultrasonokardiografia;
- 16) reanimacja i intensywny nadzór;
- 17) audiologia;
- 18) elektroencefalografia;
- 19) badania czynnościowe układu oddechowego;
- 20) diagnostyka inwazyjna;
- 21) rentgenografia;
- 22) radiodiagnostyka;
- 23) diagnostyka elektromedyczna;
- 24) bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona przeciwpożarowa, ochrona środowiska.

BLOK: DZIAŁANIA TERAPEUTYCZNE

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu patomorfologii i patofizjologii;
- 2) opisywać przebieg i leczenie wybranych chorób;
- 3) wyjaśniać znaczenie badań diagnostycznych i zabiegów terapeutycznych w procesie leczenia;
- 4) charakteryzować metody i techniki leczenia promieniami jonizującymi w onkologii;
- 5) stosować zasady planowania napromieniowania oraz uczestniczyć w planowaniu leczenia;
- 6) określać i zapewniać warunki techniczne zabiegu napromieniania;
- 7) obliczać czas napromieniania;
- 8) przygotowywać sprzęt i aparaturę medyczną do pracy;
- 9) układać pacjenta do zabiegu, nakładać maskę i osłonę indywidualną, kierować i ograniczać wiązkę promieniowania;
- 10) ograniczać pole naświetlania, stosować filtry i nastawiać parametry naświetlania;
- 11) przeprowadzać leczenie odpowiednią techniką;

- 12) zapobiegać powstawaniu powikłań popromiennych;
- 13) prowadzić dokumentację napromieniania i księgę aparatu;
- 14) kierować pacjenta do lekarza w odpowiednich momentach cyklu napromieniowania;
- 15) współpracować w zespole przy wykonywaniu zabiegów terapeutycznych w zakresie radiologii interwencyjnej i hemodynamiki.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) patologia ogólna;
- 2) patologia poszczególnych układów i narządów;
- 3) fizyczne i biologiczne podstawy radioterapii;
- 4) planowanie leczenia promieniami;
- 5) warunki techniczne napromieniowania;
- 6) radioterapia kliniczna;
- 7) radiologia interwencyjna;
- 8) hemodynamika;
- 9) zadania technika elektroradiologa w zespole diagnostyczno-terapeutycznym.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować procesy psychiczne i osobowość człowieka;
- 2) nawiązywać i utrzymywać kontakt z pacjentem i współpracownikami;
- 3) wyjaśniać wpływ choroby na zachowania pacjenta;
- 4) unikać sytuacji jatrogennych;
- 5) charakteryzować wpływ promieniowania jonizującego na tkankę żywą;
- 6) określać szkody popromienne i warunki ich powstawania;
- 7) opisywać zastosowanie promieniowania jonizującego w medycynie;
- 8) objaśniać zasady i warunki stosowania badań diagnostycznych i radioterapii;
- 9) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 10) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;

- 11) przestrzegać regulaminów, instrukcji, norm, przepisów prawa dotyczących ochrony radiologicznej;
- 12) stosować urządzenia ochronne i zabezpieczające przed promieniowaniem jonizującym, w tym środki ochrony indywidualnej dla pracowników oraz osłony dla pacjentów;
- 13) posługiwać się przyrządami dozymetrycznymi;
- 14) wyjaśniać zasady, organizację i metody kontroli indywidualnej;
- 15) postępować odpowiednio w przypadku przekroczenia dawek granicznych;
- 16) określać obowiązki pracodawcy oraz pracowników w zakładach stosujących źródła promieniowania jonizującego;
- 17) określać warunki bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego w celach medycznych z uwzględnieniem programu zapewnienia jakości;
- 18) wyjaśniać rolę i zadania Służby Ochrony Radiologicznej;
- 19) udzielać pierwszej pomocy;
- 20) przestrzegać praw pacjenta;
- 21) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 22) zapobiegać korupcji i protekcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia ujęte są w następujących działach programowych:

- 1) procesy psychiczne, osobowość człowieka;
- 2) komunikowanie się z pacjentem;
- 3) współdziałanie w grupie;
- 4) organizacja pracy;
- 5) promieniowanie jonizujące;
- 6) przyrządy dozymetryczne;
- 7) kontrola dawek indywidualnych;
- 8) ochrona pacjentów przed napromieniowaniem;
- 9) ochrona pracowników zawodowo narażonych na promieniowanie;
- 10) organizacja ochrony przed promieniowaniem;
- 11) podstawy ergonomii;
- 12) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 13) ochrona przeciwpożarowa, ochrona środowiska;
- 14) pierwsza pomoc;
- 15) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 5) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 6) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji świadczeń zdrowotnych;
- 7) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 8) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 9) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 10) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 11) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 12) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 13) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej;
- 14) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 5) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 6) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 7) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 8) jakość w ochronie zdrowia;
- 9) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 10) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 11) wybrane zagadnienia prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

TECHNIK FARMACEUTYCZNY

SYMBOL CYFROWY 322[10]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) posługiwać się obowiązującą Farmakopeą, Urzędowym Wykazem Środków Farmaceutycznych i Materiałów Medycznych dopuszczonych do obrotu w Polsce;
- 2) posługiwać się nazewnictwem łacińskim, międzynarodowym i polskim, niezbędnym do wykonywania zadań zawodowych;
- 3) posługiwać się komputerowymi programami ewidencjonowania oraz wydawania produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 4) prowadzić ewidencję przychodów i rozchodów produktów leczniczych i wyrobów medycznych z wykorzystaniem komputera;
- 5) rozróżniać podstawowe grupy leków w układzie farmakologicznym i postaci, w jakich są wytwarzane;
- 6) charakteryzować zakresy działania farmakologicznego oraz wybrane interakcje leków;
- 7) charakteryzować drogi podania, postaci leków i dawki leku;
- 8) informować pacjenta o sposobie użycia leku i jego przechowywaniu;
- 9) przechowywać produkty lecznicze i wyroby medyczne w zależności od ich formy, składu, właściwości, zgodnie z zaleceniami wytwórcy;
- 10) oceniać prawidłowość recepty i analizować właściwości fizykochemiczne składników recepty;
- 11) wykonywać lek recepturowy;
- 12) dobierać opakowanie leku recepturowego do odpowiedniej substancji czynnej oraz postaci;
- 13) rozróżniać surowce roślinne;
- 14) dobierać procesy i metody sporządzania produktu leczniczego roślinnego w zależności od zawartości substancji czynnych;
- 15) przechowywać próbki archiwalne;

- 16) przeprowadzać analizę jakościową i ilościową leków wybranymi metodami klasycznymi i instrumentalnymi;
- 17) użytkować sprzęt, aparaturę i urządzenia stosowane w laboratorium chemicznym oraz laboratorium kontroli jakości leków w zakresie swoich zadań zawodowych;
- 18) planować i organizować własną pracę;
- 19) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 20) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 21) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 22) promować zdrowy styl życia;
- 23) nawiązywać i utrzymywać kontakt z pacjentem (klientem) oraz współpracownikami;
- 24) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 25) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywania zadań zawodowych;
- 26) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowywanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zainteresowania przyrodnicze i humanistyczne;
- 2) ostrość widzenia i rozróżniania barw;
- 3) koordynacja wzrokowo-ruchowa;
- 4) sprawność manualna;
- 5) spostrzegawczość;
- 6) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 7) sumienność i dokładność;
- 8) życzliwość i wyrozumiałość;
- 9) poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka;
- 10) samodzielność, samokontrola.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik farmaceutyczny powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) przyrządzania wszystkich form leków recepturowych niezawierających w swoim składzie trucizn i środków odurzających;
- 2) przygotowywania do sprzedaży leków gotowych (porcjowania, etykietowania);
- 3) wydawania wybranych produktów leczniczych i wyrobów medycznych pacjentom;

- 4) współuczestniczenia w prowadzeniu analiz w laboratoriach oraz kontroli produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 5) organizowania i rozliczania pracy punktu aptecznego, zamawiania produktów leczniczych i wyrobów medycznych oraz ewidencjonowania sprzętu aptecznego;
- 6) udziału w nadzorowaniu procesów technologicznych produkcji leków w przemyśle farmaceutycznym;
- 7) obsługiwania aparatury, urządzeń przemysłu farmaceutycznego, aparatury laboratoryjnej oraz sprzętu aptecznego.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik farmaceutyczny może podejmować pracę w szczególności w:

- 1) aptekach ogólnodostępnych, aptekach szpitalnych i aptekach zakładowych;
- 2) punktach aptecznych;
- 3) sklepach zielarsko-medycznych, sklepach zielarsko-drogeryjnych i sklepach specjalistycznych zaopatrzenia medycznego;
- 4) hurtowniach farmaceutycznych;
- 5) zakładach przemysłu farmaceutycznego i kosmetycznego oraz zakładach przetwórstwa zielarskiego;
- 6) laboratoriach chemicznych przemysłu chemicznego, zielarskiego i spożywczego;
- 7) laboratoriach naukowo-badawczych i innych laboratoriach kontrolnych;
- 8) stacjach sanitarno-epidemiologicznych;
- 9) inspekcji farmaceutycznej.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie technik farmaceutyczny powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) pracownię technologii postaci leków;
- 2) pracownię farmakognozji;
- 3) laboratorium analizy leków;
- 4) pracownię anatomiczną;
- 5) pracownię komputerową.

Pracownia technologii postaci leków powinna być wyposażona w:

- 1) standardowy sprzęt służący do produkcji i przechowywania leków recepturowych, stanowiący wyposażenie apteki ogólnodostępnej i apteki szpitalnej;
- 2) wagi apteczne: techniczne i elektroniczne;
- 3) łaznie wodne;
- 4) łoże z nawiewem laminarnym;
- 5) sterylizator powietrzny (suszarka i autoklaw);
- 6) sygnaturki i receptariusze;
- 7) surowce farmaceutyczne i odczynniki chemiczne.

Pracownia farmakognozji powinna być wyposażona w:

- 1) standardowy sprzęt służący do poznawania i rozpoznawania roślin leczniczych i surowców zielarskich;
- 2) mikroskopy — jeden mikroskop dla dwóch uczniów;
- 3) preparaty roślinne;
- 4) surowce suszone i sproszkowane;
- 5) leki gotowe zawierające w swoim składzie substancje pochodzenia roślinnego;
- 6) odczynniki do przeprowadzania reakcji chemicznych, charakterystycznych dla substancji czynnych obecnych w surowcach.

Laboratorium analizy leków powinno być wyposażone w:

- 1) sprzęt i aparaturę do wykonywania ćwiczeń z zakresu analizy jakościowej i ilościowej;
- 2) aparaturę do wykonywania ćwiczeń z zakresu analizy instrumentalnej:
 - a) spektrofotometri UV, VIS,
 - b) chromatograf,
 - c) refraktometr,
 - d) polarymetr,
 - e) pehametry;
- 3) aparaty do uwalniania substancji czynnej z różnych postaci leków;
- 4) aparaturę do destylacji, wirowania, suszenia;
- 5) wagi analityczne i elektroniczne;
- 6) zestawy odczynników chemicznych.

Pracownia anatomiczna powinna być wyposażona w:

- 1) fantom człowieka do ćwiczeń z zakresu anatomii i udzielania pierwszej pomocy;
- 2) modele i plansze anatomiczne;
- 3) przezrocza, foliogramy, programy komputerowe z zakresu anatomii;
- 4) atlasy anatomiczne, albumy;
- 5) filmy dydaktyczne;
- 6) techniczne środki kształcenia.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów;
- 2) drukarki, skanery;
- 3) oprogramowanie wykorzystywane w aptekach do ewidencjonowania oraz wydawania produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 4) kasę fiskalną;
- 5) czytnik kodu paskowego.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być realizowana poza szkołą, w wymiarze nie mniejszym niż 20 % ogólnej liczby godzin wynikających z ramowego planu nauczania.

Zajęcia praktyczne powinny być realizowane w:

- 1) aptekach ogólnodostępnych;
- 2) aptekach szpitalnych;
- 3) zakładach przemysłu farmaceutycznego;
- 4) hurtowniach farmaceutycznych.

Praktyka zawodowa powinna być realizowana w:

- 1) aptekach ogólnodostępnych;
- 2) aptekach szpitalnych.

Praktyczna nauka zawodu realizowana w aptekach ogólnodostępnych powinna być prowadzona indywidualnie. Zaleca się, aby liczebność grupy odbywającej praktyczną naukę zawodu w aptekach szpitalnych i hurtowniach farmaceutycznych nie przekraczała 6 osób.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) technologiczny;
- 2) analityczny;
- 3) ekspedycja produktów leczniczych;
- 4) podstawy działalności zawodowej;
- 5) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w % [*]
Technologiczny	44
Analityczny	20
Ekspedycja produktów leczniczych	14
Podstawy działalności zawodowej	14
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95 ^{**}

^{*} Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia wyłącznie w szkołach dla młodzieży.

^{**} Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: TECHNOLOGICZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować związki chemiczne stosowane w technice farmaceutycznej;
- 2) klasyfikować grupy leków w układach farmakologicznym i chemicznym;
- 3) określać właściwości farmakologiczne leków;
- 4) posługiwać się terminologią, nazewnictwem związków chemicznych oraz produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 5) przedstawiać zasady pozyskiwania, przetwarzania i przechowywania wybranych surowców farmaceutycznych i produktów leczniczych roślinnych;
- 6) charakteryzować substancje biologicznie czynne roślin pod względem właściwości fizykochemicznych oraz farmakologicznych;
- 7) wykonywać różne postaci leku recepturowego;
- 8) posługiwać się obowiązującą Farmakopeą przy sporządzaniu postaci leku;
- 9) wykonywać fasowanie: tabletek, maści, płynów oraz opisywać je;
- 10) wykonywać preparaty galenowe i rozcieńczenia według obowiązującej Farmakopei wraz z wpisem do dokumentacji;
- 11) dokonywać analizy przepisu na lek recepturowy;
- 12) wykonywać każdą postać leku recepturowego;
- 13) rozwiązywać niezgodności recepturowe;
- 14) uczestniczyć w procesach technologicznych;
- 15) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska podczas wykonywania leków;
- 16) wykorzystywać w pracy podstawowe zasady Dobrej Praktyki Wytwarzania.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) chemia leków;
- 2) związki chemiczne stosowane w lecznictwie i w technice farmaceutycznej;
- 3) substancje pochodzenia roślinnego o właściwościach leczniczych;
- 4) Farmakopea;
- 5) postać leku;
- 6) zarys biofarmacji;

- 7) technologia galenowa;
- 8) układy rozproszone;
- 9) leki parenteralne;
- 10) organopreparaty;
- 11) recepta, zasady przygotowywania leków na podstawie recepty;
- 12) technologia płynnych i stałych postaci leków recepturowych;
- 13) recepturowe leki jałowe;
- 14) systemy terapeutyczne;
- 15) produkty lecznicze homeopatyczne;
- 16) bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona przeciwpożarowa;
- 17) ochrona środowiska.

BLOK: ANALITYCZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wykonywać podstawowe czynności laboratoryjne;
- 2) przeprowadzać wybranymi metodami analizę jakościową, ilościową i instrumentalną leków, surowców farmaceutycznych i wyrobów medycznych;
- 3) użytkować sprzęt, aparaturę oraz urządzenia stosowane w laboratorium chemicznym i laboratorium kontroli jakości leków;
- 4) prowadzić dokumentację laboratoryjną;
- 5) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska w pracy laboratoryjnej;
- 6) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) organizacja pracy w laboratorium chemicznym;
- 2) wybrane metody analizy jakościowej;
- 3) wybrane metody analizy ilościowej: instrumentalnej i miareczkowej;
- 4) błędy w analizie ilościowej i ich ocena;
- 5) analiza różnych postaci leków recepturowych oraz leków gotowych;
- 6) bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona przeciwpożarowa;
- 7) ochrona środowiska;
- 8) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii.

BLOK: EKSPEDYCJA PRODUKTÓW LECZNICZYCH

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) klasyfikować leki pod względem właściwości farmakologicznych;
- 2) stosować nazwy międzynarodowe i handlowe leków;
- 3) przedstawiać właściwości farmakologiczne stosowanych produktów leczniczych w zakresie: rodzaju działania, działania niepożądanego, przeciwwskazań;
- 4) posługiwać się polskim i łacińskim nazewnictwem surowców i preparatów roślinnych stosowanych w lecznictwie;
- 5) charakteryzować produkty zielarskie i środki naturalne stosowane w lecznictwie i profilaktyce;
- 6) charakteryzować substancje naturalne pochodzenia roślinnego o właściwościach leczniczych;
- 7) wykonywać przy stole ekspedycyjnym czynności związane z wydaniem leku na receptę lekarską;
- 8) informować pacjenta o wydanym leku, sposobie dawkowania i przechowywania.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) grupy leków — charakterystyka leków;
- 2) produkty lecznicze roślinne, ich skład, działanie i zastosowanie;
- 3) leczenie schorzeń z wykorzystaniem produktu leczniczego roślinnego wydawanego bez recepty;
- 4) środki ceniujące, diagnostyczne, odtrutki;
- 5) wydawanie leków.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać budowę i czynność układów i narządów organizmu człowieka;
- 2) wykazać się znajomością ogólnych zasad profilaktyki i leczenia wybranych chorób;
- 3) charakteryzować procesy psychiczne i osobowość człowieka;
- 4) nawiązywać i utrzymywać kontakt z pacjentem i współpracownikami;
- 5) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 6) wykorzystywać w pracy zawodowej umiejętności z zakresu technologii informacyjnej;

- 7) użytkować komputerowe programy wykorzystywane do ewidencjonowania oraz wydawania produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 8) planować i organizować własną pracę;
- 9) prowadzić ewidencję i sprawozdawczość z prowadzonej działalności;
- 10) współpracować w zespole pracowników apteki, placówki ochrony zdrowia i przedsiębiorstwa farmaceutycznego;
- 11) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 12) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 13) promować zdrowy styl życia;
- 14) udzielać pierwszej pomocy;
- 15) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 16) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka;
- 2) patologia narządów i układów organizmu człowieka;
- 3) procesy psychiczne i osobowość człowieka;
- 4) komunikowanie się z pacjentem i współpracownikami;
- 5) organizacja pracy, podstawy ergonomii;
- 6) bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona przeciwpożarowa;
- 7) ochrona środowiska;
- 8) promocja zdrowia;
- 9) pierwsza pomoc;
- 10) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;

- 5) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 6) wskazywać podmioty uprawnione do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 7) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 8) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 9) stosować zasady marketingu w obrocie produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 10) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 11) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 12) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 13) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 14) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej;
- 15) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 5) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 6) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 7) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 8) jakość w ochronie zdrowia;
- 9) zasady marketingu obowiązujące w obrocie produktów leczniczych i wyrobów medycznych;
- 10) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 11) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 12) wybrane zagadnienia prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

TECHNIK MASAŻYSTA

SYMBOL CYFROWY 322[12]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu nauk medycznych i humanistycznych podczas wykonywania zadań zawodowych;
- 2) nawiązywać i utrzymywać kontakt z pacjentem;
- 3) wyjaśniać zasady i techniki podstawowych metod masażu;
- 4) wyjaśniać wpływ fizykoterapii i kinezyterapii na organizm człowieka;
- 5) wykonywać masaż klasyczny w profilaktyce i leczeniu;
- 6) wykrywać i usuwać za pomocą masażu segmentarnego zmiany odruchowe w skórze, tkance łącznej, mięśniach i okostnej w schorzeniach narządów wewnętrznych;
- 7) stosować masaż izometryczny i drenaż limfatyczny oraz inne techniki masażu w leczeniu chorych;
- 8) wykonywać masaż punktowy;
- 9) wykonywać masaż metodą Schantala;
- 10) wykonywać masaż sportowy;
- 11) wykonywać masaż kosmetyczny;
- 12) prowadzić dokumentację pacjenta;
- 13) popularyzować zachowania prozdrowotne;
- 14) współpracować w zespole terapeutycznym;
- 15) planować i organizować własną pracę;
- 16) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej;
- 17) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 18) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 19) postępować zgodnie z zasadami etyki;

- 20) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywania zadań zawodowych;
- 21) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zrównoważone reakcje emocjonalne i motoryczne;
- 2) spostrzegawczość;
- 3) cierpliwość;
- 4) łatwość nawiązywania kontaktu;
- 5) obowiązkowość, odpowiedzialność;
- 6) dokładność;
- 7) empatia;
- 8) życzliwość;
- 9) poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka;
- 10) opiekuńczość;
- 11) samodzielność
- 12) dobra sprawność manualna;
- 13) dobry stan zdrowia.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik masażysta powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) wykonywania masażu klasycznego i segmentarnego, drenażu limfatycznego, masażu izometrycznego, masażu metodą Schantala;
- 2) wykonywania masażu sportowego i kosmetycznego;
- 3) stosowania różnych technik i metod masażu w zależności od zaleceń lekarza, typu schorzenia, stanu pacjenta i możliwości technicznych;
- 4) obserwowania i oceniania reakcji pacjenta na stosowane zabiegi oraz modyfikowania technik masażu;
- 5) obsługiwanego sprzętu i aparatury medycznej stosowanych podczas masażu.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik masażysta może podejmować pracę w:

- 1) zespołach rehabilitacyjnych szpitali i klinik;
- 2) zespołach rehabilitacyjnych (gabinetach) lecznictwa uzdrowiskowego;

- 3) zespołach rehabilitacyjnych (gabinetach) w przychodniach;
- 4) zespołach rehabilitacyjnych zakładów pracy chronionej;
- 5) zespołach rehabilitacyjnych turnusów rehabilitacyjnych;
- 6) gabinetach odnowy biologicznej;
- 7) gabinetach kosmetycznych;
- 8) klubach sportowych.

Może także samodzielnie prowadzić działalność gospodarczą.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie technik masażysta powinna posiadać następujące pracownie:

- 1) anatomiczno-fizjologiczną;
- 2) masażu;
- 3) komputerową.

W przypadku kształcenia osób słabowidzących i niewidomych pracownie należy wyposażać w techniczne środki kształcenia i pomoce dydaktyczne dostosowane do potrzeb tych uczniów.

Pracownia anatomiczno-fizjologiczna powinna być wyposażona w:

- 1) modele i plansze anatomiczne i fizjologiczne;
- 2) foliogramy, przezroczą;
- 3) filmy dydaktyczne;
- 4) programy komputerowe;
- 5) teksty źródłowe, atlasy, albumy;
- 6) techniczne środki kształcenia;
- 7) modele i fantomy.

Pracownia masażu powinna składać się z sali ćwiczeń do masażu suchego i masażu w środowisku wodnym.

Sala ćwiczeń do masażu suchego powinna być wyposażona w:

- 1) stoły do masażu;
- 2) parawany;
- 3) taborety i krzesła;
- 4) wieszak;
- 5) instalację wodno-kanalizacyjną;
- 6) szafy na środki pomocnicze stosowane w masażu;
- 7) tablice anatomiczne układu mięśniowego;
- 8) wibratory elektryczne.

Sala ćwiczeń do masażu w środowisku wodnym powinna być wyposażona w:

- 1) wibratory wodne;
- 2) wanny do masażu wodnego i podwodnego;
- 3) natrysk płaszczy;
- 4) instalację wodno-kanalizacyjną.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów (słuchaczy);
- 2) drukarki, skaner;
- 3) licencjonowane oprogramowanie.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być realizowana — w wymiarze nie mniejszym niż 20 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego, w:

- 1) oddziałach rehabilitacyjnych prowadzących rehabilitację pacjentów ze schorzeniami narządu ruchu oraz w chorobach wewnętrznych, neurologicznych i chorobach dzieci;
- 2) poradniach rehabilitacyjnych.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) masaż leczniczy;
- 2) masaż sportowy i kosmetyczny;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Masaż leczniczy	64
Masaż sportowy i kosmetyczny	15
Podstawy działalności zawodowej	13
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych wyłącznie w formie stacjonarnej.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: MASAŻ LECZNICZY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) objaśniać budowę i czynności układów i narządów człowieka;
- 2) opisywać przebieg i leczenie wybranych chorób;
- 3) określać reakcje organizmu człowieka na zastosowany masaż;
- 4) określać wskazania i przeciwwskazania do wykonania masażu klasycznego;
- 5) wykonywać masaż klasyczny w profilaktyce i leczeniu;
- 6) objaśniać podstawy anatomiczne i fizjologiczne masażu segmentarnego;
- 7) stosować chwyt diagnostyczne i lecznicze w masażu segmentarnym;
- 8) wykrywać i usuwać zmiany odruchowe;
- 9) wykonywać masaż segmentarny według schematu postępowania w różnych jednostkach chorobowych;
- 10) stosować w leczeniu chorych inne metody masażu;
- 11) uzasadniać związki między masażem, kinezyterapią i fizykoterapią;
- 12) omawiać rolę kinezyterapii i fizykoterapii;
- 13) wykonywać drenaż limfatyczny;
- 14) wykonywać masaż izometryczny;
- 15) wykonywać masaż metodą Schantala;
- 16) wykonywać masaż punktowy;
- 17) prowadzić dokumentację pacjenta.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) anatomia i fizjologia człowieka;
- 2) patofizjologia;
- 3) wybrane zagadnienia z chirurgii;
- 4) wybrane zagadnienia z neurologii;
- 5) wybrane zagadnienia z chorób wewnętrznych;
- 6) rodzaje ćwiczeń indywidualnych stosowanych w kinezyterapii;
- 7) zabiegi fizykalne;
- 8) masaż klasyczny ciała i jego poszczególnych części;
- 9) zasady i techniki masażu klasycznego w leczeniu chorych;

- 10) zasady i techniki masażu segmentarnego;
- 11) zasady masażu segmentarnego w leczeniu chorych;
- 12) zasady i techniki drenażu limfatycznego;
- 13) zasady i techniki pozostałych metod masażu;
- 14) zastosowanie pozostałych metod masażu w leczeniu chorych.

BLOK: MASAŻ SPORTOWY I KOSMETYCZNY

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) objaśniać biomechaniczne właściwości organizmu w poszczególnych dyscyplinach sportowych;
- 2) objaśniać procesy zachodzące u zawodników pod wpływem odnowy biologicznej;
- 3) dobierać techniki i metody masażu do poszczególnych dyscyplin sportowych;
- 4) modyfikować działania w zależności od cyklu treningowego, sytuacji zawodnika;
- 5) stosować metody i techniki masażu w przypadku zawodnika kontuzjowanego;
- 6) stosować środki wspomagające masaż w zależności od indywidualnych potrzeb zawodników;
- 7) wykonywać masaż kosmetyczny;
- 8) dobierać metody masażu w zależności od skóry pacjenta i jego indywidualnej tolerancji, uwzględniając schorzenia współistniejące.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) biomechanika organizmu;
- 2) odnowa biologiczna;
- 3) najczęstsze urazy w poszczególnych dyscyplinach sportowych;
- 4) metody i techniki masażu sportowego;
- 5) masaż w poszczególnych okresach cyklu treningowego;
- 6) metody i techniki masażu kosmetycznego.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować procesy psychiczne i osobowość człowieka;
- 2) wyjaśniać wpływ choroby na zachowania pacjenta;

- 3) pomagać choremu w rozwiązywaniu jego problemów;
- 4) nawiązywać i utrzymywać kontakt z pacjentem i jego rodziną;
- 5) współpracować w zespole terapeutycznym;
- 6) promować zdrowy styl życia;
- 7) dbać o indywidualną sprawność psychofizyczną;
- 8) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 9) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 10) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia się i aktualizowania wiedzy zawodowej;
- 11) udzielać pierwszej pomocy;
- 12) przestrzegać praw pacjenta;
- 13) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 14) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) procesy psychiczne, osobowość człowieka;
- 2) komunikowanie się z pacjentem;
- 3) promocja zdrowia;
- 4) organizacja pracy, podstawy ergonomii;
- 5) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 6) ochrona przeciwpożarowa, ochrona środowiska;
- 7) pierwsza pomoc;
- 8) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 5) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;

- 6) wskazywać podmioty uprawnione do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 7) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 8) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 9) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 10) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 11) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 12) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 13) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 5) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 6) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 7) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 8) jakość w ochronie zdrowia;
- 9) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 10) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 11) wybrane zagadnienia prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

TECHNIK ORTOPEDA

SYMBOL CYFROWY 322[13]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu anatomii, fizjologii i fizjopatologii narządu ruchu w diagnostyce i projektowaniu przedmiotów ortopedycznych oraz sprzętu rehabilitacyjnego;
- 2) projektować przedmioty ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny;
- 3) planować i realizować zadania związane z zaopatrzeniem pacjenta w przedmioty ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny;
- 4) nawiązywać kontakt z osobą niepełnosprawną, jej rodziną, środowiskiem zawodowym i społecznym;
- 5) instruować pacjenta o sposobach eksploatacji i konserwacji przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 6) oceniać potrzeby pacjenta, ustalać sposoby zaopatrzenia ortopedycznego i metody rehabilitacji;
- 7) współuczestniczyć we wczesnym usprawnianiu narządu ruchu pacjenta z protezą kończyny;
- 8) wykorzystywać nowoczesne rozwiązania konstrukcyjne, technologie, surowce i materiały podczas projektowania przedmiotów ortopedycznych;
- 9) dobierać metody przetwarzania i obróbki surowców oraz materiałów wykorzystywanych w technice ortopedycznej oraz stosować gotowe elementy i półfabrykaty przedmiotów ortopedycznych w rozwiązaniach konstrukcyjnych;
- 10) czytać i sporządzać rysunki, szkice i schematy z zakresu protetyki ortopedycznej;
- 11) pobierać miary, wykonywać odlewy gipsowe, dobierać elementy i półfabrykaty do wykonania protez tymczasowych;
- 12) wykonywać montaż i demontaż oraz obróbkę wykończeniową przedmiotów ortopedycznych;
- 13) posługiwać się przyrządami i aparaturą pomiarową;
- 14) użytkować maszyny i urządzenia stosowane w produkcji przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;

- 15) posługiwać się dokumentacją lekarsko-techniczną i konstrukcyjno-technologiczną;
- 16) dobierać rozwiązania konstrukcyjne przedmiotów ortopedycznych do biomechanicznych właściwości organizmu człowieka;
- 17) dokonywać okresowych przeglądów i napraw przedmiotów ortopedycznych;
- 18) realizować proces technologiczny;
- 19) sporządzać dokumentację technologiczną przedmiotów ortopedycznych;
- 20) modernizować standardowe konstrukcje przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 21) stosować metody obróbki ręcznej i maszynowej materiałów stosowanych w produkcji oraz naprawach przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 22) planować i organizować własną pracę;
- 23) sporządzać kosztorysy, prowadzić rozliczenia materiałów i czasu pracy;
- 24) prowadzić dokumentację finansową, ewidencyjną i materiałową;
- 25) współpracować w zespole terapeutyczno-rehabilitacyjnym;
- 26) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 27) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 28) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 29) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 30) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywania zadań zawodowych;
- 31) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) zainteresowania techniczne;
- 2) zdolności plastyczne i manualne, poczucie estetyki;
- 3) wyobraźnia przestrzenna;
- 4) spostrzegawczość;
- 5) wytrwałość, systematyczność;
- 6) dokładność;
- 7) zdolność koncentracji i podzielność uwagi;
- 8) łatwość nawiązywania kontaktów;
- 9) życzliwość;

- 10) samodzielność;
- 11) zdolności organizacyjne.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik ortopeda powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) projektowania i wykonywania sprzętu zaopatrzenia ortopedycznego i rehabilitacyjnego;
- 2) dobierania do potrzeb chorego sprzętu zaopatrzenia ortopedycznego i rehabilitacyjnego;
- 3) dostosowywania przedmiotów ortopedycznych do potrzeb użytkowników;
- 4) prowadzenia instruktażu posługiwania się przedmiotami ortopedycznymi;
- 5) dostosowywania sprzętu codziennego użytku do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 6) dokonywania napraw przedmiotów ortopedycznych;
- 7) kierowania procesem technologicznym, organizowania stanowiska pracy i zabezpieczenia materiałowego procesu produkcyjnego;
- 8) prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej, technologicznej, ewidencyjnej i materiałowej.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie technik ortopeda może podejmować pracę w:

- 1) zakładach wytwórczych i naprawczych przedmiotów ortopedycznych;
- 2) przyklinicznych, przyszpitalnych, przysanatoryjnych zakładach wytwórczych przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 3) poradniach zaopatrzenia ortopedycznego;
- 4) zakładach naukowo-badawczych przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 5) punktach dystrybucji przedmiotów ortopedycznych;
- 6) oddziałach szpitalnych i przychodniach.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie technik ortopeda powinna posiadać następujące pracownie:

- 1) ortopedyczną;
- 2) techniczną;
- 3) komputerową.

Ponadto szkoła realizująca kształcenie w zawodzie technik ortopeda powinna posiadać lub zapewnić dostęp do następujących pomieszczeń dydaktycznych:

- 1) pracowni stolarskiej;
- 2) pracowni obróbki mechanicznej;
- 3) pracowni ślusarskiej;
- 4) pracowni krawiecko-kaletniczej (bandażowniczej);
- 5) pracowni tworzyw sztucznych;
- 6) modelarni.

Pracownia ortopedyczna powinna być wyposażona w:

- 1) modele i plansze anatomiczne;
- 2) fotogramy ciała ludzkiego i jego części w różnych pozycjach funkcjonalnych;
- 3) fotogramy ciała ludzkiego w stanach patologicznych;
- 4) aparaty i sprzęt specjalistyczny do pomiarów antropometrycznych;
- 5) tablice postawy prawidłowej i postaw patologicznych;
- 6) tablice mechanizmu lokomocji, w szczególności przedstawiające fazy i okresy chodu, determinanty chodu;
- 7) tablice czynności chwytnych i dźwigniowych kończyny górnej;
- 8) tablice czynnościowej oceny i analizy chodu w protezach;
- 9) przezrocza i filmy dydaktyczne dokumentujące normę i patologię ruchu;
- 10) zestaw przezroczy, plansz, filmów dotyczących przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 11) modele statyczne i dynamiczne przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 12) katalogi przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 13) zestaw norm dotyczących projektowania i wytwarzania przedmiotów ortopedycznych.

Pracownia techniczna powinna być wyposażona w:

- 1) modele: rzutni, brył geometrycznych, części maszyn, mechanizmów;
- 2) eksponaty: elementów pasowanych, części maszyn, przyrządów pomiarowych, wzorców chropowatości;
- 3) plansze: narzędzi i urządzeń ślusarskich, do obróbki skór, termoplastów i laminatów;
- 4) plansze: maszyn i urządzeń, procesów technologicznych;
- 5) zestawy: metali i ich stopów, tworzyw sztucznych, materiałów ceramicznych i izolacyjnych, gatunków drewna, połączeń spawanych i zgrzewanych;
- 6) próbki: tkanin, skór, pasmanterii, filców, termoplastów i laminatów;
- 7) przykładowe rysunki wykonawcze, złożeniowe, zestawieniowe, montażowe, schematy;
- 8) przykładowe instrukcje obsługi;
- 9) przybory do wykonywania i opracowywania projektu technicznego;
- 10) przykładową dokumentację techniczną;
- 11) przezrocza, foliogramy, filmy dydaktyczne, programy komputerowe;
- 12) zestaw norm dotyczących rysunku technicznego, katalog łożysk tocznych, katalog powłok antykorozyjnych.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w komputery, drukarki oraz specjalistyczne oprogramowanie, w tym zawierające dokumentacje technologiczne.

Pracownia stolarska powinna być wyposażona w:

- 1) stoły stolarskie;
- 2) szafę narzędziową;
- 3) narzędzia, przyrządy, maszyny i urządzenia do obróbki drewna i tworzyw drzewnych;
- 4) tablice poglądowe, foliogramy, filmy dydaktyczne;
- 5) katalogi maszyn i urządzeń do obróbki i przerobu drewna, zestawy norm dotyczących obróbki drewna.

Pracownia obróbki mechanicznej powinna być wyposażona w narzędzia, przyrządy, maszyny i urządzenia do mechanicznej obróbki skrawaniem.

Pracownia ślusarska powinna być wyposażona w:

- 1) szafę narzędziową;
- 2) stoły ślusarskie;
- 3) narzędzia, przyrządy, maszyny i urządzenia do wykonywania obróbki ręcznej metali;
- 4) tablice poglądowe, foliogramy, filmy dydaktyczne;
- 5) zestawy norm dotyczących obróbki metali.

Pracownia krawiecko-kaletnicza (bandażownicza) powinna być wyposażona w:

- 1) stoły do prac krawieckich i kaletniczych;
- 2) narzędzia, przyrządy, maszyny i urządzenia do obróbki skór, materiałów skóropochodnych i włókienniczych;
- 3) tablice poglądowe, foliogramy, filmy dydaktyczne;
- 4) zestawy norm dotyczących krawiectwa i kaletnictwa.

W pracowni tworzyw sztucznych powinny być wyodrębnione: stanowisko laminatów i stanowisko termoplastów.

Stanowisko laminatów powinno być wyposażone w:

- 1) stanowisko stelażowe do laminowania z urządzeniem wyciągowym;
- 2) stanowisko do laminowania w zawieszeniu z urządzeniem wyciągowym;
- 3) narzędzia, przyrządy, maszyny i urządzenia do wykonywania wyrobu z laminatu epoksydowego oraz akrylowego i laminowania wyrobów.

Stanowisko termoplastów powinno być wyposażone w:

- 1) stoły do rozkładania tworzyw w płatach lub arkuszach;
- 2) stół warsztatowy;
- 3) leżankę lekarską;
- 4) zlewozmywak duży;
- 5) szafę na tworzywa i materiały;
- 6) szafę narzędziową;
- 7) stojak do pozytywów;
- 8) narzędzia, przyrządy, maszyny i urządzenia do wykonywania wyrobów z termoplastów.

Modelarnia powinna być wyposażona w:

- 1) leżanki lekarskie;
- 2) taborety metalowe z regulowaną wysokością;
- 3) szafy na narzędzia, przyrządy i materiały;
- 4) fartuchy wodoodporne;
- 5) stół do sypania gipsu;
- 6) dwudzielne skrzynki formierskie do gipsu (duża i mała);
- 7) osadnik gipsowy;
- 8) materiały, narzędzia i przyrządy do prac modelarskich.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna stanowić nie mniej niż 36 % ogólnej liczby godzin przewidzianej w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego, w tym praktyki zawodowe realizowane w zakładach wytwórczych i naprawczych przedmiotów ortopedycznych oraz punktach dystrybucji przedmiotów ortopedycznych — nie mniej niż 10 % ogólnej liczby godzin wynikających z ramowego planu nauczania.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) wytwarzanie przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 2) zaopatrzenie ortopedyczne;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Wytwarzanie przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego	59
Zaopatrzenie ortopedyczne	24
Podstawy działalności zawodowej	9
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia	3
Razem	95**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia w szkołach dla młodzieży i w szkołach dla dorosłych wyłącznie w formie stacjonarnej.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: WYTWARZANIE PRZEDMIOTÓW ORTOPEDYCZNYCH I SPRZĘTU REHABILITACYJNEGO

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) objaśniać zasady obróbki ręcznej i maszynowej metali;
- 2) objaśniać budowę i zasady obsługi podstawowych maszyn do obróbki skrawaniem;
- 3) rozróżniać narzędzia ślusarskie;
- 4) opracowywać typowe oprzyrządowanie procesu produkcyjnego;
- 5) dokonywać racjonalnego doboru materiałów do zadań wytwórczych;
- 6) wykonywać prace ślusarskie, tokarskie i szlifierskie;
- 7) użytkować maszyny do obróbki drewna;
- 8) dobierać odpowiednie gatunki drewna do określonego wyrobu oraz sposoby obróbki ręcznej i maszynowej;
- 9) wykonywać elementy drewniane przedmiotów ortopedycznych;
- 10) stosować masy plastyczne i laminaty do produkcji przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 11) objaśniać zasady wytwarzania typowych mas plastycznych;
- 12) określać zasady laminowania;
- 13) wykonywać masy plastyczne i laminaty;
- 14) wykonywać z mas plastycznych proste elementy i przedmioty;
- 15) dokonywać laminowania;
- 16) wykonywać prace krawieckie;
- 17) stosować tkaniny, dzianiny, filce oraz pasmanterię w konstrukcji przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 18) wykonywać prace kaletnicze i rymarskie;
- 19) charakteryzować budowę i przeznaczenie przyborów obuwniczych, kaletniczych i rymarskich;
- 20) użytkować maszyny do obróbki i szycia skóry;
- 21) wykonywać ze skóry elementy i przedmioty ortopedyczne;
- 22) objaśniać techniki wykonywania odlewów gipsowych;
- 23) wykonywać negatywy i pozytywy gipsowe;
- 24) sporządzać i czytać projekty techniczne;
- 25) zabezpieczać i magazynować materiały drewniane i metalowe;

- 26) magazynować wyroby i materiały z filcu, tkanin, dzianin, skór, gipsu i z komponentów mas plastycznych;
- 27) wykonywać połączenia materiałów konstrukcyjnych metalowych i niemetalowych;
- 28) wykonywać pomiary warsztatowe;
- 29) oceniać stan techniczny maszyn, urządzeń, narzędzi oraz określać zakres ich remontów, napraw i regeneracji;
- 30) użytkować urządzenia elektryczne;
- 31) posługiwać się katalogami wyrobów gotowych oraz katalogami elementów przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 32) wykonywać dokumentację technologiczną i warsztatową produkowanych przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 33) stosować półwyroby, półfabrykaty i elementy do produkcji przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 34) dokonywać klasyfikacji i podziału typologicznego wyrobów zaopatrzenia ortopedycznego i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 35) dobierać rodzaj zawieszenia protez kończyn górnych i dolnych;
- 36) dobierać odpowiednie protezy kończyn dolnych, buty ortopedyczne i protezy kończyn górnych w zależności od poziomu amputacji;
- 37) stosować elementy automatyki do sterowania mechanizmami wykonawczymi w przedmiotach ortopedycznych i sprzęcie rehabilitacyjnym;
- 38) oceniać funkcjonalność wykonanego sprzętu;
- 39) przestrzegać w procesie wytwarzania przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 40) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) maszyny do obróbki metali i drewna;
- 2) maszyny do wytwarzania i obróbki mas plastycznych;
- 3) maszyny do szycia materiałów i skóry;
- 4) narzędzia do obróbki ręcznej materiałów stosowanych w zaopatrzeniu ortopedycznym;
- 5) materiały stosowane w rozwiązaniach konstrukcyjnych przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 6) podstawy projektowania technicznego;
- 7) połączenia rozłączne i nierozłączne;
- 8) elementy elektroniki i automatyki;
- 9) proces produkcyjny i jego oprzyrządowanie;

- 10) elementy i półwyroby stosowane w budowie protez i ortez oraz sposoby ich wytwarzania;
- 11) techniki pobierania miar, techniki wykonywania negatywów gipsowych ręcznie i za pomocą przyrządów, wykonywanie i modyfikowanie pozytywów;
- 12) typy protez kończyn dolnych i ich klasyfikacja w zależności od poziomu amputacji kończyny;
- 13) projektowanie przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 14) proces produkcyjny i technologiczny protez, aparatów kończyn dolnych oraz obuwia ortopedycznego;
- 15) projektowanie obuwia ortopedycznego;
- 16) technika gorsetowania z uwzględnieniem rodzajów gorsetów i sznurówek;
- 17) technologia wytwarzania protez kończyn górnych z uwzględnieniem wysokości amputacji oraz amputacji obustronnej;
- 18) protezy kończyn górnych z obcymi źródłami energii;
- 19) technologia wytwarzania aparatów kończyn górnych;
- 20) projektowanie zawiesznień protez i ortez;
- 21) ocena funkcjonowania przedmiotów ortopedycznych;
- 22) analiza konstrukcji, normalizacja;
- 23) projektowanie sprzętu rehabilitacyjnego stosowanego w domu pacjenta;
- 24) adaptacja środowiska do potrzeb osoby niepełnosprawnej;
- 25) instrukcje do posługiwania się sprzętem rehabilitacyjnym;
- 26) naprawa przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 27) bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona przeciwpożarowa, ochrona środowiska;
- 28) organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii.

BLOK: ZAOPATRZENIE ORTOPEDYCZNE

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wyjaśniać budowę i funkcje organizmu człowieka ze szczególnym uwzględnieniem narządu ruchu i układu nerwowego;
- 2) analizować czynności ruchowe człowieka;
- 3) dokonywać analizy stopnia wydolności i ewentualnych braków funkcjonalnych w układzie kostno-mięśniowym;
- 4) objaśniać współdziałanie układów narządów ruchu i nerwowego w warunkach prawidłowych i patologicznie zmienionych;
- 5) wyjaśniać podstawowe procesy patologiczne;

- 6) charakteryzować stany patologiczne prowadzące do zaburzeń funkcji ruchu;
- 7) oceniać skutki funkcjonalnych uszkodzeń układu kostno-stawowego, układu mięśniowego i układu nerwowego;
- 8) określać związek funkcjonalnych uszkodzeń oraz zasad i metod leczenia z zapotrzebowaniem na określone przedmioty ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny;
- 9) charakteryzować metody badań stosowanych w biomechanice;
- 10) objaśniać zasady i metody usprawniania ruchowego osób zaopatrywanych w protezy kończyn górnych i dolnych;
- 11) określać anatomiczne i funkcjonalne kryteria doboru przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- 12) objaśniać zasady pomiaru siły mięśniowej w warunkach statyki i dynamiki;
- 13) dokonywać pomiarów i określać sprawność narządu ruchu w warunkach fizjologii i patologii;
- 14) objaśniać zasady kompensacji siły mięśniowej w warunkach statyki i dynamiki;
- 15) określać struktury kinematyczne i dynamiczne czynności lokomocyjnych oraz charakteryzować procesy związane ze sterowaniem układem ruchowym;
- 16) określać typy postawy ciała człowieka;
- 17) wyjaśniać pojęcia wytrzymałość złożona oraz wytrzymałość zmęczeniowa;
- 18) obliczać elementy konstrukcyjne na rozciąganie, ściskanie, ścinanie i zginanie;
- 19) dopasowywać i stosować sprzęt usprawniający w zaburzeniach funkcjonalnych organizmu człowieka;
- 20) projektować wykorzystanie sprzętu rehabilitacyjnego w środowisku osoby niepełnosprawnej z dysfunkcją narządu ruchu;
- 21) pobierać miary i dokonywać przymiarek przedmiotów ortopedycznych;
- 22) dobierać przedmioty ortopedyczne zgodnie z wnioskiem lekarskim;
- 23) rozwiązywać problemy psychologiczne pacjentów dotyczące przystosowania do proponowanych metod usprawniania;
- 24) oceniać funkcjonalność protez i ortez.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) anatomia i fizjologia układów i narządów;
- 2) anatomia topograficzna i czynnościowa układu narządów ruchu;
- 3) stany i procesy patologiczne;
- 4) mechanika techniczna;
- 5) wytrzymałość materiałów;
- 6) podstawy biomechaniki;
- 7) biomechanika ortopedyczna.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń (słuchacz) w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) charakteryzować procesy psychiczne człowieka;
- 2) analizować zachowania i reakcje psychiczne ludzi niepełnosprawnych;
- 3) oceniać i korygować własne postępowanie w kontaktach z niepełnosprawnymi;
- 4) nawiązywać i utrzymywać kontakt oraz współpracę z pacjentami, ich rodzinami i środowiskiem w zakresie realizowanych zadań zawodowych;
- 5) współpracować z zespołem terapeutycznym;
- 6) promować zdrowy styl życia;
- 7) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 8) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 9) zaopatrywać stanowiska pracy w sprzęt, narzędzia i materiały;
- 10) udzielać pierwszej pomocy;
- 11) doskonalić własne umiejętności zawodowe;
- 12) przestrzegać praw pacjenta;
- 13) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 14) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) elementy psychologii ogólnej;
- 2) problemy psychologiczne i społeczne ludzi niepełnosprawnych;
- 3) elementy socjologii;
- 4) rehabilitacja psychiczna i społeczna osób niepełnosprawnych;
- 5) promocja zdrowia;
- 6) elementy organizacji i zarządzania;
- 7) podstawy ergonomii;
- 8) bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona przeciwpożarowa;
- 9) ochrona środowiska;
- 10) pierwsza pomoc;
- 11) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) wyjaśniać specyfikę rynku świadczeń zdrowotnych;
- 5) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż świadczeń zdrowotnych;
- 6) wskazywać podmioty uprawnione do realizacji świadczeń zdrowotnych;
- 7) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 8) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 9) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 10) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 11) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 12) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 13) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 2) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 3) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 4) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 5) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 6) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 7) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 8) jakość w ochronie zdrowia;
- 9) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 10) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 11) wybrane zagadnienia prawa pracy i prawa gospodarczego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

TERAPEUTA ZAJĘCIOWY

SYMBOL CYFROWY 322[15]

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

A. OPIS KWALIFIKACJI ABSOLWENTA

W wyniku kształcenia w zawodzie absolwent powinien umieć:

- 1) komunikować się z pacjentami;
- 2) oceniać sytuację społeczną chorych;
- 3) określać wpływ środowiska społecznego na osoby niepełnosprawne;
- 4) wyjaśniać budowę i czynność układów i narządów organizmu człowieka;
- 5) charakteryzować procesy patologiczne;
- 6) oceniać sytuację zdrowotną pacjenta;
- 7) określać procesy chorobowe prowadzące do chorób przewlekłych;
- 8) planować i prowadzić pracę indywidualną i grupową;
- 9) motywować osoby niepełnosprawne do udziału w leczeniu i rehabilitacji;
- 10) rozwiązywać trudne sytuacje społeczne;
- 11) projektować, organizować i prowadzić pracownię terapii zajęciowej;
- 12) wykorzystywać w pracy z podopiecznymi metody i formy terapii zajęciowej;
- 13) organizować w ramach terapii imprezy towarzyskie, zajęcia sportowe, wycieczki, turnusy rehabilitacyjne;
- 14) uczyć w ramach terapii krawiectwa, dziewiarstwa, tkactwa i innych rzemiosł oraz prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 15) uczyć podopiecznych wykonywania prostych i złożonych czynności codziennych;
- 16) wykorzystywać ekspresję człowieka do celów diagnostycznych i terapeutycznych;
- 17) motywować podopiecznych do udziału w terapii indywidualnej i grupowej;
- 18) tworzyć klimat i atmosferę do pracy twórczej w grupie podopiecznych;
- 19) dobierać pracę według wieku, stanu zdrowia, potrzeb i zainteresowań pacjentów;
- 20) projektować i modyfikować środowisko materialne do rodzaju niepełnosprawności i potrzeb podopiecznego lub pacjenta;

- 21) promować zdrowy styl życia;
- 22) prowadzić dokumentację terapeutyczną;
- 23) współpracować z członkami zespołu terapeutycznego i rehabilitacyjnego w zakresie planowania i realizacji terapii zajęciowej;
- 24) korelować działania terapeutyczne z działaniami leczniczo-rehabilitacyjnymi;
- 25) udzielać pierwszej pomocy;
- 26) nadzorować pracę w pracowni i warsztacie terapii zajęciowej;
- 27) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 28) organizować stanowiska pracy terapeuty zajęciowego zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 29) racjonalnie gospodarować materiałami i sprzętem używanym w terapii zajęciowej;
- 30) korzystać z różnych źródeł informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- 31) postępować zgodnie z zasadami etyki;
- 32) stosować przepisy prawa dotyczące wykonywania zadań zawodowych;
- 33) stosować przepisy prawa dotyczące działalności gospodarczej.

Kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy powinno przebiegać zarówno w trakcie kształcenia zawodowego, jak i podczas realizacji zajęć edukacyjnych „Podstawy przedsiębiorczości”.

B. SPECYFICZNE WYMAGANIA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

1. Wymagania psychofizyczne właściwe dla zawodu:

- 1) odpowiedzialność, obowiązkowość;
- 2) gotowość współdziałania w zespole;
- 3) życzliwość i opiekuńczość;
- 4) poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka;
- 5) uczciwość;
- 6) poczucie własnej godności;
- 7) samodzielność;
- 8) kreatywność;
- 9) odporność na stres.

2. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie terapeuty zajęciowy powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) planowania indywidualnego i grupowego programu terapii dostosowanej do stanu zdrowia, potrzeb i zainteresowań pacjenta;
- 2) prowadzenia terapii zajęciowej wśród ludzi chorych i niepełnosprawnych;
- 3) wykorzystania w pracy z podopiecznym różnych metod terapii zajęciowej;

- 4) organizowania zajęć terapeutycznych w celu poprawy sprawności, zwiększenia zakresu ruchów, siły mięśni oraz kondycji psychicznej pacjentów;
- 5) prowadzenia działań zmierzających do integracji społecznej i zawodowej podopiecznego;
- 6) monitorowania przebiegu terapii zajęciowej;
- 7) komunikowania się z pacjentem, jego rodziną i członkami zespołu rehabilitacyjnego.

3. Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie terapeuty zajęciowy może podejmować pracę w:

- 1) oddziałach szpitalnych, w tym w szczególności:
 - a) rehabilitacji leczniczej,
 - b) ortopedycznych,
 - c) neurologicznych,
 - d) geriatrycznych,
 - e) dziecięcych,
 - f) psychiatrycznych;
- 2) psychiatrycznych oddziałach dziennych;
- 3) sanatoriach;
- 4) warsztatach terapii zajęciowej;
- 5) zakładach pomocy społecznej;
- 6) dziennych domach pomocy społecznej;
- 7) klubach seniora;
- 8) środowiskowych domach pomocy społecznej;
- 9) świetlicach terapeutycznych;
- 10) hospicjach;
- 11) zakładach opiekuńczo-leczniczych;
- 12) zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych;
- 13) szkołach specjalnych.

4. Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie terapeuty zajęciowy powinna posiadać następujące pracownie:

- 1) umiejętności społecznych;
- 2) higieny osobistej i gospodarstwa domowego;
- 3) kroju i szycia;
- 4) rękodzieła;
- 5) kulinarną;
- 6) organizacji wolnego czasu;
- 7) artterapii;
- 8) komputerową.

Szkoła realizująca kształcenie w zawodzie terapeuty zajęciowy może posiadać również pracownie zajęć fakultatywnych, w szczególności:

- 1) introligatorską;
- 2) wyrobów z drewna;
- 3) wyrobów z metalu oraz ze skóry;
- 4) wikliniarską;
- 5) ceramiczną.

Pracownia umiejętności społecznych powinna być wyposażona w:

- 1) techniczne środki kształcenia;
- 2) sprzęt audio-wideo.

Pracownia higieny osobistej i gospodarstwa domowego powinna być wyposażona w:

- 1) sprzęt typowy dla przeciętnego mieszkania;
- 2) sprzęt przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Pracownia kroju i szycia powinna być wyposażona w:

- 1) przybory krawieckie;
- 2) maszynę do szycia;
- 3) duży stół;
- 4) żurnale;
- 5) podręczniki kroju i szycia.

Pracownia rękodzieła powinna być wyposażona w:

- 1) druty;
- 2) szydełka;
- 3) przybory do tkania;
- 4) warsztat tkacki;
- 5) plansze z wzorami splotów;
- 6) żurnale;
- 7) podręczniki dziewiarstwa i haftu;
- 8) tamborki;
- 9) plansze z wzorami haftów i ściegów.

Pracownia kulinarna powinna być wyposażona w:

- 1) sprzęt typowy dla kuchni domowej oraz wyposażenie ułatwiające osobom niepełnosprawnym przygotowywanie posiłków;
- 2) plansze zawierające skład poszczególnych produktów spożywczych;
- 3) książki kucharskie;
- 4) sprzęt gospodarstwa domowego.

Pracownia organizacji czasu wolnego powinna być wyposażona w:

- 1) wyposażenie klubowe, w szczególności — fotele, krzesła, stoliki do gier, gry stolikowe, bilard przenośny;
- 2) sprzęt audiowizualny;
- 3) instrumenty muzyczne;
- 4) sprzęt sportowy;
- 5) sprzęt turystyczny.

Pracownia artterapii powinna być wyposażona w:

- 1) stoły;
- 2) krzesła;
- 3) sztalugi;
- 4) materiały i przybory malarskie;
- 5) sprzęt audiowizualny;
- 6) instrumenty muzyczne;
- 7) szkło płaskie i wypukłe.

Pracownia komputerowa powinna być wyposażona w:

- 1) stanowiska komputerowe — jedno stanowisko dla dwóch uczniów;
- 2) licencjonowane oprogramowanie;
- 3) drukarki, skanery.

Pracownia intrologatorska powinna być wyposażona w:

- 1) stół;
- 2) kuchenkę elektryczną;
- 3) instalację wodno-kanalizacyjną;
- 4) skrzynię na odpadki;
- 5) szafę narzędziową;
- 6) zestaw narzędzi intrologatorskich.

Pracownia wyrobów z drewna powinna być wyposażona w:

- 1) stół stolarski;
- 2) narzędzia do obróbki drewna.

Pracownia wyrobów z metalu oraz ze skóry powinna być wyposażona w:

- 1) stół do wytwarzania wyrobów z metalu;
- 2) stół do wytwarzania wyrobów ze skóry;
- 3) narzędzia do wytwarzania wyrobów z metalu i skóry.

Pracownia wikliniarska powinna być wyposażona w:

- 1) narzędzia do obróbki i kształtowania wikliny;
- 2) wzory wyrobów z wikliny;
- 3) wannę do moczenia wikliny.

Pracownia ceramiczna powinna być wyposażona w:

- 1) koło garncarskie;
- 2) glinę plastyczną;
- 3) formy odlewnicze;
- 4) narzędzia do obróbki gliny;
- 5) naczynia do moczenia gliny;
- 6) piec ceramiczny.

5. Praktyczna nauka zawodu powinna być prowadzona — w wymiarze nie mniejszym niż 50 % ogólnej liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego — w:

- 1) warsztatach i pracowniach terapii zajęciowej;
- 2) zakładach opieki zdrowotnej w oddziałach rehabilitacyjnych, ortopedycznych, psychiatrycznych, neurologicznych, dziecięcych.

6. Zakres umiejętności i treści kształcenia, wynikający z opisu kwalifikacji absolwenta, zawierają następujące bloki programowe:

- 1) rehabilitacja;
- 2) terapia zajęciowa;
- 3) podstawy działalności zawodowej;
- 4) podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia i pomocy społecznej.

II. PODZIAŁ GODZIN NA BLOKI PROGRAMOWE

Nazwa bloku programowego	Minimalna liczba godzin w okresie kształcenia w %*
Rehabilitacja	13
Terapia zajęciowa	45
Podstawy działalności zawodowej	34
Podstawy prawa i ekonomiki w ochronie zdrowia i pomocy społecznej	3
Razem	95**

* Podział godzin na bloki programowe dotyczy kształcenia wyłącznie w szkołach dla młodzieży.

** Pozostałe 5 % godzin jest przeznaczone do rozdysponowania przez autorów programów nauczania na dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

III. BLOKI PROGRAMOWE

BLOK: REHABILITACJA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) korzystać z wiedzy z zakresu anatomii i fizjologii człowieka w planowaniu i prowadzeniu usprawniania;
- 2) charakteryzować etapy rozwoju człowieka;
- 3) charakteryzować procesy patologiczne w obrębie układów i narządów;
- 4) zbierać informacje o rodzaju, przebiegu i rokowaniu choroby pacjenta;
- 5) współpracować z zespołem rehabilitacyjnym;
- 6) rozpoznawać objawy niepełnosprawności u pacjenta;
- 7) korzystać z kwestionariuszy do oceny neurofizjologicznej;
- 8) określać działania rehabilitacyjne dostosowane do choroby lub niepełnosprawności pacjenta;
- 9) określać dopuszczalny próg obciążenia wysiłkiem;
- 10) wykrywać u pacjenta objawy zmęczenia spowodowane działaniami usprawniającymi;
- 11) prowadzić terapię zajęciową jako kontynuację leczenia ruchem w uzgodnieniu z lekarzem;
- 12) prowadzić zajęcia rehabilitacyjne z zakresu uczenia czynności życia codziennego;
- 13) organizować turnusy rehabilitacyjne;
- 14) planować i prowadzić zajęcia sportowe i rekreacyjne;
- 15) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) organizm człowieka jako całość;
- 2) budowa i funkcje poszczególnych układów i narządów organizmu człowieka;
- 3) przemiana materii i energii;
- 4) fizjologia wysiłku;
- 5) podstawy psychologii rozwojowej;
- 6) patologia układów i narządów organizmu człowieka;
- 7) zarys kliniczny chorób;

- 8) metody diagnostyczne;
- 9) kinezyterapia i elementy fizykoterapii;
- 10) podstawy rehabilitacji;
- 11) rehabilitacja w wybranych działach medycyny;
- 12) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 13) ochrona przeciwpożarowa.

BLOK: TERAPIA ZAJĘCIOWA

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) oceniać stan pacjenta w zdrowiu, chorobie i niepełnosprawności;
- 2) analizować cele i zadania terapii zajęciowej w zależności od stanu pacjenta i rodzajów jego niepełnosprawności;
- 3) stosować różne metody terapii zajęciowej;
- 4) projektować i wykonywać pomoce potrzebne do prowadzenia prac z pacjentem;
- 5) opracowywać we współpracy z pacjentem zbiorowe i indywidualne programy terapii zajęciowej;
- 6) tworzyć terapeutyczną atmosferę i kierować grupą na zasadzie partnerstwa;
- 7) współpracować w zespole diagnostyczno-terapeutycznym;
- 8) prowadzić terapię zajęciową z chorymi i niepełnosprawnymi w różnych grupach wiekowych;
- 9) prowadzić zajęcia indywidualne z uwzględnieniem niepełnosprawności;
- 10) przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej podczas zajęć terapeutycznych.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) teoretyczne podstawy terapii zajęciowej;
- 2) charakterystyka pracy terapeuty zajęciowego;
- 3) podstawowe urządzenia i sprzęt do różnych form terapii zajęciowej;
- 4) metody stosowane w terapii zajęciowej;
- 5) terapia zajęciowa z pacjentami z różnymi schorzeniami, różną niepełnosprawnością i w różnych grupach wiekowych;
- 6) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej.

BLOK: PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) nawiązywać i utrzymywać kontakt z pacjentem i jego rodziną;
- 2) obserwować pacjenta oraz uzyskiwać niezbędne dla celów terapeutycznych informacje o pacjencie;
- 3) charakteryzować zmiany zachodzące w psychice człowieka pod wpływem choroby lub niepełnosprawności;
- 4) współuczestniczyć w pomocy psychologicznej i tworzeniu systemu wsparcia społecznego;
- 5) rozwijać u człowieka z trwałą lub czasową utratą zdrowia motywację i zdolność do samodzielnego życia;
- 6) uczyć pacjenta nawiązywania i utrzymywania kontaktów społecznych mimo ograniczeń jego sprawności;
- 7) planować program treningu ukierunkowanego na główne deficyty sprawności psycho-społecznych;
- 8) unikać błędów jatrogennych;
- 9) przewidywać sytuacje trudne w pracy terapeuty zajęciowego;
- 10) analizować przyczyny własnych negatywnych emocji w kontakcie z pacjentem;
- 11) przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu;
- 12) współpracować w zespole interdyscyplinarnym;
- 13) wykorzystywać wiedzę o zbiorowościach społecznych do organizowania pracy z grupami pacjentów;
- 14) stosować podstawowe metody socjotechniczne;
- 15) obserwować i analizować przyczyny powstawania konfliktów w małej grupie społecznej;
- 16) rozwiązywać konflikty grupowe;
- 17) wykorzystywać w pracy z niepełnosprawnymi wiedzę dotyczącą procesu wychowania i nauczania;
- 18) rozwijać umiejętności korzystania z różnych form rekreacji;
- 19) rozwijać zainteresowania pacjentów i rozszerzać zakres tych zainteresowań;
- 20) dbać o własny rozwój zawodowy;
- 21) korzystać z wyników badań naukowych;
- 22) upowszechniać wyniki własnej pracy;
- 23) oceniać jakość własnej pracy terapeutycznej;
- 24) prowadzić dokumentację realizacji zadań terapeutycznych;

- 25) organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;
- 26) wykonywać pracę zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska;
- 27) wykorzystywać technologię informacyjną podczas wykonywania zadań zawodowych;
- 28) prowadzić dokumentację zbytu wyrobów powstałych podczas terapii;
- 29) promować zdrowy styl życia;
- 30) udzielać pierwszej pomocy;
- 31) przestrzegać praw pacjenta;
- 32) przestrzegać tajemnicy zawodowej;
- 33) rozpoznawać i zapobiegać korupcji w środowisku pracy.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) podstawowe procesy psychiczne i osobowość człowieka;
- 2) psychologiczne metody poznawania ludzi;
- 3) proces komunikowania się;
- 4) pomoc psychologiczna;
- 5) system wsparcia społecznego;
- 6) trening umiejętności społecznych;
- 7) podstawy psychologii klinicznej;
- 8) sytuacje trudne w pracy terapeuty zajęciowego;
- 9) zespół wypalenia zawodowego;
- 10) zbiorowości społeczne;
- 11) psychologia małej grupy społecznej;
- 12) patologia życia społecznego;
- 13) socjotechnika;
- 14) społeczne uwarunkowania procesu leczenia i rehabilitacji;
- 15) negocjacje i rozwiązywanie konfliktów;
- 16) teoria i metodyka wychowania i nauczania;
- 17) pedagogika rewalidacyjna;
- 18) jakość pracy;
- 19) interdyscyplinarny zespół terapeutyczny;
- 20) podstawy ergonomii;

- 21) bezpieczeństwo i higiena pracy;
- 22) ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska;
- 23) promocja zdrowia i edukacja zdrowotna;
- 24) pierwsza pomoc;
- 25) etyka.

BLOK: PODSTAWY PRAWA I EKONOMIKI W OCHRONIE ZDROWIA I POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Cele kształcenia

Uczeń w wyniku kształcenia powinien umieć:

- 1) objaśniać podstawowe założenia teorii wyboru konsumenta;
- 2) obliczać podstawowe wskaźniki ekonomiczne w firmie;
- 3) uczestniczyć w sporządzaniu budżetu i planowaniu rozwoju firmy;
- 4) wskazywać instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;
- 5) określać źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 6) wyjaśniać istotę i zasady funkcjonowania systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 7) wyjaśniać specyfikę rynku usług medycznych;
- 8) wskazywać czynniki wpływające na popyt i podaż usług medycznych;
- 9) wskazywać podmioty uprawnione do udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 10) wyjaśniać zasady reglamentowania dostępu do niektórych usług i dóbr;
- 11) wyjaśniać mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 12) uzasadniać znaczenie profesjonalizmu i zaufania do personelu medycznego udzielającego świadczeń zdrowotnych;
- 13) rozróżniać rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 14) określać zasady zawierania kontraktów na świadczenie usług medycznych;
- 15) wskazywać podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 16) stosować przepisy prawa dotyczące działalności zawodowej.

2. Treści kształcenia (działy programowe)

Treści kształcenia są ujęte w następujących działach programowych:

- 1) teoria wyboru konsumenta;
- 2) elementy teorii przedsiębiorstwa;
- 3) instytucje wpływające na politykę zdrowotną państwa;

- 4) źródła i sposoby finansowania świadczeń zdrowotnych;
- 5) system ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce;
- 6) specyficzne cechy rynku usług medycznych;
- 7) popyt i podaż na rynku usług medycznych;
- 8) zasady reglamentacji dostępu do niektórych usług medycznych;
- 9) mechanizmy konkurencji między podmiotami świadczącymi usługi medyczne;
- 10) jakość w ochronie zdrowia;
- 11) rodzaje kontraktów na usługi medyczne;
- 12) podstawy prawne funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej i płatnika;
- 13) system pomocy społecznej;
- 14) wybrane zagadnienia prawa pracy i prawa gospodarczego.

Szanowni Państwo

ZAKŁAD WYDAWNICTW I POLIGRAFII CENTRUM OBSŁUGI KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW informuje, że stosownie do art. 26 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 718, z późn. zm.) urzędy terenowe organów administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego zobowiązane są do prowadzenia zbiorów **Dziennika Ustaw**, **Monitora Polskiego** oraz **Monitora Polskiego B** i udostępniania nieodpłatnie do powszechnego wglądu w miejscach do tego przeznaczonych w siedzibach i godzinach pracy urzędów.

Prenumeratę roczną oraz egzemplarze bieżące i archiwalne można zamówić

listownie pod adresem: **Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
Zakład Wydawnictw i Poligrafii, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa**

lub **faksem** pod numerem (0-prefix-22) 694-62-06, 694-67-03.

Przy zakupie pojedynczych egzemplarzy prosimy o określenie formy płatności: przelew lub za zaliczeniem pocztowym.

Ceny brutto prenumeraty*) na 2005 r. (w tym 7% VAT):

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ — 1356,00 zł

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ „MONITOR POLSKI” — 275,00 zł

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ „MONITOR POLSKI B” — 2320,00 zł

Ogłoszenia sprawozdań finansowych spółek akcyjnych i innych podmiotów gospodarczych

DZIENNIK URZĘDOWY MINISTRA ZDROWIA — 89,00 zł

DZIENNIK URZĘDOWY MINISTRA FINANSÓW — 84,00 zł

DZIENNIK URZĘDOWY MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI — 26,00 zł

DZIENNIK URZĘDOWY MINISTRA ŚRODOWISKA I GŁÓWNEGO INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA — 34,00 zł

DZIENNIK URZĘDOWY MINISTRA SKARBU PAŃSTWA — 15,00 zł

DZIENNIK URZĘDOWY MINISTRA INFRASTRUKTURY — 390,00 zł

DZIENNIK URZĘDOWY URZĘDU REGULACJI TELEKOMUNIKACJI I POCZTY — 75,00 zł

PRZEGLĄD LEGISLACYJNY — 329,00 zł

Dokumenty i informacje o działalności Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów oraz artykuły i studia dotyczące problemów legislacji, źródeł prawa, procedur i technik legislacyjnych

BIULETYN ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH — 2196,00 zł

Ogłoszenia o przetargach i wynikach postępowań

Informujemy, że nie przyjmujemy zarówno rezygnacji z prenumeraty, jak i zmniejszenia ilości prenumerowanych egzemplarzy. Wyjątek stanowi likwidacja instytucji lub firmy oraz uzasadnione wydarzenie losowe osób fizycznych.

*) Cena prenumeraty nie obejmuje załączników.

Egzemplarze bieżące oraz archiwalne można nabywać:

- w Zakładzie Wydawnictw i Poligrafii Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, tel. 694-67-00, 694-60-96 — na podstawie nadesłanego zamówienia (wyłącznie sprzedaż wysyłkowa);
- w punktach sprzedaży Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego w Warszawie (sprzedaż wyłącznie za gotówkę):
 - ul. Powsińska 69/71, tel. 694-62-96
 - al. Szucha 2/4, tel. 629-61-73 (od 1999 r.)

**Reklamacje z powodu niedoręczenia poszczególnych numerów zgłaszać należy na piśmie do Zakładu Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa,
do 15 dni po otrzymaniu następnego kolejnego numeru**

O wszelkich zmianach nazwy lub adresu prenumeratora prosimy niezwłocznie informować na piśmie Zakład Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Dziennik Ustaw i Monitor Polski (spis treści) dostępne są w Internecie pod adresem www.cokprm.gov.pl

Wydawca: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Redakcja: Rządowe Centrum Legislacji — Redakcja Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej
oraz Dziennika Urzędowego Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”,
Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa, tel. 622-66-56
Skład i kolportaż: Zakład Wydawnictw i Poligrafii Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, tel.: 694-67-50, 694-67-52; faks 694-62-06
Bezpłatna infolinia: 0-800-287-581 (czynna w godz. 7³⁰–15³⁰)
www.cokprm.gov.pl
e-mail: dziust@cokprm.gov.pl

Druk w kooperacji: Toruńskie Zakłady Graficzne „ZAPOLEX” Sp. z o.o., ul. gen. Sowińskiego 2/4, 87-100 Toruń

DU 0026 2005 wyd.00

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Zakładzie Wydawnictw i Poligrafii Centrum Obsługi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa